

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Diplomová práce

Kárná odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta

Ariana Markeševicová

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Ariana MARKEŠEVIČOVÁ**
Osobní číslo: **R19M0239P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Kárná odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta**
Zadávající katedra: **Katedra právních dějin**

Zásady pro vypracování

Úvod
Historický vývoj
Pojem kárná odpovědnost
Kárná pravomoc ČAK
Kárné řízení a procesní prostředky
Kárná provinění a kárná opatření
Porovnání s jinými právními profesemi
Povinnosti dle AML zákona
Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- BALÍK, Stanislav. Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, 105 s., ISBN 80-7082-398-4.
BALÍK, Stanislav a kol. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, 271 s., ISBN 978-80-7035-427-8.
SVEJKOVSKÝ, J., A. MACKOVÁ, M. VYCHOPĚŇ a kol. Advokátní právo. Praha: C. H. Beck, 2017, 360 s., ISBN 978-80-7400-659-3.
ŠUSTOVÁ, Jana. Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu právnické profese. V Praze: C.H. Beck, 2016, 176 s. ISBN 978-80-7400-469-8.
SVEJKOVSKÝ J., M. VYCHOPĚŇ, L. KRYM, A. PEJCHAL a kol. Zákon o advokacii: komentář. Praha: C. H. Beck, 2012, 656 s., ISBN 978-80-7179-248-2.
ČERNICKÝ, Petr. Kárná odpovědnost advokáta a kandidáta. Plzeň, 2020. Rigorózní práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická, Katedra právních dějin. Vedoucí práce Balík, Stanislav.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.**
Fakulta právnická

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 18. září 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací na téma: Kárná odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Praze dne 31. října 2023

Ariana Markeševicová

Poděkování

*Na tomto místě bych ráda poděkovala děkanovi naší fakulty **JUDr. PhDr. Stanislavu Balíkovi, Ph.D.** za jeho ochotu a čas, který mi věnoval při zpracování této diplomové práce, a zejména pak za jeho cenné rady. Dále bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za jejich podporu a pochopení. V neposlední řadě nelze opomenout na pracovníky České advokátní komory, kteří mi věnovali svůj čas a poskytli mi cenné rady a potřebná data ke zpracování diplomové práce.*

OBSAH

ÚVOD	8
1. KÁRNÁ ODPOVĚDNOST JAKO SOUČÁST PRÁVA NA PRÁVNÍ POMOC	11
1.1. OBECNĚ K PRÁVU NA PRÁVNÍ POMOC	11
1.2. NEZÁVISLOST ADVOKACIE.....	13
2. HISTORICKÝ EXKURZ	16
2.1. STRUKTURA DISCIPLINÁRNÍHO STATUTU Z ROKU 1872	20
3. PRÁVNÍ ÚPRAVA KÁRNÉ ODPOVĚDNOSTI ADVOKÁTA.....	27
3.1. ÚPRAVA PODLE ZÁKONA Č. 85/1996 SB., O ADVOKACII	28
3.2. ETICKÝ KODEX	29
4. VÝKON ADVOKACIE	31
4.1. POJEM VÝKON ADVOKACIE A POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB	31
4.2. ADVOKÁT.....	32
4.3. ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT	33
5. ÚLOHA ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY NA ÚSEKU KÁRNÉ ODPOVĚDNOSTI	35
5.1. KONTROLNÍ RADA	36
5.2. KÁRNÁ KOMISE A ODVOLACÍ KÁRNÁ KOMISE.....	38
5.3. SBÍRKA KÁRNÝCH ROZHODNUTÍ	39
6. POVINNOSTI ADVOKÁTA A ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA.....	40
6.1. POVINNOST ADVOKÁTA VŮČI KLIENTOVI	41
6.2. POVINNOSTI ADVOKÁTA VŮČI ADVOKÁTNÍMU STAVU	45
6.3. POVINNOSTI ADVOKÁTA VŮČI ČAK	47
6.4. POVINNOSTI ADVOKÁTA Z POHLEDU AML	48
6.4.1. IDENTIFIKACE A KONTROLA KLIENTA	49
6.4.2. DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM POVINNOSTÍ DLE AML	50
7. KÁRNÉ PROVINĚNÍ.....	53
7.1. POJEM KÁRNÉHO PROVINĚNÍ.....	53
7.2. NEJČASTĚJŠÍ KÁRNÁ PROVINĚNÍ	54
8. KÁRNÁ OPATŘENÍ	56
8.1. POJEM A DRUHY KÁRNÝCH OPATŘENÍ	56
8.2. STATISTIKA ULOŽENÝCH KÁRNÝCH OPATŘENÍ	57
9. KÁRNÉ ŘÍZENÍ.....	59
9.1. POSTUP PŘED PODÁNÍM KÁRNÉ ŽALOBY	59
9.2. KÁRNÁ ŽALOBA	60
9.3. PRŮBĚH KÁRNÉHO ŘÍZENÍ.....	63
9.3.1. PŘED PRVNÍM JEDNÁNÍM.....	63
9.3.2. JEDNÁNÍ	63

9.3.3.	NÁKLADY KÁRNÉHO ŘÍZENÍ.....	64
9.4.	KÁRNÉ ROZHODNUTÍ.....	64
9.4.1.	KÁRNÝ PŘÍKAZ.....	66
9.4.2.	UPUŠTĚNÍ OD ULOŽENÍ KÁRNÉHO OPATŘENÍ.....	66
9.5.	DOHODA O VINĚ A KÁRNÉM OPATŘENÍ.....	67
9.6.	OPRAVNÉ PROSTŘEDKY.....	68
9.6.1.	ODPOR PROTI KÁRNÉMU PŘÍKAZU A ŘÍZENÍ O NĚM.....	68
9.6.2.	ODVOLÁNÍ A ŘÍZENÍ O NĚM.....	69
9.6.3.	OBNOVA KÁRNÉHO ŘÍZENÍ.....	70
9.7.	PRÁVNÍ MOC A VYKONATELNOST.....	71
9.8.	SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ.....	72
10.	POROVNÁNÍ S JINÝMI PRÁVNICKÝMI PROFESEMI.....	75
10.1.	SOUDCI, STÁTNÍ ZÁSTUPCI A SOUDNÍ EXEKUTOŘI.....	75
10.2.	NOTÁŘI.....	78
11.	NÁVRH DE LEGE FERENDA.....	80
11.1.	PŘIMĚŘENÉ UŽITÍ TRESTNÍHO ŘÁDU.....	80
11.2.	ADHEZNÍ ŘÍZENÍ.....	81
	ZÁVĚR.....	83
	RESUMÉ.....	87
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	89
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	91

Úvod

Téma diplomové práce „*Kárná odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta*“ jsem zvolila z několika důvodů. Sama bych se ráda po absolvování právnické fakulty stala součástí advokátního stavu, a pro řádný výkon advokacie je zapotřebí znalosti povinností spojených s členstvím, resp. zápisem do seznamu vedeném Českou advokátní komorou. Touto cestou jsem si tedy utvořila rámec, jak v jednotlivých situacích postupovat při výkonu právní praxe, později i výkonu advokacie, a co mě čeká v případě, že ze zákonného rámce vybočím, jelikož základním aspektem výkonu advokacie je právě ochrana samotného klienta, se kterou je rovněž spjata kárná odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta.

Advokáti a advokátní koncipienti jsou profesionály ve svém oboru, a tudíž za své jednání mají určitou právní odpovědnost. S ohledem na jejich členství v profesní samosprávě, tuto odpovědnost označujeme jako disciplinární, která je v případě porušení stanovených povinností, vyplývajících z ze zákona, podzákoných norem a stavovských předpisů, řešena v rámci kárného řízení uskutečňovaného prostřednictvím kárných orgánů Komory, která je mj. i garantem toho, že jsou právní služby ze strany advokátů poskytovány v dostatečné kvalitě. Za porušení stanovených povinností může být uloženo kárné opatření, a to včetně možného vyškrcnutí ze seznamu vedeného Komorou v případě závažného porušení povinností, ve výroku kárného rozhodnutí.

Z důvodu logického členění je diplomová práce rozdělena do 11 kapitol, v rámci nichž se snažím poskytnout ucelený přehled problematiky kárné odpovědnosti advokáta a advokátního koncipienta. Úvodní část diplomové práce vymezuje kárnou odpovědnost z pohledu ústavního zakotvení s akcentem na právo na právní pomoc a nezávislost advokacie, jako součást práva na spravedlivý proces garantováno Listinou.

Vzhledem k tomu, že je tato diplomová práce psána pod katedrou právních dějin, historický exkurz si vydobyl své zasloužené místo, a tudíž druhá kapitola diplomové práce se zaměřuje na historický vývoj kárné odpovědnosti, a to od roku 1868, v němž byl schválen nový zákon o advokacii zdůrazňující nezávislost advokacie, včetně roviny kárné odpovědnosti. Patřičná pozornost je věnována

mimo jiné i disciplinárnímu statutu z roku 1872, který upravuje kárné řízení do jisté míry podobně jako je tomu dnes.

Kapitola třetí diplomové práce analyzuje obecnou definici kárné odpovědnosti a její zařazení do právního řádu. Navazuje na kapitolu první a přináší další právní úpravu, zejména pak Zákon o advokacii a Etický kodex v aktuálním znění, které budou podrobně rozebrány právě v této kapitole.

Navazující čtvrtá kapitola pojednává o základním pojmu prozařující celou advokací, a to výkonem advokacie. Příslušná kapitola této diplomové práce vysvětlí rozdíl mezi výkonem advokacie a výkonem právní praxe, a to prostřednictvím rozboru osoby advokáta a advokátního koncipienta.

Kapitola pátá se bude zabývat působností České advokátní komory jako profesní stavovské organizace na úseku kárné odpovědnosti advokáta a advokátního koncipienta, když představí jednotlivé orgány Komory, jejichž primárním úkolem je dohled nad řádným výkonem advokacie, a dále nastíní jejich funkci v organizační struktuře, která pak bude uvedena do praxe v kapitole deváté, jež se věnuje kárnému řízení.

Kapitola šestá diplomové práce dále pojednává o povinnostech advokáta a advokátního koncipienta stanovené zákonem a dalšími stavovskými předpisy Komory, které je advokát i advokátní koncipient povinen respektovat při výkonu advokacie, když právě v souvislosti s jejich porušením hrozí advokátovi či advokátnímu koncipientovi kárné provinění a důsledky s tímto spojené. Tato kapitola diplomové práce je rozdělena do dalších podkapitol dle jednotlivých povinností advokáta či advokátního koncipienta, se kterými je spojena následná možnost zahájení kárného řízení.

Následující dvě kapitoly pojednávají o kárném provinění a jaká kárná opatření se v případě porušení stanovených povinností nabízejí. Součástí této kapitoly jsou i statistiky odkazující na nejčastější kárná provinění a nejčastěji uložená kárná opatření.

Kapitola devátá poskytuje ucelený přehled o procesních postupech kárného řízení, od samotného podání stížnosti až po ústavní soudnictví. Za tímto účelem pracuje uvedená kapitola diplomové práce s procesními předpisy, které danou problematiku upravují.

Předposlední kapitola této diplomové práce porovnává kárné řízení dle Zákona o advokacii a Kárného řádu s odpovědností jiných právnických profesí, přesněji se soudci, státními zástupci, soudními exekutory a notáři, a jejich zřízení týkající se odpovědnosti těchto právnických profesí při jejich výkonu. Předmětná kapitola analyzuje zejména nedostatky u jednotlivých kárných řízení.

Poslední kapitola nabízí možné návrhy pro budoucí právní úpravy týkající se odpovědnosti advokátů a advokátních koncipientů přesněji se tak zabývá otázkami možného přiměřeného užití Trestního řádu a uskutečňování adhezního řízení v rámci kárného řízení.

Základním pramenem diplomové práce jsou příslušné právní předpisy a učebnice poskytující ucelený přehled povinností při výkonu advokacie. V případě některých povinností je poukázáno na vydaná kárná rozhodnutí za účelem poskytnutí lepší představy. Pro vysvětlení definic a určitých procesních kroků jsem využila taktéž judikaturu Nejvyššího správního soudu, Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, když nechybí však ani judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Ke zpracování byly využity i statistiky sestavené orgány Komory, jež poskytují ucelenou představu o současné situaci výkonu advokacie, např. v jaké sféře dochází k nejčastějšímu porušování povinností, v kolika případech byly podány stížnosti na advokáty, příp. advokátní koncipienty.

Hlavním cílem je poskytnout rozbor institutu kárné odpovědnosti advokáta a advokátního koncipient, jeho smysl, účel a postavení v právním řádu. K tomu, aby byl tento cíl naplněn, práce rozebere jednotlivé právní úpravy, které se problematikou kárné odpovědnosti zabývají, primárně se bude jednat o zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, vyhlášku Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., advokátní kárný řád, ve znění pozdějších právních předpisů, a stavovské předpisy České advokátní komory. Jako dílčí účel této diplomové práce je poukázat na nedostatky kárného řízení a porovnat kárné řízení advokáta s jinými právními profesemi.

Diplomová práce je napsána k právnímu stavu účinnému ke dni 31. 10. 2023.

1. Kárná odpovědnost jako součást práva na právní pomoc

V souvislosti s poskytováním právních služeb je spojena celá řada základních práv a povinností upravených na úrovni ústavního práva. Kárná odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta je podstatnou součástí práva na právní pomoc. Aby výkon tohoto práva byl skutečně efektivní, musí stát zajistit jeho nerušené uplatnění. Nejčastěji je právo realizováno právními profesionály, a to především advokáty. A právě ve vztahu k advokátnímu stavu stát dobrovolně omezil své pravomoci ve prospěch advokátního stavu, resp. advokátů, aby jejich činnost byla skutečně nezávislá.

1.1. Obecně k právu na právní pomoc

Listina základních práv a svobod ve svém ust. čl. 37 odst. 2 zaručuje každému právo na právní pomoc v řízení před soudy a jinými státními orgány, či orgány veřejné správy. Právní pomocí se rozumí možnost zapojení právního profesionála obdařeného znalostí práva, který postupuje zcela nezávisle na orgánech veřejné moci a vždy jedná v zájmu toho, komu poskytuje právní služby.¹ Dle Ústavního soudu ČR právo na právní pomoc „je nezbytným předpokladem pro naplnění práva na efektivní přístup k soudu včetně práva na efektivní obranu a vede k naplnění rovnosti účastníků v řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.“²

Právní pomoc, jako základní právo, je jednou z charakteristik moderního státu, jež zavazuje ex lege veřejnou moc poskytnout právní pomoc a kontrolovat její úroveň, a to tak, aby se se právní pomocí domohl každý, kdo o ni stojí a kdo ji s ohledem na své postavení potřebuje. Stát s ohledem na zajištění odbornosti při poskytování právní pomoci tento závazek přenesl na nezávislou stavovskou organizaci, jejíž výkon prostřednictvím zákonné úpravy koriguje.³

¹ BAŇOUCH, H. Čl.37 [Zajištění procesní rovnosti, meze povinnosti vypovídat]. In: BAŇOUCH, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. *Listina základních práv a svobod: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-9-11]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.

² nález Ústavního soudu ze dne 12.8.2014, sp. zn. I. ÚS 3849/11

³ MAUR, J. *Výkon advokátní praxe*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s.1.

Advokát realizující právo na právní pomoc je vázán ustanovením § 16 Zákona o advokacii, dle kterého je povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Advokát má zákonnou povinnost jednat ve prospěch svého klienta, což zahrnuje veškeré kroky, které považuje za prospěšné a účinné, nicméně vše v mezích zákona. Při poskytování právních služeb je advokát vždy vázán pokyny klienta a právními předpisy. Je důležité poznamenat, že advokát musí vždy pečlivě zvážit, zda v rámci svého úsilí při poskytování právní pomoci klientovi neporušuje obecně závazný právní předpis, podzákoný či stavovský předpis, neboť tyto normy mají absolutní přednost před pokynem klienta.⁴

Advokát není vázán těmi pokyny, které jsou v rozporu se zákonem, příp. stavovskými předpisy a poskytnutí takové právní služby je povinen odmítnout. O této skutečnosti je advokát povinen svého klienta informovat a dostatečně ho o tom poučit.⁵ V případě, kdy klient i po poučení trvá na splnění jeho pokynu, je advokát v takové chvíli oprávněn vypovědět smlouvu o poskytování právních služeb, příp. požádat o zrušení ustanovení soudem, či určení Komorou. V opačném případě se advokát dopouští porušení právních předpisů, nadto takové jednání může narušit pohled na advokátní stav jako celek.⁶

Ustanovení čl. 37 odst. 2 Listiny však není jediné, jež upravuje výkon advokacie v rámci ústavního zakotvení. Nelze opomenout čl. 40 odst. 3 Listiny upravující formální právo obviněného na obhajobu prostřednictvím obhájce, kdy právní pomoc v rámci trestních řízení musí být poskytována účinně a včas, nadto vůči takové osobě požívající právo na právní pomoc v trestním řízení je postupováno ze strany orgánů činných v trestním řízení v mezích zákona a za šetření ústavně zaručených práv.⁷ Wintř označuje právo na právní pomoc v trestním řízení za „zvláště intenzivní“.⁸ Ústavní soud opakovaně zdůraznil důležitost práva na obhajobu pro demokratický právní stát a pro výčet základních práv osob, vůči nimž se trestní řízení vede: „Právo na obhajobu je jedním z nejdůležitějších základních práv osob, proti nimž se trestní řízení vede a směřuje k dosažení

⁴ ČÁP, P. § 16 [Pokyny klienta]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 106.

⁵ Matzner Jiří, *Vztah mezi advokátem a klientem: z čeho vyplývá a co si pod ním představit?*, Právní prostor [cit. 01.09.2023] Dostupné v systému CODEXIS®

⁶ ČÁP, P. § 16 [Pokyny klienta]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 106.

⁷ srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12.10.2000, sp. zn. III. ÚS 200/2000

⁸ WINTER, J. *Principy českého ústavního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2018, s. 193.

*spravedlivého rozhodnutí, vydaného nejen v zájmu trestně stíhané osoby, ale nepochybně také v zájmu demokratického právního státu, založeného na úctě k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy České republiky). Stát proto musí zajistit takové podmínky, aby uvedené principy bylo možné realizovat cestou příslušných procesních záruk postavení obhájce i obviněného.*⁹ Právní pomoc v trestních řízeních je podrobně upravena v trestním řádu, konkrétně v jeho ust. § 33 a následujících ustanoveních.

1.2. Nezávislost advokacie

Nezávislost advokátního stavu lze považovat za součást práva na právní pomoc. V minulosti se advokacie setkala s mnoha úskalími, která ohrožovala její nezávislost, ba dokonce ji zcela potlačila. V současné době, při respektování zásad právního státu, nezávislost advokacie představuje ústavní pojistku pro právní ochranu osob, neboť není závislá na pokynech státu a veřejné moci. Uvedené se projevuje i skutečností, že advokáti nemohou současně vykonávat advokátní praxi a funkci soudce, či státního zástupce, kteří naopak realizují zájmy státu.

Advokát má v systému ochrany spravedlnosti nezastupitelnou pozici, a to zejména s ohledem na skutečnost, že poskytuje právní služby napříč všemi oblastmi právního řádu. Z pohledu realizace práva na spravedlivý proces je nezávislost advokacie stejně důležitá jako nestrannost soudce, a proto se nezávislost řadí mezi hlavní předpoklady pro výkon advokacie.¹⁰ K tomu lze uvést i názor, projevovaný na odborné konferenci pořádané ČAK: *„Nezávislost advokáta, povinnost mlčenlivosti, vyloučení konfliktu zájmů, respektování zásady právního státu a samospráva advokacie jsou základní principy společné pro všechny evropské advokacie. Advokát musí být zcela nezávislý, a to jak ekonomicky, tak politicky, přičemž advokát není nezávislý, pokud není nezávislá advokátní komora.*“¹¹ Z výše uvedeného plyne, že nezávislost advokáta je jedním ze základních pilířů, zaručující její svobodný výkon, a to jak z pohledu institucionálního, tak i ekonomického.

Dle ust. § 3 odst. 1 ZA: *„Advokát je při poskytování právních služeb nezávislý; je vázán právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta.*“ Komentář k předmětnému ustanovení prezentuje nezávislost advokáta nejen jako právo, nýbrž

⁹ nález Ústavního soudu ze dne 12.2.2002, sp. zn. I. ÚS 592/2000

¹⁰ MAUR J. *Výkon advokátní praxe*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 12.

¹¹ CHALOUPKOVÁ, I., CIHLÁŘOVÁ I. *Česká advokacie oslavila na Pražském hradě 20 let své obnovené nezávislosti*. Ad Notam, 2010, č. 5, s. 20-21.

i jako povinnosti, sloužící k ochraně klienta a advokáta. Nicméně nezávislost není bezbřehá. Je omezena právními předpisy, a to nejen ústavními zákony a zákony, ale také vyhláškami, vládními nařízeními, mezinárodními smlouvami, primárním a sekundárním právem Evropské unie, stavovskými předpisy a stanovisky přijatými příslušnými orgány Komory.¹²

Pelikán nezávislostí rozumí i právo na samostatný právní názor, resp. právní posouzení advokáta, a to ve vztahu ke konkrétnímu případu. Je však toho názoru, že každé takové posouzení musí ctít principy advokacie.¹³ Samospráva advokacie je předpokladem pro nezávislost advokátní profese. Dle ust. § 40 odst. 2 a 3 Zákona o advokacii platí, že je Komora samosprávnou stavovskou organizací všech advokátů a vykonává veřejnou správu na úseku advokacie. V případě, kdy by veřejná správa na úseku advokacie nebyla přenesena na samosprávnou jednotku, resp. stavovskou organizaci, mohla by být nezávislost výkonu advokacie ohrožena. Nezávislost advokáta však nelze chápat jako absenci jakéhokoliv propojení s klientem, které by mohlo značně ovlivnit nezávislost profesního názoru, nýbrž dle Soudního dvora EU: „(Z)astupování advokátem musí být vykonáváno nezávisle a v souladu se zákonem a profesními a etickými pravidly v zájmu řádného výkonu spravedlnosti, přičemž účelem je především chránit a hájit co nejlépe zájmy zmocnitele. Nezávislost advokáta je třeba pochopit tak, že neznamena neexistenci jakékoli vazby s klientem, ale jen neexistenci takových vazeb, které zjevně narušují schopnost advokáta zajistit úkol obhajoby v nejlepším zájmu klienta.“¹⁴ Jinak řečeno, je žádoucí, aby se advokát vyvaroval všem vlivům, které by mohly zasahovat do jeho nezávislosti (např. vnějšímu tlaku, osobnímu prospěchu apod.) a musí vždy usilovat o to, aby nedošlo k narušení stanoveného profesního přístupu.

Nezávislost advokáta při poskytování právních služeb má své nezastupitelné místo a při její absenci by hrozilo narušení důvěry mezi klientem a advokátem. Advokátovi jsou uloženy celé řady povinností, a to především v zájmu jeho klienta a pro jeho ochranu, mj. se může jednat i o advokátní mlčenlivost, která požívá zvláštní ochrany v řadě případů upravených zejména veřejnoprávními předpisy, když se tak jedná o jednu z nezákladnějších povinností advokáta. Co se týče veřejnoprávních předpisů upravující mlčenlivost advokáta, jedná se tak například o

¹² KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 15.

¹³ PELIKÁN, M. *Shrnutí předpisů o advokacii*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 4.

¹⁴ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. C-515/17 P; C-561/17 P

zákonnou úpravu trestního řízení, kdy ve vztahu k zachování povinnosti mlčelivosti jsou stanoveny výjimky z obecné povinnosti poskytovat informace orgánům činným v trestním řízení, ediční povinnosti či odlišný postup orgánů činných v trestním řízení spočívající ve speciální úpravě provádění odposlechu telefonického hovoru, prohlídek prostor a dalších. Všechny tyto skutečnosti chrání nezávislost vztahu advokáta a jeho klienta. K tomu uvádí Nejvyšší soud ve svém stanovisku, že: „*prolomení nezávislosti advokáta bez zákonných důvodů znamená zásah jak do práv klientů, tak do synallagmaticky daných povinností a práv advokátových souvisejících s výkonem jeho povolání.*“¹⁵

S ohledem na výše uvedené je tak třeba shrnout, že nezávislost advokáta není bezbřehá a má své mantinely, které se projevují jak v rámci soukromoprávní, tak i veřejnoprávní odpovědnosti advokáta. S odkazem na kárnou odpovědnost, která je součástí veřejnoprávní odpovědnosti advokáta, je žádoucí, aby její mechanismy respektovaly advokátovu nezávislost, a to např. prostřednictvím zřízení kárných orgánů, vytváření určitých procesních záruk v průběhu kárného řízení a možnost soudního přezkumu kárného rozhodnutí.¹⁶

¹⁵ Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. Tpjn 306/2014

¹⁶ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A., VYCHOPĚŇ, M. a kol. *Advokátní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 85.

2. Historický exkurz

S výkonem advokacie v minulosti souvisela celá řada práv a povinností, které byly postupem času formovány do pozitivního práva. Kárné řízení proti advokátům a advokátním koncipientům má již dlouhou historii a pro potřeby této diplomové práce se budeme zabývat kárnou odpovědností advokáta od roku 1868. Události uskutečněné v roce 1867, související s rakousko-uherským vyrovnáním, představovaly rozhodující mezník, když se monarchie přetvořila v unii složenou ze dvou částí, kterými byly Předlitavsko a Zalitavsko. Tato doba je charakteristická řadou změn a lze ji popsat jako nový začátek pro advokacii. „*Prvé kroky však byly činěny již od počátku 60. let, kdy započala diskuse o nutnosti reformy advokacie.*“¹⁷ Tendence o vytvoření právní úpravy, která by zachytila svobodnou advokacii, lze nalézt v prvním ročníku časopisu Právník z roku 1861. Nejprve tento požadavek Ministerstvo spravedlnosti nepřijalo s oblibou, kterou projevovalo mj. sabotováním jmenování dalších advokátů.¹⁸

Za nejdůležitější právní předpis tehdejší doby, který upravoval činnost advokáta, se považoval a stále považuje zákon č. 96/1868 ř. z., jenž je označen v tehdejší době jako advokátní řád. V účinnost vstoupil dne 1. ledna 1869.¹⁹

Nový advokátní řád advokacii transformoval do podoby, ve které jí známe dnes. „*Advokátní řád z r. 1849 č. 364 ř. z. zrušil numerus clausus při jmenování advokátů, které nyní připadlo ministru spravedlnosti, ale teprve advokátní řád vydaný r. 1868 č. 96 ř. z. umožnil volný přístup k výkonu advokacie těm, kteří splňovali podmínky předepsané zákonem...*“²⁰

Advokátní řád vyzdvihoval nezávislost advokátního stavu i v rámci kárné pravomoci, jež se měla uplatňovat nad advokáty. Ustanovení § 33 Advokátního řádu předpokládalo vydání disciplinárního statutu, který by otázku kárné odpovědnosti advokáta upravoval, když uvádí následující: „*Jak se v tom má předsejít, jak tresty se mají uložit a v které míře, které instance odvolávací při tom budou a kterých prostředků opravných bude lze proti rozhodnutím vyneseným užiti,*

¹⁷ BALÍK, S. a Západočeská univerzita. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 32.

¹⁸ BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2000, s. 34.

¹⁹ SCHELLE, K., TAUCHEN J. *Encyklopedie českých právních dějin*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing s.r.o., 2017, s. 10.

²⁰ MALÝ, K. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003, s. 268-269.

*ustanoví se způsobem zákona statutem disciplinárním...*²¹. Pro potřeby kárné odpovědnosti byl přijat zákon č. 40/1872 ř. z. o vykonávání moci disciplinární nad advokáty a kandidáty advokátskými, který vstoupil v platnost dne 1. 4. 1872 a svou povahou byl prováděcím předpisem k výše uvedenému ustanovení Advokátního řádu.²²

Disciplinární záležitosti byly bezprostředně po účinnosti advokátního řádu řešeny podle starších právních předpisů, a tudíž se nová právní úprava s ohledem na proběhlé změny v oblasti práv a povinností advokáta a jejich kandidátů upravené v advokátním řádě jevila jako nutná. Diskuze o nové podobě právní úpravy dosáhla svého vrcholu rok před jeho přijetím, tedy v roce 1871.²³ Ve Zprávě výboru spolku advokátů pražských, týkající se vládní předlohy disciplinárního řádu pro advokáty a advokátní kandidáty, odborníci zaujímali určité postoje vůči připravované právní úpravě. Právní obec nezávislost advokátního stavu vítala s otevřenou náručí, jak bylo uvedeno následovně: „*Zásady tyto o neodvislém postavení advokátů od soudu, jež naše zákonodárství slavně prohlásilo a ve skutek uvéstí přislíbilo, přijaty jsou s velkým uspokojením v osvícených třídách obyvatelstva a zejména pak v kruzích advokátů samých, jímžto svobodný vývoj advokacie leží na srdci (...) Pročež touženo ještě s dychtivostí v kruzích, jichžto se to týkalo, po tom, aby v zákoně o svobodné advokacii přislíbený statut disciplinární nad advokáty brzo zaveden byl, kterýmžto zásada advokátské neodvislosti nabytí měla skutečné platnosti.*“²⁴

Advokátní řád nabídl jiné pojetí advokacie, které se měla ubírat liberálním směrem a uzákonil nezávislost advokátního stavu. Disciplinární statut představoval první advokátní disciplinární řád, jehož cílem bylo zamezit zásahy subjektů, jenž nepůsobily v advokacii, a tím zajistit její plnou nezávislost. Přijatým disciplinárním statutem se zároveň omezily pravomoci ministerstva práv vůči jednotlivým advokátním komorám na minimum. Klíčovou roli v rámci disciplinární pravomoci hrály advokátní komory, které si pro tuto agendu zřizovaly disciplinární rady.²⁵

²¹ SCHELLEOVÁ, I., SCHELLE, K. a Masarykova univerzita. *Právní úprava advokacie: (historie a současnost)*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. s. 11.

²² HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 77.

²³ BALÍK, S. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 117.

²⁴ *Právník: časopis věnovaný vědě právní i státní, jež vydává Právnícká jednota v Praze* : -1956. Praha: Právnícká jednota, 1871, 10(0), s. 321.

²⁵ HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK V. *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2004, s. 131-132.

Z uvedeného plyne, že při finálním přijetí disciplinárního statutu byly zohledněny požadavky vyslovené v závěru Zprávy výboru spolku advokátů pražských, týkající se vládní předlohy disciplinárního statutu pro advokáty a advokátní kandidáty, což vyplývá z vlastního textu: „*slavný výbore advokátní komory račič se všemi působilými prostředky přičiniti, aby z vládní předlohy týkající se provozování disciplinární moci nad advokáty a kandidáty advokacie vypuštěny byly veškeré předpisy týkající seš potahování disciplinárních poklesků k vyšetřování a rozsuzování před c. k. soudy, zejména aby veškery vliv c. k. státních nāvladních v tom ohledu byl vyloučen, - a aby vykonávání řádu disciplinárního nad advokáty a kandidáty advokacie bylo přiděleno disciplinárním radám advokátů k vyšetřování...*“²⁶

V tehdejší době byly advokátní komory zřizovány v sídle a s územní působností vrchních zemských soudů. Na území současné České republiky působily 3 advokátní komory. Pro Moravu a Slezsko svou funkci zastávala Advokátní komora v Brně, pro Čechy to byla Advokátní komora v Praze. Po účinnosti nového advokátního řádu z roku 1868 vznikla nová Advokátní komora v Opavě pro Slezsko.²⁷ Disciplinární statut se dočkal novelizace zákonem č. 233/1906 ř. z. ze dne 16. 11. 1906.²⁸ Předchozí právní úprava počítala s vydáním jednacního řádu kárné rady, nicméně se nakonec zachoval jednacní řád moravské komory, jejího sboru a disciplinární rady se změnami, které byly přijaty v roce 1905 na valné hromadě. Podle nové právní úpravy se postupovalo až do roku 1931. V roce 1936 se advokáti dočkali unifikovaného znění advokátního řádu, který ve svém pátém oddílu podrobně upravoval kárné právo hmotné a procesní.²⁹ Disciplinární statut z roku 1872 zůstal v období 1918-1938 nezměněn.³⁰ S příchodem druhé světové války a rozdělením společnosti dle národnosti a víry byly osudy členů komory různé. Rozostření nastalo v roce 1942 vyhlášením vládního nařízení č. 354/1942 Sb. z. a n., o kárných opatřeních proti politicky nespolehlivým advokátům a kandidátům advokacie. Dle předmětného nařízení se

²⁶ *Právník: časopis věnovaný vědě právní i státní, jež vydává Právnícká jednota v Praze : -1956.* Praha: Právnícká jednota, 1871, **10**(), s. 324. ISSN 0231-6625. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/knav/uuid/uuid:7a145a37-4eb0-11e1-5298-001143e3f55c>

²⁷ KOUDELKA, Z. *Samospráva.* Praha: Linde, 2007, s. 344.

²⁸ SCHELLE, K., TAUCHEN J. *Encyklopedie českých právních dějin.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing s.r.o., 2017. sv. 11, s. 197.

²⁹ BALÍK, S. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.* Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 156.

³⁰ BALÍK, S. a Západočeská univerzita. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie.* Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 40.

za tyto považovali advokáti a kandidáti, „kteří osvědčili skutkem své nepřátelské smyšlení vůči Říši nebo podle dosavadní politické činnosti nebo způsobu výkonu svého povolání nedávají záruky, že kdykoliv a bez výhrad všechno nasadí pro nové politické uspořádání“³¹. Tímto nařízením byla ministerstvu spravedlnosti dána pravomoc rozhodovat o tom, zda bude proti takovému advokátovi nebo kandidátovi vedeno kárné řízení, příp. o uložení kárného opatření trvalého nebo časného výmazu dotyčného z příslušného seznamu rozhodne samo.³² Poválečné období s sebou přineslo celou řadu změn v uspořádání advokacie. Doktor Balík popsal období od 9. května 1945 do 25. února 1948 jako „krátké intermezzo a těžko dosažitelný pokus o plnou nezávislou advokacii“.³³ Z uvedeného tedy plyne, že končí období nezávislé advokacie a nastoluje se období totality s kontrolovaným výkonem advokacie po několik desítek let. Dle odborné literatury³⁴ je období poúnorové advokacie rozděleno do následujících etap:

- a) likvidace advokátní stavovské samosprávy (období od 25. února do 31. prosince 1948),
- b) likvidace nezávislé soukromé advokacie (období od 1. ledna 1949 do 31. prosince 1951),
- c) období třídní „marxistické“ advokacie a počátků politického uvolnění (období od 1. ledna 1952 do 18. července 1963),
- d) socialistická advokacie před tzv. Pražským jarem, v jeho průběhu a počátcích normalizace (období od 19. července 1963 do 31. prosince 1975),
- e) advokacie v období normalizace (od 1. ledna 1976 do pádu totalitního režimu).

Zákon č. 322/1948 Sb., o advokacii s účinností od 1.1.1949 zrušil advokátní komory, které nahradila krajská sdružení advokátů zřízená v sídlech krajských soudů. Z pohledu kárné odpovědnosti se změnila organizace kárného řízení, kdy kárným soudem v první instanci byl krajský soud a odvolání projednával soud

³¹ § 1 Vládního nařízení č. 354/1942 Sb., o kárných opatřeních proti politicky nespolehlivým advokátům a kandidátům advokacie. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-9-5]. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.

³² BALÍK, S. a Západočeská univerzita. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 48.

³³ BALÍK, S. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009, s. 198.

³⁴ BOBEK, M., MOLEK P., ŠIMÍČEK V.. *Komunistické právo v Československu: kapitoly z dějin bezpráví*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009, s. 892-910.

nejvyšší, v jehož senátu byly vždy přítomni dva zástupci advokacie.³⁵ V roce 1952 byla právní úpravou³⁶ zavedena nová organizační struktura, v níž se za základní organizační jednotky považovaly advokátní poradny. Působnost v rámci kárného řízení se dělila dle závažnosti případu. Při méně závažných případech bylo kárné řízení v pravomoci vedoucího advokátní poradny, avšak v případech porušení povinností nebo při kárném provinění vedoucího advokátní poradny tato pravomoc náležela Ústředí advokátních poraden, jenž kontrolovalo organizaci a činnosti advokátních poraden.³⁷ Účinností zákona č. 57/1963 Sb., o advokacii se v rámci kárné odpovědnosti rozlišovaly dvě základní skutkové podstaty, a to porušení povinností advokáta zvláště závažným způsobem a chování advokáta způsobem nedůstojným občana socialistické společnosti. Nově muselo být kárné řízení zahájeno nejpozději ve lhůtě jednoho roku a rozhodoval v něm v první instanci výbor Krajského sdružení advokátů, příp. pro pražské advokáty tuto působnost zastávalo Městské sdružení advokátů. Následně v druhé instanci pak rozhodoval výbor Ústředí československé advokacie. Nová právní úprava zavedla institut zrušení členství advokáta v Krajském sdružení advokátů, příp. Městském sdružení advokátů, a dočasný zákaz poskytování právní pomoci, avšak tyto se projednávaly mimo kárné řízení a připadaly v úvahu v případě zvláště závažného porušení povinností, obecného zájmu a dále i v případě vážných závad omezujících advokáta v řádném vykonávání praxe.³⁸ Od roku 1975 a s přijetím zákona č. 118/1975 Sb., o advokacii byla zachována organizační struktura stanovená zákonem z roku 1963, nicméně v oblasti kárné odpovědnosti došlo ke zřízení kárné komise složené ze tří členů, která rozhodovala v první instanci, ve druhé instanci pak výbor Ústředí československé advokacie. Na rozdíl od předchozích právních úprav zákon o advokacii z roku 1975 platil pouze pro české země, a to do pádu komunismu.³⁹

2.1. Struktura disciplinárního statutu z roku 1872

Jak již bylo v této práci nastíněno, vydání a účinnost zákona o výkonu kárné moci nad advokáty a kandidáty advokacie neboli disciplinární statut či kárný statut

³⁵ BALÍK, S. a Západočeská univerzita. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 58-60.

³⁶ zákon č. 114/1951 Sb., o advokacii

³⁷ BALÍK, S. a Západočeská univerzita. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 58.

³⁸ BALÍK, S. a Západočeská univerzita. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 61-64.

³⁹ BALÍK, S. a Západočeská univerzita. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 65-67.

z roku 1872 představoval další a podstatný krok k rozšíření samosprávy advokacie předpokládané v zákoně o advokacii z roku 1868. Samotný Disciplinární statut čítá 59 paragrafů rozdělených do 5 oddílů. Pro srovnání současná obdoba Disciplinárního statutu, vyhláška č. 244/1996 Sb. stanovující advokátní kárný řád, vymezuje 8 částí obsahující 44 paragrafů. Dalším důvodem podrobnějšího rozboru je podobnost, kterou v sobě skrývají oba tyto právní prameny. Disciplinární statut z roku 1872 počítal s nezávislou advokací, avšak tato nezávislost byla v následujícím století omezována, ba dokonce se na nějaký čas vytratila. S novým obdobím ke konci minulého století, symbolizující svobodu a demokracii, uznávající hodnoty právního státu, jsme byli svědkem návratu k nezávislé advokacii, kterou společnost znala před 150 lety a kterou zná i dnes. S ohledem na vývoj kárné odpovědnosti, je na místě provést podrobnější rozbor Disciplinárního statutu.

První oddíl Disciplinárního statutu rozeznával rozdíl mezi dohlédací a kárnou mocí. I přesto, že byly tyto dvě pravomoci uvedeny pod společným pojmem – dohled nad advokáty, nebyly na sobě závislé a byly vykonávány různými orgány, které byly zároveň i nezávislé v mezích své zákonné působnosti na státních úřadech. Dohlédací moc byla vykonávána výborem advokátní komory, kdežto kárnou moc uskutečňovala kárná rada. V případě střetu těchto dvou mocí byl výbor komory právoplatným, resp. pravomocným výrokem kárné rady vázán.⁴⁰ Naproti tomu však byla kárná rada při svém posuzování zcela nezávislá na právním názoru vysloveném výborem komory. V prvním oddíle Disciplinárního statutu se též hovořilo o nejvyšším dozorcím právu, které náleželo ministru spravedlnosti. Tento vrchní dozor vykonával prostřednictvím samosprávných orgánů advokátní komory a přímým dozorem nad těmito samosprávnými orgány. Ministr však tuto pravomoc vykonával pouze nad advokáty a kandidáty advokacie, nikoliv vůči advokátní komoře nebo jejím výborům.⁴¹ Tento stav byl uznáván do vydání nálezu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 1939, pod sp. zn. 2282/36, dle kterého *„Výbor advokátní komory není jako takový legitimován stěžovat si ke správnímu soudu proti dozorcímu výroku ministerstva spravedlnosti, jímž byla usnesení advokátní komory a výboru advokátní komory o podmínkách pro přijímání kandidátů advokacie zrušena jako nezákonná...Nejvyšší dozor, přiznaný ministru*

⁴⁰ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: ČAK, 1994, s. 21-22.

⁴¹ HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. Praha: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 81-82.

spravedlnosti, vztahuje se i na činnost advokátních komor a neomezuje se jen na věci disciplinárního vyšetřování proti členům a kandidátům advokacie.“⁴²

Druhý oddíl pojmenovaný „O kárné radě“ upravoval postavení a činnost orgánů, které se účastní kárného řízení, poměr trestního řízení ke kárnému řízení, zároveň mj. obsahoval i hmotněprávní ustanovení o kárných trestech, důsledky trestního odsouzení, příp. vedení trestního řízení vůči příslušníkovi stavu, řešil pořádkovou policii soudů a v poslední řadě se zabýval i přijetím jednacního řádu kárné rady. Kárná rada měla své sídlo v sídle advokátní komory. Při kárné radě působil zástupce komory a jeho náměstek. V závislosti na velikosti komory byl určen počet členů a náhradníků, kteří byli do své funkce voleni na valné schůzi advokátů. Zástupce komory byl též volen a do členů se započítával i prezident. Členové kárné rady tuto funkci zastávali bezplatně.⁴³ Kárná rada měla postavení stavovského úřadu, který byl nadřazeným úřadem vůči členům komory, a proto byl „advokát a kandidát povinen uznávat autoritu a být poslušen příkazu tohoto svého stavovského úřadu, a to i předsednictva kárné rady (...) advokát, který užívá urážlivého způsobu psaní ve styku s kárnou radou, vyjadřuje se posměšně o ní v odvolání proti jejímu nálezu, podá žalobu pro urážku na cti proti členům kárné rady pro rozhodnutí, které vynesli u výkonu svého úřadu, podléhá kárnému stíhání.“⁴⁴ V rámci kárného řízení mohly být uloženy následující tresty:

- a) písemná důtka
- b) peněžitá pokuta (zprvu do 300 zlatých)
- c) zastavení advokátství, resp. prodloužení praxe evtl. pozastavení práva
- d) substitučního na dobu maximálně jednoho roku
- e) vymazání ze seznamu advokátů.⁴⁵

Jedná se o taxativní výčet, a tudíž nešlo uložit trest jiný než výše uvedený. Z pohledu vážnosti, byl nejlehčím trestem písemná důtka, který se předně používal při prvním nebo ojedinělém provinění. Poté následují peněžité tresty, jejichž výtěžek měl být použit na podporu nezaviněně, v nouzi upadnuvších advokátů,

⁴² ONDRUŠ, R. *Vybraná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech administrativních 1918-1948 a jejich využití v současné aplikační praxi*. Praha: Linde, 2001, s. 23.

⁴³ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: ČAK, 1994, s. 22.

⁴⁴ HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. Praha: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 92.

⁴⁵ BALÍK, S. a Západočeská univerzita. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 36.

nebo kandidátů advokacie, jejich vdov a sirotků. Třetím nejzávažnějším trestem ve stupnici kárných trestů se řadilo zastavení advokátství, kterým se rozumělo dočasné vyloučení z advokátního stavu na dobu ne delší než jeden rok. Při uložení tohoto trestu advokát nesměl zastupovat ani obhajovat u soudu nebo provádět mimosoudní a konsiliární činnost právního zástupce, přičemž se nebralo zřetele, zda tuto činnost vykonával bezplatně, či za úplatu. Za nejtěžší trest se považoval trest vyškrtnutí z listiny advokátů nebo kandidátů advokacie, přičemž se jedná o trvalé vyloučení stavu. Potrestaný advokát přestával být členem stavu. Pro tento trest se kárná rada rozhodla v případě, kdy povahou provinění a celkovým chování dotyčný advokát neposkytoval záruku, že bude své povolání vykonávat se svědomitostí, spolehlivostí, mravní bezvadností a poctivostí. Druh trestu a jeho výměra byly dány velikostí zavinění a újem z tohoto vzniklých. Kárná rada při svém rozhodování zohledňovala polehčující a přitěžující okolnosti, do kterých se řadily mj. osobní vlastnosti a poměry pachatele, menší zkušenost a jeho celkové dosavadní vedení života. Je důležité podotknout, že Disciplinární statut neupravoval kumulaci vyjmenovaných trestů.⁴⁶ Tento názor vyslovil i Nejvyšší soudní dvůr ve svém rozhodnutí ze dne 20. 4. 1899, č. 17.964, GZ č. 39 z roku 1899: „*Kumulace několika zákonných způsobů trestů jest nepřípustna.*“⁴⁷

Třetí oddíl Disciplinárního statutu pojednával o úpravě kárného řízení. Disciplinární řízení bylo dle Disciplinárního statutu dvojinstanční. „*V prvému stupni byla příslušná disciplinární rada, ve druhém nejvyšší soud.*“⁴⁸ V kárném řízení kárná rada postupovala z moci úřední. Jakmile se tedy dozvěděla o kárném provinění⁴⁹ advokáta nebo kandidáta, byla povinna zahájit řízení, a to buď na základě vlastního seznání nebo oznámení, a dále byla povinna vyšetřit svým orgánem a vznést obžalobu. Na řízení nedopadala zásada obžalovací, nýbrž bylo zcela postaveno na zásadě inkviziční, která se projevovala zejména tím, že se pro zahájení nepředpokládal návrh žalobce ve smyslu tehdy platného trestního řádu. Ačkoliv lze v Disciplinárním statutu nalézt institut zástupce komory, jeho návrhy

⁴⁶ HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. Praha: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 102-105.

⁴⁷ ZÁTURECKÝ, A., CHYTIL, A. *Zákony a nariadenia o advokátoch platné v republike československej s prehľadom judikatúry najvyššieho súdu československého*. Brno: Barvič a Novotný, 1922, s. 55.

⁴⁸ BALÍK, S. a *Západočeská univerzita. Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 35.

⁴⁹ v tehdejší době někdy nazýváno jako kárný přečin

nebyly závazné a před usnášením se kárné rady byl pouze vyslechnut.⁵⁰ Z tohoto pohledu se zdá, že se jednalo o bezvýznamnou osobu, která v celkovém procesu přebývala. Opak je však pravdou, zástupce komory měl nemalá oprávnění a v řízení hrál nepostradatelnou roli. „Zástupce komory oznamuje kárné přečiny, o nichž se dozví z vlastního poznání nebo které mu byly sděleny, spolupůsobí při vyšetřování svými návrhy, při usnesení kárné rady plaiduje při ústním jednání, přičiňuje se o odstranění průtahů a nepravidelností v řízení, podává opravné prostředky do usnesení a nálezů kárné rady a podává návrh na obnovu v neprospěch obviněného.“⁵¹

Další uplatněnou zásadou je zásada oficiality, která se projevuje tím, že kárná rada postupuje zcela nezávisle na návrzích oznamovatele, resp. stěžovatele a obviněného. Jinak řečeno kárné řízení je odňato dispozici stran. Dle § 38 Disciplinárního statutu bylo řízení ovládáno zásadou materiální pravdy, volného hodnocení důkazů a ústnosti, když: „rada disciplinární, vynášejíc nález, má zřetel mít jen k tomu, co v ústním přelíčení bylo uvedeno a má souditi dle přesvědčení svého, jehož nabyta po svědomitém uvážení všech průvodů, přednesených k dobrému obviněného i proti němu.“⁵² Na řízení se mj. vázala i zásada legality, která tkvěla v povinnosti kárné rady stíhat, dospěla-li k závěru, že jde o kárný přečin, přičemž zcela opomíjí jakékoliv úvahy o účelnosti a ekvitě.⁵³

Řízení před kárnou radou se členilo na několik fází. Počátkem bylo předběžné řízení, které vyústilo až po zastavovací, odkazovací nebo jiné usnesení, jímž se kárná rada prohlásila za nepřislušnou ve věci jednat. V případě, kdy šlo o obvinění proti příslušníkovi komory, kárná rada ustanovila zpravodaje.⁵⁴ V ust. § 29 Disciplinárního statutu tento zpravodaj nese označení „referent“. V případě potřeby vyhledávání za účelem ústního přelíčení Disciplinární statut mluvil o tzv. vyšetřovacím komisaři, který byl oprávněn vyslýchat svědky, obviněného a znalce,

⁵⁰ HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. Praha: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 127-128.

⁵¹ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: ČAK, 1994, s. 22.

⁵² ZÁTURECKÝ, A., CHYTIL, A. *Zákony a nariadenia o advokátoch platné v republike československej s prehľadom judikatúry najvyššieho súdu československého*. Brno: Barvič a Novotný, 1922, s. 67.

⁵³ HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. Praha: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 128.

⁵⁴ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: ČAK, 1994, s. 22.

a zároveň žádat o jiná vyhledání příslušné soudy.⁵⁵ Po skončení vyhledávání byl spis předán kárné radě. Do spisu byl oprávněn nahlédnout jak zástupce komory, tak i obviněný, a to od data doručení obeslání se sdělením bodů obvinění, a to až do dne ústního přelíčení. Účast obviněného na ústním přelíčení nebyla vyžadována a toto přelíčení se koná neveřejně, avšak obviněný může povolit účast tří svých důvěrníků a ostatních členů komory.⁵⁶ Obviněný a zástupce komory mohli navrhnout doplnění řízení a obviněný mohl žádat konfrontaci se svědky. Obviněný byl zároveň oprávněn vyloučit dva členy kárné rady, a to bez odůvodnění. Na začátku přelíčení zpravodaj sdělil skutkovou podstatu věci, následoval výslech obviněného a svědků, přečtení protokolů a výslech zástupce komory. Konečné slovo bylo vždy věnováno obviněnému a jeho obhájci. Řízení se zakončilo vydáním nálezu, který obviněného zprošťoval nebo naopak shledával vinným.⁵⁷ Disciplinární statut kladl požadavky na znění trestního nálezu, dle kterých v těchto nálezech mělo zaznít, že „advokát vinen nalezen, že porušil povinnosti svého povolání nebo že se nějak zachoval na ujmu cti nebo vážnosti stavu advokátského anebo že byl vinen nalezen v té i oné příčině.“⁵⁸ Nález zároveň stanovil druh a výši disciplinárního trestu a náhradu nákladů kárného řízení. Rozhodnutí kárné rady bylo ihned vyhlášeno a v délce nejpozději osmi dnů bylo vyhotovení nálezu doručeno s rozhodovacími důvody osobám uvedeným v § 40 Disciplinárního statutu.⁵⁹

Čtvrtý oddíl Disciplinárního statutu pojednával o opravných prostředcích proti rozhodnutí kárné rady. Opravné prostředky byly podle Disciplinárního statutu rozděleny do dvou kategorií: řádné a mimořádné. Mezi ty řádné se řadily odvolání a stížnost, naopak za ty mimořádné se považovala obnova řízení a navrácení v předešlý stav.⁶⁰ Odvolání se podávalo proti nálezu kárné rady, zatímco stížnost byla opravným prostředkem proti jiným usnesením kárné rady. Opravné prostředky se v kárném řízení podávaly v písemné podobě s připojením podpisu odvolatele a jejich charakter byl posuzován podle obsahu, nikoliv podle označení. Lhůta pro

⁵⁵ § 31 Disciplinárního statutu

⁵⁶ ZÁTURECKÝ, A., CHYTIL, A. *Zákony a nariadenia o advokátoch platné v republike československej s prehľadom judikatúry najvyššieho súdu československého*. Brno: Barvič a Novotný, 1922, s. 64-65.

⁵⁷ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: ČAK, 1994, s. 23

⁵⁸ § 39 Disciplinárního statutu

⁵⁹ ZÁTURECKÝ, A., CHYTIL, A. *Zákony a nariadenia o advokátoch platné v republike československej s prehľadom judikatúry najvyššieho súdu československého*. Brno: Barvič a Novotný, 1922, s. 67.

⁶⁰ přípustné podle obdoby a za podmínek uvedených v § 364 trestního řádu

podání představovala 14 dnů a byla neprodlužitelná, a to platilo pro všechny opravné prostředky.⁶¹ Zákon včasně podanému opravnému prostředku přisuzoval odkladný účinek, pokud nestanovil něco jiného. Samotný výkon opatření⁶² spojených s vedením vyšetřování nebo uvalením vyšetřovací vazby na advokáta nebo kandidáta advokacie se však podáním stížnosti nestavil.⁶³ Právo podat odvolání příslušelo obviněnému, zástupci advokátní komory a vrchnímu státnímu zástupci u vrchního soudu, v jehož obvodu sídlila příslušná kárná rada. Stížnost příslušela stejným osobám jako u odvolání, nadto Disciplinární statut poskytoval právo podat stížnost „*tomu, kdo se kárným přečinem jeví ve svých právech zkráceným, avšak pouze proti usnesení, že není důvodu ke kárnému stíhání obviněného.*“⁶⁴ O odvolání a stížnosti rozhodoval při ústním jednání nejvyšší soud v senátě, který se skládal ze dvou soudců, dvou členů komory a dále z předsedy, kterým byl prezident nebo jeho náměstek, s výjimkou odvolání proti odsuzujícímu nálezu ukládající toliko peněžité trest, o němž nejvyšší soud rozhodoval pouze na základě podkladů uvedených ve spise.⁶⁵

Poslední oddíl, tedy pátý oddíl sestávající se ze čtyř paragrafů a nesoucí název „O výkonu nálezů“, se zabýval otázkou vedení rejstříku, v němž se zapisovaly pravomocně uložené kárné tresty, následně i otázka obnovy řízení, u níž se používala ustanovení trestního řádu.⁶⁶

⁶¹ HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 169-171.

⁶² opatření opatrnosti, jež se mohou vztahovat na zastavení výkonu nebo na odnětí substitučního oprávnění

⁶³ HENDRYCH, S., J. KONECZNY a E. TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 187.

⁶⁴ § 53 Disciplinárního statutu

⁶⁵ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*, Praha: ČAK, 1994, s. 23.

⁶⁶ HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, s. 187-191.

3. Právní úprava kárné odpovědnosti advokáta

Obecnou definici kárné odpovědnosti právní řád České republiky neobsahuje, nicméně si ji lze představit jako právní institut, jenž hrozí členovi určitého uskupení za zaviněné porušení pravidel chování, která jsou závazná pro tyto členy, a jenž má podobu uložení sankce.

Je dobré zmínit, že ve vztahu k protiprávnímu jednání dělíme právní odpovědnost na několik druhů, a to na veřejnoprávní, disciplinární a soukromoprávní.⁶⁷ S ohledem na skutečnost, že výkon advokacie podléhá kontrole ze strany profesní samosprávy, Kopecký konstatuje, že: „(Č)lenové profesních komor, v některých případech i další osoby, které mají kvalifikovaný vztah ke komoře, podléhají odpovědnosti za disciplinární delikty (různě v jednotlivých zákonech označené) spočívající především v porušení povinností stanovených pro výkon profese a v porušení profesní etiky.“⁶⁸

Pro vznik kárné odpovědnosti je tedy nezbytné, aby dotčený byl členem určitého společenského uskupení, přičemž ve vztahu k této diplomové práci se bude jednat o advokátní stav. Dalším specifikem kárné odpovědnosti je i skutečnost, že existuje paralelně s obecnými zákonnými povinnostmi, které podléhají též právní odpovědnosti, avšak kárná odpovědnost je spjatá zpravidla s výkonem advokacie. Advokát a koncipient se považují za speciální subjekty nadané zvláštním postavením ve společnosti. Specifičnost se projevuje i v kárném řízení, které není prováděno třetí osobou, nýbrž Komorou, která vede seznam těchto osob.

Kárná odpovědnost zahrnuje neurčitý okruh případů, a tudíž i formulace jednotlivých případů porušení povinností je obecná, avšak kárná odpovědnost doléhá pouze na advokáty a koncipienty.

Poskytování právních služeb je vysoce specializovanou činností, která vyžaduje značné odborné schopnosti. S ohledem na skutečnost, že se advokát může dopustit pochybení, v jehož důsledku vznikne klientovi újma, je nárok klienta na

⁶⁷ SPIRIT, M. *Úvod do studia práva*. Praha: Grada Publishing, 2014, s. 98.

⁶⁸ KOPECKÝ, M. *Správní právo*. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 313.

náhradu škody kryt povinným pojištěním odpovědnosti za škodu, které je ve stanovené výši zákonnou podmínkou pro poskytování právních služeb.⁶⁹

V oblasti kárné odpovědnosti můžeme rozdělit příslušné právní předpisy na hmotněprávní a procesní. Mezi ty hmotněprávní se řadí mj. Zákon o advokacii (zejména jeho ust. § 16 až § 31) a Etický kodex. Hmotněprávní část vymezuje práva a povinnosti, tedy žádoucí chování členů advokátního stavu. Procesní předpisy jsou pak zejména Zákon o advokacii (především jeho ust. § 32 až § 35e), Kárný řád a subsidiárně také Trestní řád.

3.1. Úprava podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii

Zápisem do seznamu advokátů, příp. advokátních koncipientů se příslušné osoby zavazují dodržovat stanovené povinnosti, přičemž *„s převzetím těchto povinností zápisem do seznamu je spojen i začátek kárné odpovědnosti a tomu odpovídající podřízení se kárné pravomoci České advokátní komory, která je personálně zaměřena i omezena právě na advokáty a advokátní koncipienty.“*⁷⁰

Kárná odpovědnost souvisí s porušením povinností stanovených pro určitou profesní skupinu. Přenesení pravidel do hmotné podoby pramene je nezbytné pro udržení etických standardů advokacie. Vzhledem k tomuto požadavku je nezbytné zmínit, že Zákon o advokacii představuje nosný pramen pro advokáty, a tudíž i jednotlivá jeho ustanovení představují rámec pro výkon advokacie.

Práva a povinnosti jsou vymezeny v druhé části zákona, hlavě třetí, konkrétně v ust. § 16 až § 31 Zákona o advokacii. Jednotlivá ustanovení Zákona o advokacii jsou rozšířena dalšími prováděcími právními předpisy a zejména pak stavovskými předpisy. Charakterem stavovského předpisu se v minulosti zabýval Nejvyšší správní soud, který uvedl, že: *„Stavovský předpis má charakter právního předpisu a teoreticky má značnou podobu s obecně závaznými vyhláškami územní samosprávy. Adresáti norem ve stavovských předpisech však nejsou osoby nacházející se na určitém území, jak je tomu u krajů a obcí, ale osoby vykonávající určité povolání. Při vědomí této skutečnosti a při respektování zásady, že povinnosti osobám mohou být ze strany veřejné moci ukládány jen na základě zákona, můžeme*

⁶⁹ ŠUSTOVÁ, J.. 3. Pojištění odpovědnosti. In: ŠUSTOVÁ, J. *Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu právní profese*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 26-28.

⁷⁰ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 511.

rozlišit stavovské předpisy neukládající povinnosti jednotlivcům (předpisy organizační), předpisy ukládající povinnosti pouze členům komory (výše a splatnost příspěvků na činnost komory, organizace povinného pojištění apod.) a konečně předpisy ukládající povinnost nečlenům komory (poplatek za profesní zkoušku, podmínky profesní přípravy před zkouškou apod.). Adresátem povinností, které jsou ukládány stavovským předpisem, který je přijímán orgány samosprávy příslušné profesní skupiny, je ten - a pouze a právě ten, kdo se přímo nebo skrze volené zástupce podílí na jejich přijetí“⁷¹

Zákon o advokacii tak ztělesňuje základ práv a povinností advokáta, jenž je blíže specifikován v jiných právních předpisech, nejčastěji pak ve formě stavovských předpisů, které jsou závazné jen pro členy advokátního stavu. Z hlediska systematiky je kárné odpovědnosti věnována druhá část, hlava čtvrtá Zákona o advokacii, tedy hned po právech a povinnostech advokáta.

Zákon o advokacii v této oblasti vymezuje mj. definici kárného provinění, obsahuje výčet kárných opatření a obecně popisuje průběh kárného řízení. Konkrétní postupy a pravidla v rámci kárného řízení jsou pak dále podrobněji rozvedeny v Kárném řádu.

3.2. Etický kodex

Kárná odpovědnost advokáta navazuje na etické principy advokátního stavu, které vychází z profese advokáta, jeho role ve společnosti a vůči klientům. Tuto roli a postavení upravuje zejména Zákona o advokacii a další právní předpisy upravující ustanovení o právním zastoupení. Úprava činnosti advokáta není zakotvena pouze v těchto právních předpisech, nýbrž se prolíná různými právními odvětvími, např. ustanovení upravují postavení obhájce uvedená v Trestním řádu. Patříčná pozornost by měla být věnována především stavovským předpisům, zejména pak Etickému kodexu.⁷²

V současném právním prostředí jsou etická pravidla upravena v právních a stavovských předpisech ČAK, které při své činnosti aplikují její příslušné orgány při tvorbě kárné judikatury, a dále soudy při tvorbě soudní judikatury v rámci správního a ústavního soudnictví.⁷³ Klíčovým stavovským předpisem v oblasti

⁷¹ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2011, č.j. 5 Ao 1/2011-22

⁷² MAUR J. *Výkon advokátní praxe*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 7.

⁷³ SOBEK, T. a kolektiv. *Právní etika*. Praha: Leges, 2019, s. 224.

advokátní etiky je usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex).

Tento stavovský předpis, upravující výkon advokacie, zavazuje pouze advokáty a advokátní koncipienty. Etický kodex na rozdíl od kodexu soudců a státních zástupců je jeho existence předpokládána zákonem, konkrétně v ustanovení § 17 ZA, dle kterého: „*Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.*“ Při porušení právní povinnosti vzniká vztah mezi dotčeným advokátem a Komorou. S ohledem na systematickou právní řadu nejsou pravidla profesionální etiky závazná pro jiné osoby mimo advokátní stav.⁷⁴

Stanovené povinnosti advokátů a advokátních koncipientů nevymezují pouze žádoucí chování v rámci výkonu advokacie, nýbrž se soustředí i na soukromou sféru za účelem střežení ochrany veřejného zájmu.⁷⁵

Etická pravidla jsou však obsažena i v dalších stavovských předpisech, mj. se jedná o usnesení představenstva ČAK č. 2/1998 Věstníku, kterým se upravuje smírčí řízení (advokátní smírčí řízení), ve znění pozdějších předpisů, usnesení představenstva ČAK č. 2/2008, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady ČAK ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2003, sp. zn. 33 Odo 506/2001

⁷⁵ SEDLATÝ, B. § 32 [Kárné provinění]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 232.

4. Výkon advokacie

4.1. Pojem výkon advokacie a poskytování právních služeb

Při výkonu advokacie je advokát povinen postupovat v souladu se zákonem a podle stavovských předpisů. Podmínky, za nichž jsou právní služby ze strany advokátů poskytovány vymezuje aktuální Zákon o advokacii, přičemž za tímto účelem užívá legislativní zkratku „výkon advokacie“. Pod pojem poskytování právních služeb Zákon o advokacii podřazuje: „*zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu...činnost opatrovníka pro řízení ustanoveného podle zvláštního právního předpisu, je-li vykonávána advokátem.*“⁷⁶ Mezi oprávněné osoby, které mohou poskytovat právní služby, se neřadí pouze advokáti zapsaní u Komory, ale také notáři, soudní exekutoři, patentoví zástupci atd.⁷⁷ Nicméně rozdílem mezi těmito osobami a advokátem, je právní úprava, kterou se poskytování právních služeb řídí, neboť tyto advokát dle ust. § 3 odst. 2 Zákon o advokacii poskytuje ve všech věcech, tedy všude tam, kde je poskytování právních služeb uskutečnitelné.

Výkon advokacie je svobodnou a nezávislou činností, čímž se zároveň stává nepostradatelnou součástí právního státu, bez níž by neexistovalo právo na spravedlivý proces a spravedlivý proces by tak byl pouhou formulací. Za účelem ochrany advokátního stavu a veřejného zájmu, je žádoucí, aby výkon advokacie byl uskutečňován dle podrobné, srozumitelné a účinné právní úpravy, která bude vymezovat právní postavení advokáta, jeho povinnosti a následnou kárnou odpovědnost v případě jejich porušení.⁷⁸

Pojem výkon advokacie se stal opakovaně předmětem soudního výkladu, jelikož se jedná o neurčitý právní pojem, je podrobněji rozvinut až v judikatuře a komentářové literatuře. I když se může zdát, že výkon advokacie je nedostatečně upraven, jedna skutečnost je postavena na jisto, když tento náleží pouze advokátovi, který splňuje předpoklady dle Zákona o advokacii. Dle názoru Nejvyššího správního soudu poskytování právních služeb ve smyslu Zákona o advokacii

⁷⁶ § 1 odst. 2 ZA

⁷⁷ § 2 odst. 2 ZA

⁷⁸ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 6. 2022, č. j. 3 Ad 6/2022-142

vlastním jménem a na vlastní účet a za úplatu přísluší pouze advokátovi, nikoliv advokátnímu koncipientovi: „advokátní koncipient je oprávněn poskytovat právní služby v rámci výkonu koncipientské praxe (viz § 26 odst. 2 zákona o advokacii a pravidla pro výkon substitučního oprávnění).“⁷⁹

V souladu s právní úpravou⁸⁰ bychom měli za poskytování právních služeb ze strany advokáta označit takovou službu, jež splňuje výčet kumulativních znaků, mezi které se řadí soustavnost a úplatnost. Odborná literatura však označuje tyto podmínky za sporné, když uvádí, že Zákon o advokacii: „nevylučuje, aby advokát poskytl jednorázově právní pomoc zdarma.“⁸¹ Každé poskytování právních služeb nicméně podléhá individuálnímu posouzení.

4.2. Advokát

Legální definice advokáta v Zákoně o advokacii zní následovně: „Advokátem je ten, kdo je zapsán v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou.“⁸² Komora zapíše dotyčného do předmětného seznamu advokátů danou osobu po splnění stanovených podmínek, a to na základě písemné žádosti. Tyto podmínky jsou různé a odvíjí se podle typu advokáta. Zákon o advokacii rozlišuje českého advokáta⁸³, zahraničního advokáta⁸⁴, usazeného evropského advokáta⁸⁵ a hostujícího evropského advokáta⁸⁶. Hostující evropský advokát se od ostatních liší tím, že poskytuje právní služby na území České republiky dočasně a příležitostně.

I přes to, že advokáti se mohou lišit povahou právních služeb, které mohou poskytovat,⁸⁷ a zemí jejich původu, musí všichni dodržovat povinnosti, které jsou stanoveny právními nebo stavovskými předpisy pro advokáty účinnými v České republice. Ba dokonce hostující evropský advokát má povinnost v souladu s § 35i odst. 1 ZA ve stanovených situacích⁸⁸, kdy není některý aspekt otázky v těchto

⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2019, č. j. 9 As 155/2018-48

⁸⁰ § 1 odst. 1 ZA

⁸¹ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 6.

⁸² § 4 ZA

⁸³ § 4 ZA

⁸⁴ § 5a ZA

⁸⁵ § 35l ZA

⁸⁶ § 35f ZA

⁸⁷ např. zahraniční advokáti mohou podle § 5a odst. 2 ZA poskytovat právní služby pouze v oblasti práva státu, v němž získal oprávnění k poskytování právních služeb, a v oblasti práva mezinárodního

⁸⁸ při poskytování právních služeb spočívajících v zastupování před soudy nebo jinými orgány, včetně obhajoby v trestním řízení

předpisech upraven, se řídit právními, stavovskými nebo jinými předpisy domovského státu⁸⁹ o poskytování právních služeb.

4.3. Advokátní koncipient

Obdobně jako advokát, advokátní koncipient je ten, kdo je zapsán v seznamu advokátních koncipientů vedeném ČAK po splnění stanovených podmínek.⁹⁰

Koncipient vykonává u advokáta právní praxi, jejímž účelem, je osvojení znalostí a získání zkušeností potřebných pro výkon advokacie, a to vše pod vedením a dohledem příslušného advokáta, tzv. školitele. Způsob výchovy koncipienta, za níž je odpovědný školitel, se řídí usnesením představenstva, který za tuto výchovu označuje: *„proces, v jehož rámci koncipient získává znalosti a zkušenosti potřebné pro složení advokátní zkoušky a pro výkon advokacie; výchova koncipienta je zaměřena jak na znalost právních předpisů, jakož i schopnost jejich použití na konkrétní právní případ, tak i na osvojení si norem upravujících povolání advokáta, především norem etických, tak, jak vyplývají zejména z právních a stavovských předpisů.“*⁹¹

Nadto je advokátní koncipient povinen absolvovat vzdělávací akce pořádané Komorou, nejčastěji v podobě školení a seminářů, jež jsou považovány za část praxe a jsou nezbytnou podmínkou pro připuštění při advokátní zkoušce. Školitel je povinen koncipientovi umožnit se těchto vzdělávacích akcí účastnit.⁹²

Zákon o advokacii ve vztahu ke koncipientovi neuzivá spojení výkon advokacie, nýbrž výkon právní praxe, jejíž hlavním účelem je získat praktické znalosti a dovednosti pod vedením školitele.⁹³ S ohledem na požadavek řádného výkonu právní praxe a plnění jejího účelu je uvedeno, že: *„(A)dvokát i advokátní*

⁸⁹ za domovský stát lze podle § 2 ZA označit členské státy Evropské unie, smluvní státy Dohody o Evropském o hospodářském prostoru nebo Švýcarskou konfederaci

⁹⁰ § 36 ZA

⁹¹ čl. 1 Usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1998 Věstníku ze dne 10. března 1998, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

⁹² PELIKÁN, M. *Shrnutí předpisů o advokacii*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 15.

⁹³ § 38 odst. 1 ZA

*koncipient odpovídají za dodržování všech předpisů pro výkon právní praxe advokátního koncipienta. Oba dva proto odpovídají i za dodržování § 38.*⁹⁴

Advokát tak má povinnost dohlížet nad činností svého koncipienta. V případě, kdy advokát tuto povinnost neplní, dopouští se kárného provinění. Ba dokonce jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže advokátní koncipient v zásadě vede samostatnou advokátní praxi, např. samostatně uzavírá a ukončuje smlouvy o poskytování právních služeb. Advokát totiž nevede svého koncipienta k osvojování si norem upravující povolání advokáta a nedohlíží nad jeho činností.⁹⁵

Dle ust. § 39 ZA platí, že „*Ustanovení § 16, 17, 17a, 21 a 29 se použijí pro advokátního koncipienta přiměřeně.*“ Jinak řečeno, koncipient má ve vztahu ke klientům a advokátnímu stavu stejná práva a povinnosti jako advokáta tudíž i podléhá kárné odpovědnosti za řádný výkon právní praxe.

⁹⁴ SVEJKOVSKÝ, J. § 38 [Právní praxe]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 307.

⁹⁵ Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 5. 2. 2010, K 14/2009

5. Úloha České advokátní komory na úseku kárné odpovědnosti

Česká advokátní komora je právnickou osobou zřízenou zákonem se sídlem v Praze a pobočkou v Brně, vykonávající decentralizovanou veřejnou správu ve formě profesní samosprávy s povinným členstvím osob, advokátů, u nichž je vyžadován řádný výkon jejich povolání z důvodu veřejného zájmu. Za tímto účelem Komora vede seznam advokátů a advokátních koncipientů, vydává vnitřní stavovské předpisy, vykonává určitá mocenská opatření, mezi něž patří mj. kárná pravomoc.⁹⁶ Komora na úseku kárné odpovědnosti advokáta hraje nepostradatelnou roli, neboť „*k tomu, aby etika advokacie byla konzistentní, patří stavovská samospráva, které přísluší dohled nad dodržováním pravidel výkonu povolání a zčásti či zcela kárná pravomoc nad těmi příslušníky advokátního stavu, kteří se těmito pravidly zpronevěřili.*“⁹⁷ Odborná literatura též zdůrazňuje, že „*výkon kárné pravomoci ČAK přispívá k řádnému fungování právního státu*“⁹⁸. Komora je garantem toho, aby právní služby byly ze strany advokátů poskytovány v souladu se zákonem a vnitřními předpisy, čímž zajišťuje ochranu zájmům klienta. Je důležité poznamenat, že advokát je ve dvoustranném právním vztahu vůči klientovi v silnějším postavení, což jen zesiluje požadavek na řádný výkon advokacie. „*Podle názoru Ústavního soudu je to právě klient, kdo se nachází ve slabším a zranitelném postavení a z toho důvodu je třeba jeho zájmy při shora uvedeném vyvažování upřednostnit.*“⁹⁹

Podrobnosti o organizaci Komory a jejích orgánů stanovuje kromě zákona o advokacii také stavovský předpis, konkrétně Organizační řád ČAK, a další stavovské předpisy. Přičemž i volbu a odvolání do volených orgánů ČAK upravuje volební řád. Tyto stavovské předpisy jsou schvalovány sněmem ČAK.¹⁰⁰

Za účelem plnění zákonných povinností a svého poslání coby garanta kvality a ochrany právních služeb, ČAK svou činnost uskutečňuje prostřednictvím

⁹⁶ STAVINHOVÁ, Jaruška. Advokátní komora. In: HENDRYCH, D. a kol. *Právnický slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

⁹⁷ SOBEK, T. a kolektiv. *Právní etika*. Praha: Leges, 2019, s. 221.

⁹⁸ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 506.

⁹⁹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. II. ÚS 1705/22

¹⁰⁰ KRYM, L. § 49 [Organizační a volební řád]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 371.

svých orgánů stanovených v ust. § 41 odst. 1 Zákona o advokacii, přičemž může dále zřizovat poradní orgány. Na úseku kárné pravomoci působí tyto orgány: představenstvo¹⁰¹, kontrolní rada, kárná komise a odvolací kárná komise.

5.1. Kontrolní rada

Kontrolní rada je vymezena v § 46 Zákoně o advokacii. Jedná se o kolektivní orgán sestavený ze 70 členů, kterými mohou být jen advokáti, jimž nebyla pozastavena praxe. Zároveň je členství zapovězeno těm, kteří svou praxi vykonávají jako usazení nebo hostující evropští advokáti a advokátní koncipienti. Členové jsou voleni na sněmu ČAK, kteří následně ze svých řad volí tajnou volbou předsedu kontrolní rady a místopředsedy, přičemž je jejich přesný počet¹⁰² upřesněn prostřednictvím aklamace kontrolní radou před zahájením volby. Dle čl. 16 Organizačního řádu ČAK kontrolní rada vykonává působnost stanovenou Zákonem o advokacii a Kárným řádem. Kárná odpovědnost souvisí s porušením povinností stanovených pro určitou profesní skupinu. Přenesení pravidel do hmotné podoby pramene je nezbytné pro udržení etických standardů advokacie. Vzhledem k této skutečnost, je důležité zmínit, že ZA představuje nosný pramen pro advokáty, a tudíž i jednotlivá jeho ustanovení představují rámec pro výkon advokacie.

Hlavním úkolem kontrolní rady v oblasti kárné pravomoci Komory je rozhodování o podaných stížnostech na advokáty zapsané v seznamu vedeném ČAK. Jinak řečeno, dohlíží mimo jiné na dodržování právních předpisů a stavovských předpisů ze strany advokátů. Každý člen kontrolní rady vykonává její pravomoci, a to při úkonech svěřených předsedou kontrolní rady. V praxi se jednotlivým členům předávají spisy se stížnostmi. Mají právo si vyžádat od advokáta, příp. advokátního koncipienta další písemnosti vzniklé v souvislosti s poskytováním právních služeb. Kontrolní rada je tedy zodpovědná za přípravu podkladů pro předsedu kontrolní rady, který vykonává funkci kárného žalobce.¹⁰³ Odborná literatura označuje kontrolní radu jako jeden z orgánů, jež je „*přímo odpovědný za to, že advokacie bude v České republice vykonávána v souladu se*

¹⁰¹ je oprávněno podat podnět k zahájení kárného řízení

¹⁰² Organizační řád ČAK vymezuje pouze rozmezí povolených 2-4 členů

¹⁰³ SVEJKOVSKÝ, J. § 46 [Kontrolní rada]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 367.

všemi právními předpisy a bude mít náležitou kvalitu a prestiž, je kontrolní rada České advokátní komory.“¹⁰⁴

Vzhledem k uvedenému kontrolní rada prověřuje mimo vlastního výkonu advokacie také další činnosti advokáta. Konkrétně se jedná o jednání advokáta v souvislosti s knihou o prohlášení o pravosti podpisu advokátem, provádění advokátních úschov a dalších. Při provádění těchto dalších činností musí advokát dodržovat zvláštní pravidla, stanovená mimo jiné také stavovskými předpisy. Například v případě provádění advokátní úschovy musí advokát zřídit samostatný účet pro každou advokátní úschovu, výslovně označený jako úschovní účet. Kontrolu tohoto a dalších kritérií je pak úkolem kontrolní rady. Vzhledem k událostem poslední doby lze tedy očekávat zpřísnění pravidel a vytvoření přiměřených opatření pro uskutečňování advokátních úschov, a to za účelem ochrany klienta.¹⁰⁵ Silná ochranná funkce kontrolní rady ČAK v souvislosti s úschovami finančních prostředků či listin vyplývá rovněž ze skutečnosti, že nejzávažnějším kárným proviněním¹⁰⁶, kterého se může advokát dopustit, je právě neoprávněné nakládání bez pokynu klienta s finančními prostředky, které jsou v úschově, či dokonce zpronevěra těchto finančních prostředků.

Systém kontroly v současné době může kontrolní rada v rámci advokátních úschov vykonávat prostřednictvím elektronické knihy úschov, do níž je advokát povinen uvést údaje o každé své advokátní úschově.¹⁰⁷ Je důležité podotknout, že advokát je při provádění úschov povinnou osobou dle AML zákona, na základě kterého advokát disponuje oznamovací povinností v případě zjištění podezřelého obchodu. Příslušná oznámení prověřuje kontrolní rada v souladu s ust. § 46 odst. 5 Zákona o advokacii. Postup advokáta a kontrolní rady ve smyslu AML zákona upravuje usnesení č. 2/2008 Věstníku¹⁰⁸, dle jehož usnesení čl. 9 je oznámení

¹⁰⁴ SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. Kapitola 46. Rozhodovací proces a praxe kontrolní rady ČAK a poskytování online služeb advokáty. In: SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1201.

¹⁰⁵ *Advokátní úschovy budou transparentnější. ČAK zpřísňuje předpisy*. In *advokatnidenik.cz* [online]. 25. 7. 2023 [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/07/25/advokatni-uschovy-budou-transparentnejsi-komora-zprisnuje-predpisy/>

¹⁰⁶ v některých případech se jedná o trestný čin

¹⁰⁷ čl. 2b Usnesení představenstva ČAK č. 7/2004 Věstníku ze dne 28. 6. 2004, o provádění úschov peněz, cenných papírů nebo jiného majetku klienta advokátem

¹⁰⁸ Usnesení představenstva ČAK č. 2/2008 Věstníku ze dne 11. září 2008, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

přezkoumáno příslušným členem kontrolní rady, který po splnění podmínek zašle oznámení spolu se svým vyjádřením Finančnímu analytickému úřadu.

Kontrolní rada neprovádí pouze kontrolní funkce vůči advokátům, nýbrž i vůči Komoře jako takové, a to prostřednictvím kontroly hospodaření Komory, včetně čerpání jejího rozpočtu. Dalším úkolem je předkládat ostatním orgánům svá doporučení, dále schvaluje zprávu o své činnosti, jež následně předkládá sněmu.¹⁰⁹

5.2. Kárná komise a odvolací kárná komise

Kárná komise je orgán zřízený na základě zákona.¹¹⁰ Postavení a působnost kárné komise stanoví § 47 Zákona o advokacii. Kárná komise je jedním ze čtyř volených orgánů¹¹¹ Komory, jehož členové se volí na sněmu a čítá 83 členů¹¹². Z vlastních řad následně volí předsedu, příp. místopředsedy.¹¹³ Její hlavní náplň představuje výkon kárné pravomoci v souladu se Zákonem o advokacii¹¹⁴ a Kárným řádem.

Kárná komise jedná a rozhoduje v tříčlenných senátech, jejichž úkolem je projednávání kárných žalob podaných ze strany kárného žalobce, tj. předsedy kontrolní rady, nebo ze strany ministra spravedlnosti. Pro zachování nestrannosti senátu, jsou jeho členové určeni z jiných regionů České republiky, než je sídlo kárného obviněného.¹¹⁵ Po projednání kárné žaloby a zjištění kárného provinění mohou ukládat kárná opatření. Kárná komise není oprávněna zasahovat do pravomoci soudu, a tudíž nesmí rozhodovat o právech a povinnostech na základě řádně podané žaloby (např. náhrada škody, vydání věci).

Odvolací kárná komise je zřízena a upravena zákonem¹¹⁶ a je odvolacím orgánem v rámci kárného řízení ve vztahu ke kárným rozhodnutím kárného senátu kárné komise ČAK. Odvolací kárná komise sčítá 11 členů, kterými mohou být pouze advokáti starší 40 let a osoby působící v minulosti jako členové představenstva, kontrolní rady nebo kárné komise po dobu minimálně 3 let.

¹⁰⁹ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 791-794.

¹¹⁰ § 47 ZA

¹¹¹ dále pak představenstvo, kontrolní rada odvolací kárná komise

¹¹² může být jen osoba advokáta

¹¹³ podrobnosti upravuje čl. 20 až 23 Organizačního řádu ČAK

¹¹⁴ jednání a rozhodování kárné komise ČAK upravuje § 32 a násl. ZA

¹¹⁵ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A., VYCHOPEŇ, M. a kol. *Advokátní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 108.

¹¹⁶ § 47a ZA

Odvolací kárná komise volí ze svých řad předsedu, přičemž v souladu s organizačním řádem ČAK může též určit místopředsedy odvolací kárné komise. Předseda odvolací kárné komise jmenuje členy odvolacího senátu ze členů odvolací kárné komise.

Výkon kárné pravomoci představuje spravování záležitostí spadajících do samosprávné funkce Komory, a tudíž Komora k tomuto účelu má zřízené i oddělení pro věci kárné. Jeho účelem je vytváření podmínek pro řádnou činnost kárné komise a odvolací kárné komise, resp. kárných senátů a odvolacích kárných senátů. Dále monitoruje den vydání rozhodnutí v kárném řízení včetně nabytí právní moci a vykonatelnosti předmětného rozhodnutí, a následně zajišťuje výkon vykonatelných rozhodnutí nebo rovněž navrhuje provedení jejich výkonu, a kontroluje, zda a kdy byla rozhodnutí vydaná v rámci kárného řízení provedena.¹¹⁷

5.3. Sbíрка kárných rozhodnutí

V souladu s čl. 39 odst. 3 Organizačního řádu ČAK oddělení pro věci kárné zajišťuje redakci Sbířky kárných rozhodnutí ČAK, a to podle pokynů předsedů obou komisí.

V současné době se Sbířka kárných rozhodnutí nevydává v její listinné podobě, nýbrž jsou kárná rozhodnutí systematicky tříděna a publikována v elektronické podobě za účelem jejich obeznámení co největšímu počtu členů advokátního stavu. V rámci této elektronické evidence kárných rozhodnutí, jejíž vznik se datuje k lednu 2021, jsou předmětná kárná rozhodnutí zpřístupněna v jejich anonymizovaném znění. Databáze těchto rozhodnutí usnadňuje a zefektivňuje proces rozhodování v rámci kárné komise, přičemž je tato sbířka stále aktualizována novými kárnými rozhodnutími. Součástí evidence jsou právní věty a třídění, dle předmětu a porušeného ustanovení Zákona o advokacii a Etického kodexu.¹¹⁸

Od roku 2020 papírovou verzi Sbířky kárných rozhodnutí též nahradilo rozšíření části časopisu Bulletin advokacie věnované kárné praxi, když počet publikovaných rozhodnutí se zvýšil na trojnásobek.¹¹⁹

¹¹⁷ čl. 39 Organizačního řádu ČAK

¹¹⁸ SEDLATÝ, B. *Zpráva předsedy Odvolací kárné komise ČAK*. Bulletin advokacie č. 7/2021, s. 17.

¹¹⁹ HERBLICH, T. *Zpráva předsedy Kárné komise ČAK*. Bulletin advokacie č. 7/2021, s. 16.

6. Povinnosti advokáta a advokátního koncipienta

Advokát je při své praxi povinen jednat v mezích zákona, podzákonných norem a stavovských předpisů, především je pak povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy svého klienta.¹²⁰ Je důležité poznamenat, že výkon advokacie podléhá dodržování základních principů, při jejichž porušení se advokát a koncipient mohou dopustit kárného provinění. Mezi tyto principy odborná literatura¹²¹ řadí mj.:

- *právo klienta na svobodnou volbu advokáta,*
- *nezávislost advokáta*
- *důstojnost advokátního stavu*
- *dodržování povinnosti mlčenlivosti, a to o všech skutečnostech, o nichž se advokát dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb,*
- *povinnost chránit a prosazovat oprávněné zájmy a práva klienta (včetně povinnosti řídit se pokyny klienta, ledaže by odporovaly právním či stavovským předpisům,*
- *jednat při poskytování právních služeb odpovědně (mimo jiné být řádně a dostatečně pojištěn pro případ způsobení újmy klientovi.*

Tyto principy jsou následně vtěleny do povinností advokáta uvedených především v Zákoně o advokacii a Etickém kodexu.

K obecným povinnostem advokáta se řadí ty povinnosti, jež jsou podmínkami pro výkon povolání advokáta. Jedná se mj. o povinnost mít vlastní sídlo, užívat při výkonu advokacie označení advokát, být pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu advokacie.¹²² Dle čl. 4 Etického kodexu do všeobecných pravidel spadá i požadavek na poctivé, česné a slušné chování advokáta včetně jeho přispívání k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, a to nejen při výkonu advokacie, nýbrž i v soukromém životě. K tomu lze uvést jedno z kárných rozhodnutí, dle kterého: „*Pravidla profesionální etiky zavazují advokáta k určitému chování nejen při výkonu advokacie, ale i v soukromé sféře...Proto advokát, který nezaplatí svůj soukromý dluh, navíc přisouzený věřiteli*

¹²⁰ § 16 ZA

¹²¹ PELIKÁN, M. *Shrnutí předpisů o advokacii*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 2-3.

¹²² § 24 ZA

pravomocným rozhodnutím soudu, závažným způsobem porušuje povinnosti advokáta a dopouští se kárného provinění.“¹²³

Vedle obecných povinností advokáta existují speciální povinnosti, jež lze rozdělit do tří kategorií, a to podle subjektů, vůči nimž advokát touto povinností disponuje:

- povinnosti vůči klientovi,
- povinnosti vůči advokátnímu stavu,
- povinnosti vůči ČAK.

6.1. Povinnost advokáta vůči klientovi

Z hlediska systematiky právní úpravy v právních úprava je povinnost advokáta vůči klientovi zakotvena v čl. 6 až 10 Etického kodexu. Je důležité poznamenat, že tyto články a jejich jednotlivá ustanovení podrobně rozvádějí povinnosti upravené v Zákoně o advokacii. Mezi základní povinnosti vůči klientovi lze v souladu s Etickým kodexem zařadit zejména, nikoliv však výlučně, následující povinnosti:

- povinnost upřednostňovat zájmy svého klienta nad vlastními a nad zájmy jiných členů advokátního stavu¹²⁴,
- povinnost činit neodkladné úkony po ukončení poskytnutí právních služeb za účelem odvrácení závazné újmy hrozící na právech klienta¹²⁵,
- povinnost odmítnout poskytnutí právních služeb ve stanovených případech¹²⁶,
- povinnost ustanovit jiného advokáta svým zástupcem v případě překážek (např. při kolizi dvou jednání)¹²⁷,
- povinnost spolehnout se na informace poskytnuté klientem¹²⁸,
- povinnost řádně informovat klienta¹²⁹,

¹²³ Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 1. 10. 2004, sp. zn. K 72/04

¹²⁴ čl. 6 Etického kodexu

¹²⁵ spojení § 20 odst. 4 ZA a čl. 8 Etického kodexu

¹²⁶ spojení § 19 odst. 1 písm. a) ZA a čl. 8 Etického kodexu

¹²⁷ § 27 ZA

¹²⁸ čl. 6 odst. 3 Etického kodexu

¹²⁹ čl. 9 odst. 1 Etického kodexu

- povinnost odevzdat bez zbytečného odkladu klientovi, příp. jeho novému zástupci všechny písemnosti významné pro věc¹³⁰,
- povinnost vést záznamy o svých výkonech pro klienta a na požádání je předložit s úplným vysvětlením¹³¹,
- povinnost informovat klienta o případném nároku na bezplatnou právní pomoc¹³².

Níže se podrobněji zaměřím na některé z vyjmenovaných povinností.

Dle čl. 6 odst. 1 Etického kodexu platí, že „*oprávněné zájmy klienta mají přednost před vlastními zájmy advokáta i před jeho ohledem na jiné advokáty.*“ Tento článek navazuje na ust. § 16 Zákona o advokacii, dle kterého je advokát povinen postupovat tak, aby chránil a prosazoval práva a oprávněné zájmy klienta. Odborníci za tyto zájmy považují nejen zájmy profesního charakteru, nýbrž i zájmy soukromé související např. s rodinnými nebo studijními záležitostmi.¹³³ Z uvedeného lze vyčíst, že účelem příslušných ustanovení je zejména ochrana klienta v takové míře, aby advokát vždy jednal v nejlepším zájmu svého klienta a vyvaroval se možným situacím, v nichž může docházet ke konfliktům zájmů, které by mohly poškodit klienta. V případě porušení této povinnosti se advokát dopouští kárného provinění. K tomu lze odkázat na jedno z kárných rozhodnutí, podle kterého: „*Je kárným proviněním, jestliže advokát, poté, kdy poskytoval právní služby společnosti s ručením omezeným, a za stavu, kdy dochází k rozporům mezi jednatelem, nadále opakovaně zastupuje s. r. o., avšak prosazuje přitom zájmy jednoho z jednatelů, kterého posléze také zastupuje proti s. r. o.*“¹³⁴ Rovněž lze dodat, že advokát se v této předmětné věci dopustil kárného provinění tím, že nesplnil povinnost odmítnout poskytnutí právních služeb. Taxativní výčet situací obligatorního odmítnutí právních služeb stanovuje § 19 odst. 1 Zákona o advokacii¹³⁵. Ve vztahu k povinnostem advokáta vůči klientovi lze vyzdvihnout písm. a) předmětného ustanovení, dle kterého „*v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá,* a písm. c) předmětného ustanovení, dle něhož „*by*

¹³⁰ čl. 9 odst. 4 Etického kodexu

¹³¹ čl. 10 odst. 4 Etického kodexu

¹³² čl. 10 odst. 9 Etického kodexu

¹³³ ČERMÁK, K., VYCHOPENĚ, M. Čl. 6 [Základní pravidla]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 453.

¹³⁴ Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 3. 5. 2019, sp. zn. K 9/2019

¹³⁵ navazuje na něj čl. 8 Etického kodexu

informace, kterou má o jiném klientovi nebo o bývalém klientovi, mohla toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá, neoprávněně zvýhodnit“.

V souvislosti s informacemi získanými při poskytování právních povinností se pojí další povinnosti advokáta. Dle čl. 6 odst. 3 Etického kodexu advokát není oprávněn bez souhlasu klienta ověřovat pravdivost ani úplnost informací, které mu klient poskytl. Toto ustanovení zajišťuje vzájemnou důvěru mezi advokátem a klientem. Rovněž je advokát povinen klienta řádně informovat, jak postupuje při vyřizování jeho věci a poskytnout mu vysvětlení a podklady potřebné ke zvážení dalších příkazů¹³⁶. Postupem se rozumí jakákoliv skutečnost, jež by mohla mít vliv na budoucí vývoj, může se tedy jednat např. o výzvy, rozhodnutí příslušných orgánů, stanoviska protistrany. Rovněž advokát informuje klienta o své práci ve vztahu ke klientově případu. Hodnocení včasnosti informací závisí na konkrétních okolnostech každého případu a způsob, jakým byly informace předány, je třeba posuzovat bez nadbytečných formalit.¹³⁷

Nesplnění povinnosti informovat klienta může mít závažné důsledky, jedná se tedy o kárné provinění. Pro představu uvádím následující kárné rozhodnutí: *„Je kárným proviněním, jestliže advokát nepodá za klienty k výzvě soudu vyjádření, ani pak odvolání do rozsudku pro uznání, klienty neinformuje, s důsledkem zahájení exekuce proti klientům.“*¹³⁸ Soubor informací, které advokát klientovi poskytne, mají vliv na jeho další konání. V případě, kdy advokát informace klientovi nezprostředkuje, dopouští se kárného provinění, neboť advokát má vůči klientovi, resp. k jeho věci přistupovat pečlivě tak, aby splňoval standardy řádného výkonu advokacie. Nadto je dokonce zcela nepřípustné, aby se při následném poskytnutí informací neřídil pokyny klienta bez ohledu na to, zda se mu tento pokyn jeví jako bezvýsledný. Za typický příklad nedodržení pokynu klienta, lze považovat situaci, kdy advokát nepodá opravný prostředek, avšak tak měl dle pokynů klienta učinit: *„Advokát se dopustil kárného provinění tím, že poté, co mu bylo doručeno usnesení KS v P. ve věci V. J., kterým bylo odvolání V. J. zamítnuto, nepodal proti usnesení KS v P. dovolání, ačkoli mu k tomu V. J. dal pokyn.“*¹³⁹

¹³⁶ čl. 9 odst. 1 Etického kodexu

¹³⁷ ČERMÁK, K., VYCHOPĚŇ, M. Čl. 9 [Povinnosti v průběhu poskytování právní služby]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 460.

¹³⁸ Rozhodnutí kárné komise ze dne 2. 6. 2015, sp. zn. K 25/2013

¹³⁹ Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 25. 10. 2022, sp. zn. K 59/2022

Vedle toho existují i opačné případy, kdy advokát činí úkony bez výslovného souhlasu klienta, což má za následek závažné porušení povinnosti: „Advokát v řízení před soudem jedná jako zástupce svého klienta a je jeho úkolem postupovat dle klientových pokynů s výjimkou případů, kdy by tyto pokyny odporovaly právním předpisům. Nelze však připustit, aby advokát sám činil rozhodnutí namísto klienta, a to ani v případě, je-li přesvědčen o správnosti a výhodnosti zvoleného postupu. Ani v případě, že advokát klientovi předešle postup, který by byl dle jeho názoru nejvhodnější, nemůže považovat klientovo mlčení za pokyn. Musí to být vždy klient, kdo sám provede úvahu ohledně vhodnosti dalšího postupu, který je činěn jeho jménem a na jeho odpovědnost, a kdo vydá advokátovi pozitivní pokyn, že má určitý procesní úkon učinit. To platí zvláště v případě úkonů disponujících s řízením, jakým je zpětvzetí žaloby.“¹⁴⁰

Za závažné kárné provinění kárná praxe považuje situaci, kdy advokát neplní své povinnosti, je nečinný a nekontaktní. Je nepřipustné, aby advokát se svými klienty a orgány veřejné moci dlouhodobě nekomunikoval. V takovém případě kárný senát, resp. odvolací senát může přistoupit k uložení nejprísnejšího kárného opatření v podobě vyškrtnutí ze seznamu advokátů, neboť fikce doručení z důvodu dlouhodobé nekontaktnosti, a to jak vůči klientům, tak i orgánům veřejné moci a samotné Komoře (např. v podobě aktualizace údajů) představuje ohrožení pro případné další kroky k ochraně zájmů klienta.¹⁴¹

V poslední řadě bych ráda zmínila povinnost advokáta upravenou v ust. § 21 ZA: „Advokát je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb.“¹⁴² Ústavní soud ve svém nálezu shrnul, že tato povinnost není výsadou, nýbrž povinností uloženou za účelem ochrany zájmů klienta, a proto je součástí práva na spravedlivý proces.¹⁴³ Advokáta může takové povinnosti zprostit pouze klient¹⁴⁴ nebo může jít o některou z výjimek stanovených Zákonem o advokacii¹⁴⁵. Typickým kárným proviněním může být

¹⁴⁰ Rozhodnutí č. 3891/2019, Sbírka rozhodnutí NSS, vydání č. 6/2019, ročník XVII,

¹⁴¹ Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 24. 6. 2022, sp. zn. K 22/2018

¹⁴² § 21 odst. 1 ZA

¹⁴³ Nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 3533/18

¹⁴⁴ § 21 odst. 2 ZA

¹⁴⁵ např. v souladu s § 21 odst. 4 ZA: „Povinností mlčenlivosti není advokát vázán v rozsahu nezbytném pro řízení před soudem nebo jiným orgánem, je-li předmětem řízení spor mezi ním a klientem nebo jeho právním nástupcem; povinností mlčenlivosti není advokát vázán též v řízení podle § 55, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Komory anebo v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o této žalobě podle zvláštního právního předpisu, jakož i v řízení ve věcech

skutečnost, kdy se advokát ocitne na lavici svědků a neodkáže se na povinnost mlčenlivosti, nýbrž vypovídá o obsahu poskytnutých právních služeb, aniž by byl zproštěn mlčenlivosti klientem, a to i bývalým: „*Advokát se dopustil kárného provinění tím, že (...) v řízení vedeném u OS pro Prahu I ve sporu jeho bývalého klienta, společnosti R. T., k. s., jako žalovaného proti J. B. jako žalobci o zaplacení 395 972,50 Kč s přísl. vypovídal jako svědek k otázce vztahující se k poskytování právních služeb žalovanému, aniž by ho společnost R. T., k. s., písemně anebo v řízení před soudem ústně do protokolu zprostila povinnosti mlčenlivosti.*“¹⁴⁶ Povinnost mlčenlivosti je jedním z klíčových prvků umožňující zachovat důvěrný vztah mezi klientem a advokátem. Nedodržení této povinnosti má za následek velmi nepříznivé důsledky pro klienta a současně může ohrozit obecnou důvěru v řádný výkon advokacie. Samotný rozsah skutečností, jež spadají pod povinnost mlčenlivosti je širší, než pouze skutečnosti související s konkrétní právní službou. Jinými slovy, zde sem spadají všechny skutečnosti, které souvisí s poskytováním právních služeb a skutečnosti jen mohou mít odlišnou povahu. Odborná literatura k těmto skutečnostem řadí např. „*skutečnosti, které mu sdělí třetí osoba, skutečnosti, které advokát zjistí ze spisu, z průběhu jednání nebo z vlastní iniciativy*“¹⁴⁷.

6.2. Povinnosti advokáta vůči advokátnímu stavu

Povinnosti advokáta vůči advokátnímu stavu formuluje čl. 11 až 16, tedy část druhá, oddíl třetí Etického kodexu, avšak některé povinnosti se prolínají skrze celý Etický kodex. Je důležité poznamenat, že tyto články a jejich jednotlivá ustanovení podrobně rozvádějí povinnosti upravené v Zákoně o advokacii. Mezi základní povinnosti vůči advokátnímu stavu lze v souladu s Etickým kodexem zařadit zejména, nikoliv však výlučně, následující povinnosti:

- povinnost poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,¹⁴⁸
- povinnost dodržovat Etický kodex a pravidla soutěže¹⁴⁹,

vedených v § 55b, a to v rozsahu nezbytném pro ochranu jeho práv nebo právem chráněných zájmů jako advokáta.“

¹⁴⁶ Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 10. 1. 2020 a Rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK ze dne 13. 6. 2022, sp. zn. K 17/2019

¹⁴⁷ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 317.

¹⁴⁸ čl. 4 Etického kodexu

¹⁴⁹ § 17 ZA

- povinnost zachovávat náležitou úctu a zdvořilost, vůči soudům a jiným orgánům¹⁵⁰,
- povinnost dodržovat stanovená nebo obvyklá zvláštní pravidla chování vůči jednání před soudem nebo jiným orgánem¹⁵¹,
- povinnost vykonávat na základě výzvy veřejně prospěšnou činnost, v podobě účasti na projektech související s prosazováním nebo obhajobou lidských práv a svobod, anebo uskutečňováním principů demokratického práva nebo zdokonalení právního řádu České republiky, a to bez nároku na odměnu¹⁵².

Jednoznačně má smysl rozebrat požadavek na poctivé, čestné a slušné chování advokáta. Dle odborné literatury se jedná o „*generální skutkovou podstatu pokrývající Pravidla v celé jejich šíři, kdežto všechna ostatní ustanovení Pravidel jako příkladná uvedení těch jednání, která toto generální ustanovení ilustrují.*“¹⁵³ Jedná se o neurčitý pojem, který je prostřednictvím judikatury vydané orgány ČAK vykládán konkrétněji.

Požadavek poctivosti, čestnosti a slušnosti platí nejen pro výkon advokacie, nýbrž se prolíná i do soukromého života advokáta. K tomu lze uvést rozhodnutí senátu kárného komise, dle kterého „*(P)ožadavek poctivosti a čestnosti advokáta v soukromoprávních vztazích se vztahuje i na jeho jednání mimo oblast jeho profesionální činnosti.*“¹⁵⁴ Tento požadavek se uplatňuje ve vztahu k důstojnosti a vážnosti stavu. Kárné orgány se tedy v konkrétním případě budou zabývat otázkou, do jaké míry došlo k ohrožení těchto dvou vlastností, což se pravděpodobně bude odvíjet od toho, jakým způsobem by mohla dané ohrožení vnímat společnost.¹⁵⁵ Jako snížení důstojnosti advokátního stavu lze považovat i nesplnění závazků advokáta: „*(V) těchto případech se stále jedná o závazek (byť soukromoprávní), který advokátovi vznikl v souvislosti s výkonem advokacie (a tedy při existenci fiduciárního vztahu s jeho klientem, na který stěžovatel v kasační stížnosti*

¹⁵⁰ čl. 17 Etického kodexu

¹⁵¹ čl. 17 Etického kodexu

¹⁵² čl. 18 Etického kodexu

¹⁵³ ČERMÁK, K., VYCHOPĚŇ, M. Čl. 4 [Důstojnost a vážnost stavu]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 444.

¹⁵⁴ Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 13. 4. 2000, sp. zn. K 8/2000

¹⁵⁵ ČERMÁK, K., VYCHOPĚŇ, M. Čl. 4 [Důstojnost a vážnost stavu]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 444.

opakovaně poukazuje), a který tudíž musí advokát splnit, aby v očích veřejnosti nesnižoval důstojnost advokátního stavu. Není přitom rozhodné, že kárná odpovědnost takto může přetrvávat až do úplného vymožení dotčené pohledávky. Pouze včasné plnění závazků vzniklých z výkonu advokacie totiž představuje jednání advokáta, které zachovává důstojnost advokátního stavu, jak po něm požaduje § 17 zákona o advokacii.“¹⁵⁶

6.3. Povinnosti advokáta vůči ČAK

Advokáti se sdružují v Komoře na základě povinného členství a zápisu, bez něhož by nemohli provozovat svou činnost. Za účelem řádného plnění úkolů¹⁵⁷, byl vytvořen systém povinností, které přímo souvisejí s členstvím, resp. se zápisem do seznamu ČAK. Jinými slovy, zde existují povinnosti, ze kterých plyne vázanost zapsaného advokáta vůči Komoře.

Členství v Komoře podléhá poplatkové povinnosti, v jejímž rámci je advokát povinen platit příspěvky na činnost Komory, odvody do sociálního fondu¹⁵⁸, odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů¹⁵⁹ a další platby.¹⁶⁰ Výše příspěvků stanovuje sněm advokátů ve svém usnesení. Nesplněním poplatkové povinnosti vymezené v § 30 odst. 1 Zákona o advokacii je důvodem pro vyškrtnutí advokáta ze seznamu advokátů, když vyškrtne toho, „*kdo je v prodlení delším než 6 měsíců se zaplacením příspěvku na činnost Komory nebo jiné platby podle § 30 odst. 1 a příspěvek nebo jinou platbu nezaplatil ani do jednoho měsíce poté, co byl k tomu Komorou vyzván s poučením o následcích nezaplacení; za stejných podmínek Komora vyškrtne ze seznamu advokátů toho, kdo je statutárním orgánem společnosti nebo zahraniční společnosti anebo vedoucím organizační složky zahraniční společnosti, jestliže k platbě podle § 30 odst. 1 je povinna tato společnost nebo zahraniční společnost.*“¹⁶¹ Vyškrtnutí pro advokáta znamená nutnost opětovného složení advokátního slibu za účelem jeho zapsání do seznamu. S advokátním slibem a následným zápisem do seznamu jsou

¹⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2023, č. j. 7 As 272/2022-47

¹⁵⁷ sdružuje advokáty, vede seznam, organizuje vzdělávací složku a dohlíží na dodržování právních norem, prosazuje zájmy advokátů, určuje advokáta, zprostředkovává smírcí řízení za účelem vyřešení sporu mezi advokáty

¹⁵⁸ § 30 odst. 1 ZA

¹⁵⁹ vztahuje se na advokáty, příp. společnosti, kteří zaměstnávají koncipienty

¹⁶⁰ např. náhrada nákladů kárného řízení, úplata za vydání knihy o prohlášeních o pravosti podpisu, poplatků za vyšší ověření podpisu advokáta

¹⁶¹ § 8 odst. 1 písm. d) ZA

spojeny dodatečné náklady, a proto se doporučuje v případě, kdy advokát nehodlá svou praxi vykonávat dočasně po dobu měsíců, pozastavit svůj výkon advokacie na vlastní žádost. Při pozastavení výkonu advokacie jsou poplatky nižší, než by byly náklady spojené s opětovným zápisem do seznamu advokátů.

Odvody do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů slouží k financování seminářů pořádaných Komorou. V průběhu výkonu právní praxe je koncipient povinen absolvovat vstupní školení koncipientů, povinné semináře pro koncipienty a volitelné semináře pro koncipienty¹⁶² pořádané Komorou zaměřené na problematiku poskytování právních služeb a výkonu advokacie, a to v rozsahu stanoveném stavovským předpisem.¹⁶³

Ve vztahu ke kárné odpovědnosti lze poznamenat, že v případě, kdy se koncipient neúčastní odpovídající formy výchovy ve stanoveném roce výkonu své právní praxe, může být takové jednání posouzeno jako kárné provinění.¹⁶⁴

Při poskytování právních služeb může dojít k situaci, kdy advokát převezme právní zastoupení ve sporu proti jinému advokátovi. V takovém případě má advokát oznamovací povinnost, která se projevuje přípisem na Komoru s krátkým popisem skutkového případu, s případným uvedením spisové značky. Toto oznámení je adresováno Komoře, která postoupí věc příslušnému orgánu ČAK pro další posouzení.¹⁶⁵ V situaci, kdy by vznikl spor mezi advokáty nebo advokátními koncipienty, jsou povinni před zahájením soudního nebo jiného řízení využít smírčí řízení před orgány ČAK, které zpravidla vede předseda Komory nebo jiný člen představenstva.¹⁶⁶

6.4. Povinnosti advokáta z pohledu AML

Tato podkapitola poskytne pouze obecný nástin povinností vyplývajících z AML zákona pro advokáta, neboť se jedná o komplexní úpravu, která navazuje na evropskou legislativu. Advokát je povinen v této oblasti postupovat v souladu s AML zákonem a Zákonem o advokacii a příslušným stavovským předpisem, tj. AML usnesením.

¹⁶² volitelné lze nahradit externími semináři nepořádané Komorou

¹⁶³ čl. 9, 10 a 10a Usnesení o výchově

¹⁶⁴ čl. 12 odst. 1 Usnesení o výchově

¹⁶⁵ čl. 14 Etického kodexu

¹⁶⁶ § 28 ZA

Dle § 2 odst. 1 písm. g) AML zákona je advokát povinnou osobu, a to pouze v případech, kdy provádí úschovu peněz, cenných papírů nebo jiného majetku svého klienta, anebo provádí další klientem požadované služby, při kterých advokát jedná jménem klienta a na jeho účet. K těmto situacím lze zařadit prodej nemovitosti anebo její části, dále správu peněz, cenných papírů nebo jiného majetku apod.

O svých zákonných povinnostech¹⁶⁷ musí advokát informovat klienta před poskytnutím výše uvedených služeb.¹⁶⁸ Vzhledem k tomu, že AML zákon po advokátovi vyžaduje, aby prováděl jakousi sledovanou činnost, vytvořil k tomu účelu dva instituty, resp. fáze, jejichž provedení závisí na splnění určitých podmínek. Tyto fáze jsou nazývány jako identifikace a kontrola klienta.

6.4.1. Identifikace a kontrola klienta

Identifikaci klienta je advokát povinen provést v momentě, kdy je hodnota obchodu vyšší než 1000 EUR, příp. vždy kdy se může jednat o podezřelý obchod, vznik obchodního vztahu, nákup nebo přijetí věci do zástavy či k dražbě, nebo výplatu zůstatku zrušeného vkladu z vkladní knížky na doručitele.¹⁶⁹ Před shromažďováním veškerých údajů musí advokát poučit klienta o tom, že zpracování údajů je prováděno v souladu s plněním právních povinností, zejména povinností vyplývajících z AML zákona, přičemž se jedná pouze o obecné poučení o právních povinnostech ve vztahu ke klientovi, neboť v souladu s ust. § 17a odst. 2 AML zákona není klient oprávněn získat podrobnější informace. V praxi se tato povinnost nejčastěji plní uvedením tohoto poučení do identifikačního formuláře.

Při identifikaci se zaznamenávají identifikační údaje klienta, které se mění v závislosti na postavení klienta, tj. zda se jedná o fyzickou osobu, právnickou osobu anebo svěřenský fond. V případě, kdy jde o právnickou osobu, je nezbytné provést i identifikaci osoby, která bude za právnickou osobu v obchodním vztahu jednat. Zaznamenané údaje advokát následně ověří, a to u fyzických osob prostřednictvím dokladů vydaných orgány veřejné správy a u právnických osob prostřednictvím dokladu o existenci klienta získaného z důvěryhodného zdroje.¹⁷⁰

¹⁶⁷ vyplývající z AML zákona a AML usnesení

¹⁶⁸ čl. 1 odst. 3 AML usnesení

¹⁶⁹ § 7 odst. 1 a 2 AML zákona

¹⁷⁰ § 8 odst. 2 AML zákona

Následná fáze v podobě kontroly představuje získání a vyhodnocení informací o obchodu, zjištění totožnosti skutečného majitele, zjištění vlastnické a řídicí struktury, průběžné sledování obchodního vztahu, zjišťování původu peněžních prostředků nebo jiného majetku.

V rámci kontroly advokát taktéž zjišťuje, zda klient, příp. osoby za klienta jednající, není politicky exponovanou osobou ve smyslu ust. 4 odst. 5 písm. a) a b) AML zákona. Výsledkem této kontroly jsou informace, zda klient zastává veřejné funkce v celostátním i regionální měřítku, zda nejde o osobu blízkou takové osobě, včetně dalších bodů uvedených ust. § 4 odst. 5 písm. b) AML zákona a zda nejde o fyzickou osobu dle ust. § 54 odst. 8 AML zákona, tj. nenachází se v období 12 měsíců po skončení veřejné funkce.

V rámci kontroly se taktéž prověřuje, zda se obchodu neúčastní osoba, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce ve smyslu zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí.¹⁷¹

Advokát musí postupovat v souladu s ust. § 9 odst. 8 AML zákona a pro účely plnění zákonných povinností pořizovat kopie a výpisy z předložených dokladů a zpracovávat takto získané informace, přičemž s pořízením fotokopíí dokumentů a zpracování takto získaných informací musí klient souhlasit.

6.4.2. Dohled nad dodržováním povinností dle AML

Za účelem ochrany profesních povinností určité povinnosti uvedené v AML zákoně nedoléhají na osobu advokáta. Jejich výčet vymezuje ust. § 27 odst. 1 AML zákona. Advokáti tedy nemají povinnost oznamovat nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů, oznamovací povinnost o podezřelém obchodu a ani informační povinnost vůči Finančnímu analytickému úřadu.

Advokát má oznamovací povinnost pouze v případě, kdy vykonává sledovanou činnost, nebo v souvislosti s výkonem sledovací činnosti zjistí podezřelý obchod. Oznamovací povinnost je však vyloučena v případech uvedených v § 27 odst. 1 AML zákona, tedy v situacích, kdy danou informaci o klientovi získal od klienta nebo jakýmkoliv jiným způsobem během nebo v souvislosti s poskytováním právních porad, obhajobou klienta, zastupováním

¹⁷¹ § 8 odst. 8 AML zákona

klienta před soudy.¹⁷² Oznamovací povinnost plní advokát oznámením adresovaným ČAK, a to nejpozději do 5 kalendářních dnů ode dne zjištění podezřelého obchodu.¹⁷³ Jinými slovy oznamovací povinnost advokáti plní prostřednictvím Komory, která postoupí takové oznámení Finančnímu analytickému úřadu.

Co se týká informační povinnosti, advokát musí na výzvu příslušného člena kontrolní rady¹⁷⁴ předložit doklady, sdělit údaje a informace požadované po advokátovi ze strany Finančního analytického úřadu.

Porušení povinností vyplývajících z AML zákona se projednává v řízení o přestupku podle AML zákona. K jeho projednání je příslušná Komora. Z odborné literatury plyne, že důvodem přizpůsobení přestupkového řízení tomu kárnému je hospodárnost, když mimo porušení AML povinností může dojít i k porušení povinností vyplývajících z jiného právního a stavovského předpisu. V tomto přestupkovém řízení nejsou ukládána kárná opatření jako je tomu v případě kárného řízení, nýbrž se v rámci přestupkového řízení dle AML zákona nelze odchýlit od úpravy podmínek odpovědnosti za přestupek, druhů správních trestů a ochranných opatření a zásady pro jejich ukládání.¹⁷⁵

V přestupkovém řízení dle AML zákona advokát není oprávněn se dovolávat povinnosti mlčenlivosti. Toto prolomení advokátní mlčenlivosti nabízí možnost využívat důkazy, které by jinak Finanční analytický úřad nemohl využít, přičemž je toto prolomení naplněno ve stejném rozsahu jako u kárného řízení.¹⁷⁶

Na závěr lze jedinečně dodat, že je žádoucí, aby přestupky projednávala a rozhodovala o nich právě Komora, která je garantem nezávislosti a kvality právních služeb. Komora touto cestou zajišťuje, aby nebyla narušena důvěra mezi advokátem a jeho klientem, když informace získané v průběhu poskytování právních služeb může v souladu s prolomením povinnosti mlčenlivosti prezentovat pouze na půdě

¹⁷² § 27 odst. 1 AML zákona

¹⁷³ čl. 7 odst. 1 a 3 AML usnesení

¹⁷⁴ příslušný člen kontrolní rady přezkoumá oznámení advokáta

¹⁷⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, č. 527/2020 Dz

¹⁷⁶ § 35ea odst. 2 a 3 ZA

Komory v rámci přestupkového řízení o porušení stanovených povinností, které má jakýsi charakter kárného řízení.

7. Kárné provinění

7.1. Pojem kárného provinění

Legální definici nalezneme v ust. § 32 odst. 2 ZA, dle kterého „*kárným proviněním je závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi tímto nebo zvláštním zákonem s výjimkou zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo stavovským předpisem.*“ Jinak řečeno mezi znaky kárného provinění se řadí závažnost či opětovanost, zavinění ve vztahu k porušení a porušení stanovené povinnosti v zákoně, především v Zákoně o advokacii, jiných právních předpisech a stavovských přepisech.

Z hlediska systematiky práva kárná pravomoc spadá pod odvětví správního práva, a tudíž i kárné provinění je v tomto kontextu označeno za disciplinární delikt. Typové znaky skutkových podstat kárných provinění nejsou v žádném právním předpisu vymezeny. S ohledem na charakter odpovědnosti a za pomoci výkladu výše uvedeného ustanovení lze s jistotou říci, že subjektem, jehož protiprávní jednání lze označit za kárné provinění je pouze advokát, příp. koncipient.

Jak již bylo zmíněno výše, jedním z požadavků pro to, aby určité protiprávní jednání mohlo být označeno za kárné provinění, je naplnění skutečnosti, že advokát, příp. koncipient stanovenou povinnost porušil v některé z forem zavinění, tedy buď úmyslně, nebo nedbalostně.¹⁷⁷ Při studiu komentářové literatury si nelze nevšimnout, že rozdíl vědomé a nevědomé nedbalosti vychází, resp. má totožné výklady jako v odvětví trestního práva hmotného. „*Vědomá nedbalost je zpravidla charakterizována takovým jednáním advokáta, který vědomě podstupuje určité riziko a bez přiměřených důvodů spoléhá na to, že jeho jednáním ohrožení či porucha na straně klienta nenastane. Nevědomá nedbalost je zpravidla charakterizována jednáním advokáta, který nejedná vědomě lehkomylně, s vědomím rizika, ale nezachovává potřebnou míru opatrnosti, kterou je možno na něm jakožto advokátovi či advokátnímu koncipientovi požadovat.*“¹⁷⁸ Dalším

¹⁷⁷ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 511-512.

¹⁷⁸ SEDLATÝ, B. § 32 [Kárné provinění]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 232.

požadavkem je otázka závažnosti, která se odvíjí od několika kritérií, např. povaha skutku, jeho následky, okolnosti v době spáchání.¹⁷⁹

S ohledem na charakter vztahu mezi advokátem a jeho klientem, který se řídí především Zákonem o advokacii a dalšími předpisy, jsou jednotlivá kárná provinění předmětem posuzování v rámci kárného řízení ze strany orgánů ČAK, a tudíž je nelze projednávat v rámci jiného řízení, např. ve smyslu zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.¹⁸⁰

7.2. Nejčastější kárná provinění

Dle statistiky ČAK je nejčastějším důvodem pro podání kárné žaloby pochybení vůči ČAK a kolegům, kam můžeme zařadit i situaci, kdy advokát záměrně obchází advokáta protistrany.

Jako další důvod se uvádí nečinnost advokáta ve vztahu ke klientovi. Pod tento důvod se řadí situace, kdy advokát např. neprovede nebo se opozdí s procesním úkonem, neinformuje dodatečně klienta o vývoji jeho záležitosti, neprovede včas vyúčtování nebo vrácení dokladů klientovi.

Naopak je důležité zmínit, že v rámci pochybení při provádění úschov již nejsou zaznamenávána data, když advokát zpronevěří svěřené finanční prostředky, neboť toto jednání je již posuzováno z pohledu trestního práva, nikoliv z hlediska kárné odpovědnosti.

¹⁷⁹ § 24 odst. 2 KŘ

¹⁸⁰ srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 6. 2020, č. j. 7 Cmo 223/2019-108

Typ kárného provinění	Celkový počet za rok					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁸¹
Nečinnost advokáta ve vztahu ke klientovi	62	30	19	22	32	24
Další pochybení vůči klientovi	17	19	15	8	20	14
Kolizní zastupování	11	5	6	6	8	5
Pochybení v provádění úschov	36	5	9	9	4	4
Nesprávné užívání ověřovacích knih	9	6	2	1	6	6
Pochybení vůči soudům a ostatním orgánům	4	10	6	8	8	6
Pochybení vůči ČAK a kolegům	20	7	10	13	18	30
Porušení povinností plnění vlastních závazků	2	9	6	4	2	3

Tabulka 1 - Typová kárná provinění¹⁸²

¹⁸¹ jedná se o předběžná data, neboť konečná verze dat se bude zpracovávat začátkem roku 2024

¹⁸² k dotazu ČAK

8. Kárná opatření

8.1. Pojem a druhy kárných opatření

I když samotný Zákon o advokacii neposkytuje legální definici kárného opatření, lze z odborné literatury vyvodit, že kárné opatření představuje formu postihu neboli trestu v případě porušení stanovené povinnosti, avšak úvahy o něm nastávají až v momentě po prokázání viny v rámci disciplinárního řízení. Druh a výše kárného opatření se odvíjí od stupně zjištěné závažnosti.¹⁸³

Zákon o advokacii vymezuje taxativní výčet kárných opatření, přičemž seznam možných kárných opatření, jež mohou být uložena, se mění v závislosti na osobě obviněného.

Pokud dojde ke zjištění kárného provinění advokáta, lze uložit následující kárná opatření: napomenutí, veřejné napomenutí, pokutu¹⁸⁴ až do výše 100násobku minimální měsíční mzdy stanovené v nařízení vlády o minimálně mzdě, dočasný zákaz výkonu advokacie uložený na dobu od šesti měsíců do tří let, vyškrtnutí ze seznamu advokátů, odnětí knihy prohlášeních o pravosti podpisu na dobu od šesti měsíců od tří let (pokud se advokát dopustil kárného provinění při činění prohlášení o pravosti podpisu) a dočasný zákaz výkonu činnosti ve smyslu § 56a ZA uložený na dobu od 6 měsíců do 3 let (pokud se advokát dopustil kárného provinění při výkonu činnosti správy cizího majetku).¹⁸⁵

Naproti tomu je výčet možných kárných opatření ve vztahu k osobě koncipienta kratší, neboť reflektuje výkon právní praxe, při které koncipient nedisponuje knihou o prohlášení pravosti podpisu, nevykonává činnost ve smyslu § 56a Zákona o advokacii apod. V případě zjištění kárného provinění lze advokátnímu koncipientovi uložit některé z následujících opatření: napomenutí, veřejné napomenutí, pokutu až do výše 20násobku minimální mzdy stanovené

¹⁸³ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 512.

¹⁸⁴ podle čl. 5 odst. 1 b) Usnesení sněmu č. 5/1999 Věstníku ze dne 8. listopadu 1999, o sociálním fondu ČAK, ve znění usnesení sněmu České advokátní komory č. 3/2002 Věstníku, usnesení sněmu České advokátní komory č. 7/2005 Věstníku, usnesení sněmu České advokátní komory č. 6/2009 Věstníku, usnesení sněmu České advokátní komory č. 2/2013 Věstníku, usnesení sněmu České advokátní komory č. 5/2017 Věstníku a usnesení sněmu České advokátní komory č. 7/2021 Věstníku, je polovina výnosu z pokut příjmem do sociálního fondu ČAK

¹⁸⁵ § 32 odst. 3 ZA

v nařízení vlády o minimálně mzdě a vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů.¹⁸⁶

Novelou zákona o advokacii z roku 2017¹⁸⁷ se škála kárných opatření rozšířila právě o dva nové tresty, a to odnětí knihy prohlášení o pravosti podpisu a dočasný zákaz správy cizího majetku. Uvedená kárná opatření lze uložit samostatně anebo vedle jiného kárného opatření.¹⁸⁸

Při ukládání kárného opatření musí kárný senát, resp. odvolací kárný senát, brát v potaz právní kritéria individualizace kárného opatření uvedených v ust. § 24 odst. 2 Kárného řádu¹⁸⁹.

8.2. Statistika uložených kárných opatření

Dle nejnovějších dat je nejčastěji uložené kárné opatření pokuta, která v průměru dosahuje částky ve výši 67 000 Kč. Naopak z důvodu vyšších nákladů v posledních několika letech nebylo uloženo veřejné napomenutí, neboť se uveřejňuje ve Věstníku ČAK, který je doručován všem advokátům a advokátním koncipientům, přičemž údaje kárně odpovědného advokáta jsou plně zachovány a údaje klienta anonymizovány.

¹⁸⁶ § 32 odst. 4 ZA

¹⁸⁷ zákon č. 258/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁸ § 32 odst. 7 ZA

¹⁸⁹ „zejména k povaze skutku a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k osobě kárně obviněného a míře jeho zavinění, jakož i k jeho osobním poměrům“

Kárné opatření	Celkový počet za rok					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁹⁰
Upuštění	7	15	8	5	14	7
Napomenutí	10	15	9	12	29	29
Veřejné napomenutí	0	0	0	0	0	0
Pokuta	6	37	38	38	43	44
Dočasný zákaz	0	3	2	2	2	2
Vyškrtnutí	0	2	0	1	3	2
Zákaz činnosti dle § 56a ZA	-	-	0	1	0	1
Odnětí knihy	-	-	1	0	0	1

Tabulka 2 - Udělená kárná opatření, která nabyla právní moci¹⁹¹

¹⁹⁰ jedná se o předběžná data, neboť konečná verze dat se bude zpracovávat začátkem roku 2024

¹⁹¹ k dotazu ČAK

9. Kárné řízení

Odborná literatura označuje kárné řízení za jednu z nejvýznamnějších činností Komory a podřazuje ho pod druh disciplinárního řízení.¹⁹² Primárním úkolem kárného řízení je rozhodnout o tom, zda se dotčený advokát či advokátní koncipient dopustil kárného provinění, a za toto kárné provinění uložit kárné opatření.

9.1. Postup před podáním kárné žaloby

Dle ust. § 33 odst. 1 ZA platí, že „*O tom, zda se advokát nebo advokátní koncipient dopustil kárného provinění, a o uložení kárného opatření rozhoduje v kárném řízení zahájeném na základě kárné žaloby podané kárným žalobcem (§ 46 odst. 3 a § 51 odst. 2) tříčlenný kárný senát složený ze členů kárné komise Komory. Účastníky kárného řízení jsou kárný žalobce a advokát nebo advokátní koncipient, proti němuž je kárné řízení zahájeno.*“ Kárné řízení se řídí zásadou obžalovací, tedy je zahájeno na základě podané kárné žaloby. Vystává však otázka, na základě čeho, resp. na základě jakých skutečností je tato žaloba podána. Odpověď je však jednoduchá, neboť podkladem pro její podání bude v zásadě podnět kterékoliv osoby. Právní úprava nepředepisuje žádné náležitosti takového podnětu a neupravuje ani okruh subjektů, jenž jsou oprávněni k jejich podání. Dle odborné literatury však platí, že: „*Forma podnětu, na jehož základě zahájí kontrolní oddělení ČAK prověřování, zda se advokát dopustil kárného provinění, není předepsána. Podstatné je, aby z jeho obsahu bylo možné zjistit alespoň základní skutkové okolnosti věci, v nichž stěžovatel žádá přezkoumání správnosti postupu advokáta.*“¹⁹³ Podnět není jedinou formou, prostřednictvím níž může dojít k projednání skutečnosti, zda se advokát při výkonu advokacie nedopustil kárného provinění. Kárné řízení může být zahájeno také na základě vlastních poznatků členů orgánu Komory a jejich zaměstnanců. V souladu s ust. § 33 odst. 2 Zákona o advokacii ČAK po podání podnětu nebo stížnosti provádí úkony k prověření skutečností. Kontrolní oddělení ČAK sestaveného z řad jejích zaměstnanců, příp.

¹⁹² SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. Kapitola 46. Rozhodovací proces a praxe kontrolní rady ČAK a poskytování online služeb advokáty. In: SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1211.

¹⁹³ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A., VYCHOPĚŇ, M. a kol. 2. Podnět, stížnost, kárné provinění. In: SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, MACKOVÁ, Alena, VYCHOPĚŇ, Martin a kol. *Advokátní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017., s. 292.

advokátů jsou zodpovědní za shromažďování a přípravu podkladů, a to včetně vyjádření obviněného advokáta.

V praxi je advokát vyzván, aby se ve 14denní lhůtě se stížností seznámil a následně se k ní i vyjádřil (tato lhůta je prodloužena o dodatečných 10 dnů, pokud je advokát nekontaktní). Na základě vyjádření pak kontrolní oddělení vyhodnotí, zda celý spis předá kontrolní radě ČAK se stanoviskem, zda je případ důvodný či nikoliv k dalšímu rozhodnutí. Kontrolní rada následně rozhoduje o konečném osudu stížnosti, tedy zda ji označí za nedůvodnou, upozorní advokáta na nesprávný postup, nebo její předseda podá kárnou žalobu ke kárné komisi. Je důležité zmínit, že činnost kontrolního oddělení však nekončí předáním shromážděného materiálu, nýbrž *„(V)e věcech již zahájeného kárného řízení pak kontrolní oddělení zpracovává administrativně odvolání a vyjádření k odvoláním proti kárným rozhodnutím a jejich předání kontrolní radě, sleduje nekalé soutěže mezi advokáty i mezi advokáty a jinými poskytovateli právních služeb a plní další úkoly, které jsou dávány pokynem předsedy kontrolní rady.“¹⁹⁴*

Dle statistiky ČAK zpracované ke dni 24. 2. 2023 se poměr mezi stížnostmi, jež jsou na advokáty podány (nové a opakované) a následně předány kontrolní radě ČAK v zásadě nemění. Nelze si nevšimnout, že se počet stížností na advokáty v čase snížil.

Stížnost na advokáta	Celkový počet za rok					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁹⁵
Nové	1 219	1 128	1 122	1 013	979	944
Opakované	84	118	87	97	72	91
Předáno kontrolní radě ČAK	1 076	969	925	763	686	755

Tabulka 3 - Počet stížností na advokáty¹⁹⁶

9.2. Kárná žaloba

Jak již bylo zmíněno výše, kárnou žalobu mohou podat pouze předseda kontrolní rady a ministr spravedlnosti. V praxi se však podávání žalob a jejich

¹⁹⁴ SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. Kapitola 46. Rozhodovací proces a praxe kontrolní rady ČAK a poskytování online služeb advokáty. In: SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1202.

¹⁹⁵ jedná se o předběžná data, neboť konečná verze dat se bude zpracovávat začátkem roku 2024

¹⁹⁶ k dotazu ČAK

projednávání liší od přesného znění právní úpravy. Přípravu kárné žaloby a výkon kárného žalobce v kárném řízení provádí členové kontrolní rady, na které své pravomoci předseda kontrolní rady deleguje.¹⁹⁷

Samotné kárné řízení je zahájeno dnem doručení kárné žaloby. Dle Zákona o advokacii „*kárná žaloba musí být podána do jednoho roku ode dne, kdy se kárný žalobce o kárném provinění dozvěděl, nejpozději však do tří let ode dne, kdy ke kárnému provinění došlo.*“¹⁹⁸ Jinak řečeno, v rámci kárné odpovědnosti se uplatňuje princip limitace podání kárné žaloby subjektivní (1 rok ode dne, kdy se o existenci důvodu pro zahájení kárného řízení dozvěděl kárný žalobce) a objektivní lhůtou (do tří let, kdy vznikl důvod pro zahájení kárného řízení).

Žaloba musí být podána písemně k předsedovi kárné komise podáním adresovaným Komoře a zpravidla obsahuje popis skutku, který je obviněnému kladen za vinu, odůvodnění, v němž se uvede porušená právní povinnost, a návrh na provedení důkazů v kárném řízení. V případě, kdy žaloba tyto náležitosti nesplňuje, je kárný žalobce vyzván k doplnění, a to do 15 dnů ode dne doručení výzvy.¹⁹⁹ Dle názoru Nejvyššího správního soudu musí být popis skutku natolik konkrétní, aby se k němu obviněný advokát mohl vyjádřit: Ke konkrétnosti popisu skutku za účelem řádného vyjádření obviněného a snížení rizika záměny s jiným skutkem se ve svém rozhodnutí vyjádřil Nejvyšší správní soud takto: „*Popis skutku jako nutná náležitost návrhu na zahájení disciplinárního řízení má svůj význam-jednak je nezbytné, aby měl disciplinárně (kárně) obviněný možnost se k obvinění vyjádřit-a to nelze bez toho, aby věděl, za co je vlastně disciplinárně stíhán, také je ale kladen důraz na to, aby osoba nemohla být výrokem rozhodnutí o vině potrestána za skutky, které nebyly předmětem samotného kárného (resp. disciplinárního) návrhu. Tak např. v případě kárných žalob advokátů Vrchní soud v Praze v roce 1997 judikoval, že Kárný senát kárné komise České advokátní komory nemůže uznat kárně stíhaného advokáta vinným skutkem, pro který nebyla podána kárná žaloba, a uložit mu za něj trest (§ 27 zákona č. 128/1990 Sb., o advokacii), byť i se současným potrestáním za jiné skutky, pro které žaloba podána*

¹⁹⁷ KRASOVSKYJ, D. *Kontrolní rada České advokátní komory*. In *pravni prostor.cz* [online]. 24. 6. 2022 [cit. 2023-10-30] Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/kontrolni-rada-ceske-advokatni-komory>

¹⁹⁸ § 33 odst. 2 ZA

¹⁹⁹ § 7 ZA

byla. (rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 1997, č. j. 6 A 208/95-57).²⁰⁰

Pokud je kárná žaloba podána oběma oprávněnými kárnými žalobci za totožný skutek, kárné řízení se zastaví u kárné žaloby, které došla později. Zpětvzetí kárné žaloby může kárný žalobce provést do okamžiku, než se kárný senát, příp. odvolací senát odebere k poradě. Po zahájení jednání kárného senátu tak lze učinit pouze se souhlasem obviněného advokáta. Po zpětvzetí se kárné řízení zastaví.²⁰¹

Jak již bylo řečeno kontrolní rada může reagovat na stížnost na advokáty různými způsoby, a to podáním kárné žaloby, upozorněním advokáta na nesprávný postup a označením stížnosti za nedůvodnou. Dle statistiky ČAK zpracované ke dni 24. 2. 2023 ve věci rozhodování kontrolní rady ČAK, upozornění advokáta na nesprávných postup zaujímá menší část celkového počtu rozhodnutí kontrolní rady ČAK, naopak největší část rozhodování zaujímá označení stížnosti za nedůvodnou. Jinými slovy, podání kárných žalob představuje druhý nejčastější druh rozhodnutí, avšak k poměru celkového počtu rozhodnutí od roku 2017 nepřesáhla 20 %.

Druh rozhodnutí kontrolní rady ČAK	Celkový počet za rok					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ²⁰²
Kárné žaloby	155	113	175	125	110	104
Upozornění na nesprávných postup	79	103	99	86	72	50
Nedůvodná stížnost	842	753	651	552	504	404
Celkový počet rozhodnutí	1 076	969	925	763	686	558

Tabulka 4 - Rozhodování kontrolní rady ČAK²⁰³

²⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2014, sp. zn. 3 Ads 106/2013

²⁰¹ PELIKÁN, M. *Shrnutí předpisů o advokacii*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 84

²⁰² jedná se o předběžná data, neboť konečná verze dat se bude zpracovávat začátkem roku 2024

²⁰³ k dotazu ČAK

9.3. Průběh kárného řízení

9.3.1. Před prvním jednáním

Účastníky kárného řízení jsou kárný žalobce a kárně obviněný. Za účelem projednání kárné žaloby předseda kárné komise ČAK ustanoví bez odkladu po zahájení kárného řízení tříčlenný kárný senát a jednoho z členů toho senátu určí za předsedu kárného senátu. V souladu s ust. § 8 Kárného řádu předseda kárného komise zašle spolu s kárnou žalobou informaci o složení kárného senátu za účelem vznesení případné námitky podjatosti, o které je kárně obviněný poučen. Kárně obviněnému je poskytnuta 15denní lhůta ode dne doručení za účelem písemného vyjádření k doručené žalobě a navržení důkazů. Během této lhůty jsou účastníci kárného řízení povinni²⁰⁴ uplatit námitku podjatosti, pokud existuje její důvodnost. O námitce k podjatosti člena kárného senátu rozhodne bez odkladu předseda kárné komise.²⁰⁵

Předseda kárné komise po splnění podmínek uvedených v ust. § 8a Kárného řádu²⁰⁶ postoupí kárný spis předsedovi kárného senátu. V případě, kdy kárný senát nerozhodne o zastavení²⁰⁷ nebo přerušení²⁰⁸ kárného řízení, je nařízeno jednání, a to zpravidla do 3 měsíců ode dne postoupení kárného spisu.

9.3.2. Jednání

Jednání před kárným senátem je zpravidla neveřejné. V rámci kárného řízení se kárně obviněný může nechat zastoupit jiným advokátem, avšak v případě, kdy kárně obviněný není zastoupen a vyžaduje to ochrana jeho zájmu, kárný senát ustanoví opatrovníka. Kárně obviněný je oprávněn se vyjadřovat ke všem skutečnostem, hájit se a navrhopvat důkazy²⁰⁹. S novelou Zákona o advokacii účinnou od 1. 1. 2021 došlo ke změně v oblasti dokazování, když „(V) kárném řízení o kárném provinění se použijí obdobně ustanovení upravující zajištění účelu a průběhu řízení podle správního řádu. Pořádková pokuta je příjmem Komory.“²¹⁰

²⁰⁴ V případě, kdy existuje důvodná pochybnost o nepodjatosti člena kárného senátu, je tento člen povinen tuto skutečnost v souladu s ust. § 3 odst. 1 KŘ neprodleně oznámit předsedovi kárné komise.

²⁰⁵ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A., VYCHOPENĚ, M. a kol. *Advokátní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 294.

²⁰⁶ marné uplynutí lhůty k vyjádření, či doručení vyjádření ke kárné žalobě (nejpozději do 3 týdnů od doby, co se předseda kárné komise dozvěděl o doručení kárné žaloby kárně obviněnému)

²⁰⁷ § 11 KŘ

²⁰⁸ § 12 KŘ

²⁰⁹ § 33 odst. 5 ZA

²¹⁰ § 33 odst. 6 ZA

Před novelizací bylo možné vyslyšet svědky, znalce či jiné účastníky pouze tehdy, pokud se dobrovolně dostavili a poskytli výpověď. V jiných případech provedl důkazy soud na základě dožádání ze strany Komory, jestliže provedení dožadovaného úkonu nebylo nepřípustné. V kárném řízení tedy nebylo možné uplatnit instituty jako je předvedení či sankcionování za nedostavení se k výpovědi.²¹¹ Odstranil se tedy takový nešvar způsobený užitím institutu dožádání, kdy svědci a osoby disponující potřebnými důkazy k výpovědi nedorazili, neboť v rámci poučení byly obeznámeni o tom, že v případě nedostavení jim žádná sankce nehrozí.

9.3.3. Náklady kárného řízení

K nákladům kárného řízení lze uvést, že si náklady účastníci hradí zpravidla sami. ČAK nese náklady na činnosti kárného a odvolacího kárného senátu, náklady tlumočnicka a náklady související s prováděním důkazů.²¹² Při uznání viny je kárně obviněný povinen k náhradě těchto nákladů, a to ve formě přiměřené jednorázové částky upravené Usnesením představenstva České advokátní komory č. 2/1999 Věstníku ze dne 12. října 1999, kterým se stanoví jednorázová částka náhrady nákladů kárného řízení, ve znění usnesení představenstva České advokátní komory č. 2/2014 Věstníku a usnesení představenstva České advokátní komory č. 2/2023 Věstníku. Dle čl. 1 předmětného usnesení je jednorázová částka stanovena na částku ve výši 10 000 Kč.

9.4. Kárné rozhodnutí

Odborná literatura popisuje výsledky kárného řízení takto: „*kárný senát buď řízení zastaví, přeruší, zproští obviněného kárné žaloby, nebo vysloví, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, a uloží mu kárné opatření, popřípadě od jeho uložení upustí.*“²¹³

²¹¹ SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. Kapitola 46. Rozhodovací proces a praxe kontrolní rady ČAK a poskytování online služeb advokáty. In: SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1212.

²¹² § 33a odst. 1 ZA

²¹³ SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. Kapitola 46. Rozhodovací proces a praxe kontrolní rady ČAK a poskytování online služeb advokáty. In: SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1212.

Pro rozhodnutí o kárném řízení se použije právní úprava účinná v době, kdy došlo ke kárnému provinění. V případě, kdy je pozdější právní úprava pro kárně obviněného příznivější, užije se této právní úpravy v jeho prospěch.²¹⁴

Kárnému senátu se nabízejí dvě možnosti, resp. formy, jimiž může rozhodnout o kárném provinění. Buď využije institutu kárného příkazu, nebo zvolí klasickou formou rozhodnutí. Náležitosti písemného vyhotovení rozhodnutí vymezuje Zákon o advokacii²¹⁵ a jsou jimi: výrok, odůvodnění, poučení o opravném prostředku, přičemž v případě uznání viny je výrokem rozhodnuto i o náhradě nákladů kárného řízení.²¹⁶ Doručená rozhodnutí ve věci samé, proti nimž se nelze odvolat, nabývají současně právní moci a vykonatelnosti, s výjimkou rozhodnutí, jimiž byla uložena pokuta²¹⁷, a rozhodnutí procesní povahy, která nabývají právní moc vyhlášením.

Je důležité zdůraznit, že v souladu s § 55e odst. 1 a 2 Zákona o advokacii se kárné rozhodnutí doručuje na sídlo advokáta, resp. do sídla advokáta nebo společnosti, k nimž je advokátní koncipient v pracovním poměru v případě kárného rozhodnutí vůči advokátnímu koncipientu, a to do vlastních rukou. S ohledem na uvedené, je na místě plnit povinnost uloženou ve smyslu § 29 odst. 1 Zákona o advokacii, dle něhož je třeba změny skutečností uvedených v seznamu advokátů, resp. advokátních koncipientů, oznamovat. V případě, kdy změnu dotýčný neoznámí a bude mu doručeno kárné rozhodnutí, nejedná se o důvod obnovy řízení: *„Advokát nemůže účinně namítat, že mu bez jeho zavinění nebylo kárné rozhodnutí řádně doručeno, jestliže tato písemnost byla Komorou bezvýsledně doručována na adresu, kterou advokát uvedl do matriky advokátů jako sídlo své advokátní kanceláře, přičemž ještě před tímto doručováním přesídlil do jiného sídla a tuto skutečnost ČAK neohlásil.“*²¹⁸

²¹⁴ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A., VYCHOPENĚ, M. a kol. *Advokátní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 295.

²¹⁵ § 34 odst. 2 ZA

²¹⁶ u kárného příkazu je dodatečně uváděno poučení o tom, že v případě, nepodání odporu, nebude nařizováno jednání kárného senátu k projednání

²¹⁷ je zpravidla vykonatelné ve lhůtě 15 dnů od právní moci, vyjma případů, kdy byla stanovena lhůta delší nebo placení ve splátkách

²¹⁸ Rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. K 354/98

9.4.1. Kárný příkaz

Kárný senát může rozhodnout o kárné žalobě bez nařízení jednání, a to kárným příkazem, kterým nelze kárně obviněného zprostit kárné žaloby a ani zastavit kárné řízení. Tato forma přichází v úvahu, pokud je skutkový stav spolehlivě zjištěn na základě dosud opatřených důkazů a skutečností, přičemž jím lze uložit pouze některá z kárných opatření vymezená Zákonem o advokacii, a to napomenutí, anebo pokutu do výše 10násobku minimální měsíční mzdy (u advokáta), nebo 2násobek minimální měsíční mzdy stanovené nařízením vlády o minimálně mzdě (u advokátního koncipienta). Kárný příkaz má povahu rozhodnutí o vyslovení viny a jeho účinky nastávají doručením písemného vyhotovení kárně obviněnému.²¹⁹

9.4.2. Upuštění od uložení kárného opatření

Pro upuštění od uložení kárného opatření je zapotřebí splnění určitých podmínek. Podmínky jsou vymezeny v § 32 odst. 5 ZA: „*Jedná-li se o méně závažné porušení povinností, lze od uložení kárného opatření advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi upustit, pokud samotné projednání kárného provinění je možno považovat za postačující. Od uložení kárného opatření lze upustit rovněž v případě, uzavřel-li kárně obviněný s poškozeným písemnou dohodu dokládající odstranění následků porušení povinností kárně obviněným v případě, že lze takové rozhodnutí považovat vzhledem k okolnostem případu za dostačující.*“

V první řadě je zapotřebí, aby kárný senát zhodnotil, že se kárně odpovědný porušením určité povinnosti dopustil kárného provinění. Následně se musí jednat o méně závažné porušení povinností. Z uvedeného tedy plyne, že se musí kárný senát zabývat závažností případu a hodnotit její stupeň. Další podmínkou je hodnocení účinku projednání kárného provinění, přičemž se hodnotí skutečnosti jako je chování kárně obviněného po porušení povinností, skutečnost, zda se vyjádřil ke kárné žalobě a jaký k ní měl postoj, náprava vůči poškozenému apod. V případě, kdy hodnocením těchto skutečností kárný senát dospěje k závěru, že samotné pojednání kárné žaloby lze považovat za dostačující, je splněna další z podmínek.²²⁰

²¹⁹ PELIKÁN, M. *Shrnutí předpisů o advokacii*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 54.

²²⁰ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 513.

Právní úprava tedy určuje dvě podmínky²²¹, které musí být splněny, a to z pohledu skutkových podstat kárného provinění: „*Poměřujeme-li méně závažné porušení povinnosti subjektivní stránkou, pak jde o kárné provinění s nižší mírou zavinění. Z pohledu objektu kárného provinění nedochází k výrazné poruše či pouze jen k ohrožení zájmů chráněných zákonem či stavovským předpisem.*“²²²

Za druhou variantu, kdy lze upustit od uložení opatření, Zákon o advokacii považuje písemnou dohodu uzavřenou s poškozeným o odstranění následků kárného provinění kárně obviněného, přičemž s tím současně musí být splněna podmínka dostatečnosti s ohledem na okolnosti konkrétního případu. Písemná dohoda uzavřená mezi kárně obviněným a poškozeným se předkládá kárné komisi.²²³

9.5. Dohoda o vině a kárném opatření

Zákon o advokacii ani Kárný řád přímo neupravují sjednávání dohody o vině a kárném opatření, jejímž schválením by kárné řízení mohlo být ukončeno. Nicméně tento postup je zcela možný, a to s odkazem na ust. § 35e odst. 2 ZA, dle něhož: „*nestanoví-li tento zákon nebo kárný řád něco jiného nebo nevyplývá-li něco jiného z povahy věci, použijí se v kárném řízení přiměřeně ustanovení trestního řádu.*“, čímž by došlo k přiměřené aplikaci ustanovení § 314o až 314r a § 175a až § 175b Trestního řádu.

S ohledem na ust. § 7 odst. 1 Kárného řádu musí být za účelem schválení dohody o vině a kárném opatření podána kárná žaloba, neboť dnem jejího doručení je zahájeno kárné řízení. Jedná se tedy o jiný postup, než u dohody dle Trestního řádu, když řízení je zahájeno návrhem na schválení dohody o vině a trestu. Skutečnost, že již byla podána kárná žaloba však nebrání tomu, aby kárný senát o takové dohodě mohl rozhodnout, a to v souladu s § 22 odst. 1 Kárného řádu, dle něhož „*kárný senát kárně obviněného kárné žaloby buď zproští, nebo vysloví, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, a uloží mu kárné opatření*“. Toto ustanovení koresponduje s ustanoveními Trestního řádu upravující otázkou rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu, kdy soud tuto dohodu

²²¹ došlo k méně závažnému porušení povinnosti a samotné projednání kárného provinění lze považovat za postačující

²²² SEDLATÝ, B. § 32 [Kárné provinění]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 233.

²²³ KOVÁŘOVÁ, D. a kol. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 513.

schválí odsuzujícím rozsudkem, jehož obsahem je výrok o schválení dohody o vině a trestu, výrok o vině a trestu, příp. ochranné opatření.²²⁴

Při úvaze o přiměřenosti druhu a výměry sjednaného kárného opatření musí kárný senát postupovat tak, aby schválením dohody o vině a kárném opatření nebyl popřen smysl a účel kárného řízení.²²⁵

Proti kárnému rozhodnutí, jímž kárný senát schválí dohodu o vině a kárném opatření ve znění navrženém kárným žalobcem, není odvolání přípustné, a to v souladu s ust. § 245 Trestního řádu, dle něhož: „*Proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, lze podat odvolání pouze v případě, že takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce soudu navrhl.*“

9.6. Opravné prostředky

Opravné prostředky se dělí na řádné a mimořádné, a to v závislosti na nabytí právní moci. K řádným opravným prostředkům právní úprava uvádí odpor, který se podává proti kárnému příkazu, a odvolání. Opravné prostředky jsou přípustné pouze proti rozhodnutím, jimiž se končí kárné řízení. Naopak k těm mimořádným se řadí pouze návrh na obnovu řízení.

9.6.1. Odpor proti kárnému příkazu a řízení o něm

Jedná se o řádný opravný prostředek, jenž lze podat do 15 dnů ode dne jeho doručení. Za účelem počítání a běhu lhůt se užíje ust. § 60 trestního řádu, neboť Zákon o advokacii a Kárný řád tuto otázku opomněly. Z pohledu teorie lhůt se jedná o procesní, do které se nezapočítává den, v němž byl odpor doručen, a k zachování lhůty je potřeba odpor předat k přepravě, tedy odeslat jako poštovní zásilku, zaslat datovou schránkou nebo přinést osobně na podatelnu ČAK. Odpor proti kárnému příkazu není třeba odůvodňovat, avšak musí být z něho zřejmé kdo a proti jakému kárnému příkazu se odpor podává. V souladu s ust. § 34c odst. 2 Zákona o advokacii se může kárně obviněný, kárný žalobce a zástupce kárně obviněného nebo jeho opatrovník, tedy osoby oprávněné k podání odporu proti kárnému

²²⁴ § 314r odst. 4 Trestního řádu

²²⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2019, č. j. 13 Kss 5/2018-71

příkazu, vzdát práva na podání takového odporu. Po vzdání se tohoto práva již nelze tento odpor již účinně vzít zpět a nelze ho ani podat.²²⁶

V případě řádného podání odporu proti kárnému příkazu, se kárný příkaz ruší, přičemž se o této skutečnosti nevydává žádné rozhodnutí. Předseda kárného senátu nařídí jednání za účelem projednání kárné žaloby. Je důležité podotknout, že kárný senát může po podání odporu ze strany kárně obviněného, jeho zástupce nebo opatrovníka, posoudit skutek podle jiného ustanovení zákona či stavovského předpisu a může kárně obviněnému uložit přísnější kárné opatření než to, jaké je uvedené ve zrušeném kárném příkazu. Pokud nedojde k podání odporu, nabývá kárný příkaz právní moci v den následujícím po dni, v němž uplynula lhůta k podání odporu. Lhůta pro podání odporu se pro zástupce kárně obviněného či jeho opatrovníka kryje s lhůtou pro samotného kárně obviněného.²²⁷ Jinými slovy v rámci podání odporu proti kárnému příkazu běží dvě lhůty, tj. pro kárně obviněného a pro kárného žalobce.

9.6.2. Odvolání a řízení o něm

Z hlediska systematiky jsou náležitosti odvolání, odvolací důvody a řízení před odvolacím senátem upraveny v části páté Kárného řádu.

Odvolání může podat pouze kárně obviněný, tj. advokát či advokátní koncipient, a kárný žalobce, a to ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení. Odvolání má odkladný účinek. Odvolání se podává proti nepravomocným rozhodnutím kárného senátu předsedovi kárné komise, a to podáním adresovaným do sídla Komory. Jiný způsob podání odvolání není přípustný a může mít za následek zamítnutí odvolání z důvodu opožděnosti: „*Odvolání proti kárnému rozhodnutí, podané v rozporu s ust. § 26 odst. 2 advokátního kárného řádu pouze k rukám předsedy kárného senátu, nebylo podáno řádně a není proto způsobilé k projednání v odvolacím řízení.*“²²⁸ Předseda kárné komise po doručení odvolání, toto odvolání zašle ostatním účastníkům kárného řízení s výzvou k vyjádření ve lhůtě 2 týdnů. Po uplynutí této lhůty je kárný spis spolu s odvoláním a písemným vyjádřením předložen předsedovi odvolací kárné

²²⁶ ČÁP, P. § 34c [Odpor proti kárnému příkazu]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 247.

²²⁷ ČÁP, P. § 34d [Zrušení kárného příkazu, právní moc]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 248.

²²⁸ Rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK ze dne 29. 11. 2000, sp. zn. K 124/98

komise. Je důležité zmínit, že odvolání lze podat ve prospěch či neprospěch kárně obviněného, a to platí i pro kárně obviněného, který může podat odvolání proti zprošťujícímu kárnému rozhodnutí.²²⁹

Odvolací kárné řízení je postaveno na úplném revizním principu, na základě něhož „(O)dvolací senát přezkoumá výrok odvoláním napadeného rozhodnutí, jakož i správnost kárného řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo; přihlíží přitom i k vadám, které nejsou odvoláním vytykány, pokud mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci“.²³⁰ Odvolací orgán přezkoumává rozhodnutí napadené opravným prostředkem, přičemž není omezen rozsahem přezkumu. Tudíž přezkoumává napadené rozhodnutí a řízení jemu předcházející, a to v celém rozsahu a v rámci všech výroků bez ohledu na důvody a vady uvedené v opravném prostředku, tj. odvolání. Odvolací kárný senát rozhoduje po náležité úvaze, a to ve vztahu ke všem vytykaným skutkům, na jejichž základě byla kárná žaloba podána.

Předseda odvolacího kárného senátu nařizuje jednání pouze v případě, kdy je to žádoucí z hlediska řádného posouzení. V odvolacím řízení se zpravidla neprovádí důkazy a převažuje v něm princip kasační. Odvolací kárný senát může zrušit napadené rozhodnutí, anebo potvrdit jeho správnost. Ke zrušení může odvolací kárný senát přistoupit v případě naplnění důvodů pro zastavení uvedených v § 11 Kárného řádu.²³¹

9.6.3. Obnova kárného řízení

Podání návrhu na obnovu řízení upravuje ust. § 35c odst. 1 a 2 Zákona o advokacii, dle něhož ho podává účastník v případě, kdy vyjdou najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které bez vlastní viny nemohl v kárném řízení uplatnit, a které sami o sobě nebo ve spojení se známými skutečnostmi a důkazy mohou vést k příznivějšímu výsledku kárného řízení, přičemž lze tento návrh podat do 6 měsíců ode dne, kdy se účastník o důvodu obnovy dozvěděl, nebo ode dne, kdy jej mohl poprvé uplatnit. Návrh je přípustný pouze proti rozhodnutím, jimiž bylo rozhodnuto ve věci samé.

²²⁹ SEDLATÝ, B. § 35 [Odvolání]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 250.

²³⁰ § 28 KŘ

²³¹ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A., VYCHOPEŇ, M. a kol. *Advokátní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 298-299.

Důkazy předložené za účelem prokázání existence nových skutečností, které by odůvodňovaly povolení obnovy řízení musí mít jisté náležitosti z hlediska obsahu, a to konkrétnost a nepochybnost.

O návrhu na povolení obnovy rozhoduje zvlášť ustavený kárný senát, který návrh buď zamítne, nebo obnovu kárného řízení povolí. Proti rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy kárného řízení je přípustné odvolání. V případě, kdy ji kárný senát povolí a rozhodnutí nabude právní moci, všechna dosavadní rozhodnutí se v předmětném řízení zrušují a věc bude projednána znovu.²³²

9.7. Právní moc a vykonatelnost

Dle § 34 odst. 3 ZA platí, že: „*Doručené rozhodnutí, kterým se kárné řízení končí a proti kterému se nelze odvolat, je v právní moci a je vykonatelné, nejde-li o případ uvedený v odstavci 4. Ostatní rozhodnutí nabývají právní moci jejich vyhlášením; není-li kárným řádem vyhlášení předepsáno, nabývají rozhodnutí právní moci jejich přijetím.*“ Vykonatelnost rozhodnutí tak nastává v momentě nabytí právní moci, s výjimkou rozhodnutí, jimž se ukládá kárné opatření v podobě pokuty. Výkon rozhodnutí se tedy liší v závislosti na druhu uloženého kárného opatření.

V případě pokuty je možné rozhodnutí vykonat až v okamžiku, kdy uplyne stanovená lhůta ke splnění. Ta je většinou stanovena v délce 15 dnů ode dne právní moci kárného rozhodnutí. Ve výroku rozhodnutí však lze uložit lhůtu delší a možnost uhrazení pokuty ve splátkách.²³³ Kárné opatření ve formě pokuty je vykonáno dnem jeho úplného zaplacení. Vykonatelné kárné rozhodnutí představuje exekuční titul. Neuhrazení některé ze splátek opravňuje Komoru podat návrh na výkon rozhodnutí nebo exekuci ode dne následujícího po splatnosti neuhrazené splátky, a to pro celou zbývající neuhrazenou část pokuty. Obdobně se toto užije i u povinnosti uhradit náklady kárného řízení, když se po marném uplynutí stanovené lhůty k zaplacení kárné rozhodnutí stává exekučním titulem.²³⁴

Pokud ve výroku bylo uloženo kárné opatření ve formě napomenutí nebo vyškrtnutí ze seznamu advokátů, příp. advokátních koncipientů, pro jejich výkon

²³² § 35c odst. 4 a 5 ZA

²³³ § 34 odst. 4 ZA

²³⁴ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A., VYCHOPENĚ, M. a kol. *Advokátní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 299-300.

není třeba naplnění žádné další skutečnosti, vyjma nabytí právní moci.²³⁵ Naopak kárné opatření ve formě veřejného napomenutí lze vykonat nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy se stalo vykonatelným. Po této lhůtě již nelze rozhodnutí o uložení kárného opatření veřejného napomenutí zveřejnit ve Věstníku ČAK.²³⁶

Kárné opatření dočasného zákazu výkonu advokacie a zákazu činnosti podle § 56a Zákona o advokacii je vykonáno dnem uplynutí doby stanovené v kárném rozhodnutí.²³⁷ Stejně se postupuje i u kárného opatření odnětí knihy o prohlášení o pravosti podpisu, u níž Zákon o advokacii označuje tuto dobu za dobu odnětí.²³⁸

9.8. Správní soudnictví

Základní funkcí správního soudnictví je poskytování ochrany veřejným subjektivním právům jednotlivců, tj. fyzickým a právnickým osobám.²³⁹

Soudní řád správní²⁴⁰ za správní orgán považuje orgány moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzickou a právnickou osobu nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Pojem správní orgán ve smyslu Soudního řádu správního zahrnuje široký okruh subjektů: *„Výkon veřejné správy je v současné době ze státu přenesen na celou řadu orgánů či osob, a to nejen na orgány územních samosprávných celků (obcí a krajů) a dalších veřejnoprávních korporací (profesních komor, univerzit atd.), ale i na některé právnické osoby soukromého práva či dokonce na fyzické osoby.“*²⁴¹

Komora má postavení správního orgánu, neboť vykonává kárnou pravomoc nad členy stavovské organizace, při níž rozhoduje o veřejných subjektivních právech těchto členů. V souvislosti s tím lze Komoru podřadit pod právnickou osobu pověřenou rozhodováním o právech a povinnostech v oblasti veřejné správy. V této souvislosti lze odkázat na názor Nejvyššího správního soudu, který *„dochází k přesvědčení, že tím, na koho zákon přenesl některé role státní správy, v tomto*

²³⁵ § 35a odst. 1 ZA

²³⁶ § 35a odst. 2 ZA

²³⁷ § 35a odst. 3 ZA

²³⁸ § 35a odst. 5 ZA

²³⁹ § 2 SŘS

²⁴⁰ § 4 odst. 1 písm. a) SŘS

²⁴¹ BLAŽEK, T. § 4 [Vymezení pravomoci soudů]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. *Soudní řád správní*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016.

případě disciplinární pravomoc, a tedy i rozhodování o právech a povinnostech advokátů, je Česká advokátní komora, která má způsobilost být účastníkem řízení ve správním soudnictví, neboť ve výše vyloženém smyslu je správním orgánem, jenž vydal rozhodnutí napadené žalobou. Je pouze technickou otázkou, že k tomuto rozhodování užívá na základě pokynu zákonodárce ad hoc zřizovaných senátů, které je možno považovat za „orgány“ Komory sui generis.“²⁴²

Z uvedeného tedy plyne, že rozhodnutí odvolacího kárného senátu lze napadnout správní žalobou do dvou měsíců od doručení takového rozhodnutí.²⁴³ Správní soudy mají pravomoc přezkoumat, zda kárná komise postupovala v souladu se zákonem a zda dodržela procesní postup. V tomto ohledu lze poukázat na nález Ústavního soudu, ze kterého vyplývá, že: „*V poučení doprovázejícím konečné rozhodnutí před odvolacím senátem v kárném řízení musí být uvedeno, že je lze napadnout ve správním soudnictví (§ 39 odst. 3 advokátního kárného řádu).*“²⁴⁴

Správní žaloba musí obsahovat všechny obecné náležitosti dle ust. § 37 odst. 2 a 3 Soudního řádu správního²⁴⁵, jakož i náležitosti dle ust. § 71 odst. 1 Soudního řádu správního²⁴⁶, aby byla projednatelná.

Soudy, které rozhodují ve správním soudnictví, jsou krajské soudy a Nejvyšší správní soud. S odkazem na kárnou pravomoc ČAK mají tyto soudy pravomoc rozhodovat o žalobách proti rozhodnutím vydaných v oblasti veřejné správy správním orgánem. Za takové rozhodnutí lze považovat i kárné rozhodnutí vydané v rámci kárné pravomoci ČAK, konkrétně pak Odvolací kárnou komisí. Správní žaloba tedy bude projednána podle § 65 a násl. SŘS, když „*Rozhodnutí komor o veřejných subjektivních právech a povinnostech jejich členů proto přezkoumávají soudy ve správním soudnictví v řízení o žalobách podle § 65 a násl. s. ř. s., a nikoliv obecné soudy v civilním řízení soudním.*“²⁴⁷

²⁴² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2005, č.j. 6 As 36/2003-115

²⁴³ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A., VYCHOPENĚ, M. a kol. *Advokátní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 299.

²⁴⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 25. 2. 2002, sp. zn. II. ÚS 46/2000

²⁴⁵ musí z ní být zřejmé, čeho se týká, kdo ji podává, proti komu směřuje, co navrhuje, musí být podepsána a datována

²⁴⁶ označení napadeného rozhodnutí, žalobní body, navržené důkazy, návrh výroku rozsudku

²⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2005, č.j. 1 As 21/2004-38

Pokud soud žalobu neodmítne nebo řízení nezastaví, může rozhodnout ve věci samé následujícími způsoby: (1) zruší rozhodnutí správního orgánu a věc vrátí žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení, přičemž je v dalším řízení správní orgán vázán názorem soudu, (2) prohlásí rozhodnutí správního orgánu za nicotné a věc vrátí k dalšímu řízení žalovanému správnímu orgánu, který je vázán právním názorem soudu, (3) upustí od trestu za správní delikt uloženého rozhodnutím správního orgánu nebo trest sníží, přičemž moderaci správního trestu musí žalobce navrhnout, anebo (4) žalobu zamítne pro nedůvodnost.²⁴⁸

Jako další fázi obrany v rámci správního soudnictví lze uvést kasační stížnost, která „je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení soudního rozhodnutí.“²⁴⁹

Je důležité podotknout, že přezkoumání kárného rozhodnutí ve správním soudnictví lze považovat za důležitý mechanismus k zajištění spravedlivého procesu a ochraně osob postižených výrokem kárného rozhodnutí. Vzhledem k této skutečnosti, je advokát nejprve povinen využít institutu správního soudnictví a až následně se rozhodnout k podání ústavní stížnosti, která pro svou přípustnost vyžaduje vyčerpání všech procesních prostředků, které zákon k ochraně práv poskytuje.²⁵⁰

²⁴⁸ KOPECKÝ, M. *Správní právo*. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 494-495.

²⁴⁹ § 102 SŘS

²⁵⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2001 sp. zn. II. ÚS 640/2000

10. Porovnání s jinými právními profesemi

10.1. Soudci, státní zástupci a soudní exekutoři

Obecná úprava kárné odpovědnosti soudce, státního zástupce, soudního exekutora není vymezena v jednom komplexním předpisu, nýbrž je roztržena v závislosti na osobě kárně obviněného. Pro soudce bude určujícím předpisem zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích²⁵¹. Kárnou odpovědnost soudního exekutora, kandidáta, příp. koncipienta upravuje zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád²⁵², přičemž stojí za zmínku, že tato právní úprava místo kárného provinění, užívá pojmu kárný delikt, který následně člení dle závažnosti. Toto dělení v rámci Zákona o advokacii nenalezneme, nýbrž pouze v judikatuře kárných rozhodnutí, když takové označení závisí na uvážení kárného senátu. Obecnou právní úpravu kárné odpovědnosti státních zástupců upravuje zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství²⁵³.

Všechny tyto uvedené předpisy ve svém ustanovení uvádí, že kárné řízení upravuje zvláštní právní předpis²⁵⁴, příp. že se použije obdobně ustanovení kárného řízení vedené vůči státním zástupcům²⁵⁵. Kárné řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů upravuje zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Tento zákon upravuje příslušnost soudu, složení senátů, postup v rámci kárného řízení.²⁵⁶ Co se týká osobní příslušnosti, zákon z hlediska kárné odpovědnosti dopadá na osoby ve funkcích soudce, předsedy soudu, místopředsedy soudu nebo předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, státního zástupce, soudního exekutora.²⁵⁷

Ve výše uvedených případech rozhoduje Nejvyšší správní soud, coby kárný soud. Soud jedná a rozhoduje v senátech se šesti členy. Konkrétní složení jednotlivých kárných senátů se mění v závislosti na funkci kárně obviněného, např. v kárných řízeních vůči státním zástupcům rozhoduje kárný senát složený z předsedy senátu, jeho zástupce a 4 přísedících, z nichž jsou dva státní zástupci a

²⁵¹ Hlava II, díl 2, oddíl 4, tj. § 86 až 90

²⁵² Část první, Hlava XI., tj. § 116 až 123

²⁵³ Část osmá

²⁵⁴ § 90 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích a § 31 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství

²⁵⁵ § 121 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád

²⁵⁶ § 1 ZRSZE

²⁵⁷ § 2 písm. a) ZRSZE

další dvě osoby navržené, přičemž se nesmí jednat o soudce ani státní zástupce.²⁵⁸ Naopak v kárných řízeních vedených proti soudcům rozhoduje kárný senát ve složení: předseda senátu, jeho zástupce, soudce a 3 přísedící, z nichž ani jeden nesmí být soudce.²⁵⁹ V závislosti na druhu kárného řízení, resp. osobě vůči níž je kárné řízení vedeno, předseda kárného soudu vede seznamy přísedících.

Obdobně jako u kárné odpovědnosti advokáta je kárné řízení zahájeno na návrh.²⁶⁰ Nicméně se liší délka subjektivní lhůty, v níž musí být kárné řízení zahájeno. Lhůta dle zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, je kratší než u kárných řízeních vedených vůči advokátovi, neboť činí 6 měsíců ode dne kdy se navrhovatel o skutečnosti, která představuje důvod pro podání návrhu dozvěděl.²⁶¹ Okruh oprávněných k podání návrhu dle zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, je širší než u kárných řízeních vedených proti advokátovi. Pro představu lze uvést kárné řízení vedené proti soudci, kde návrh může být kromě ministra spravedlnosti podán i prezidentem republiky a dále i jednotlivými předsedy soudů.²⁶²

Rozdíl lze zaznamenat i ve výčtu možných kárných opatření, jež lze za kárné provinění, příp. kárný delikt nebo závažný kárný delikt, uložit, když tento výčet je obsažen v jednotlivých právních předpisech vymezujících obecnou právní úpravu kárné odpovědnosti za každou funkci samostatně.²⁶³ Odlišnost lze spatřovat v tom, že nelze u státních zástupců a soudců uložit kárné opatření ve formě pokuty, které je u kárných řízeních vedených vůči advokátovi nejběžnějším kárným opatřením, neboť s ohledem na veřejnou službu oproti advokátovi, který je v jistém smyslu podnikatelem, je toto opatření nahrazeno snížením platu.²⁶⁴ Naopak u exekutora lze pokutu uložit, když: „*Zákon rozlišuje celkem pět různých kárných opatření. Jedná*

²⁵⁸ § 4b odst. 1 ve spojení s odst. 4 ZRSZE

²⁵⁹ § 4 odst. 1 ve spojení s odst. 4 ZRSZE

²⁶⁰ § 8 odst. 1 ZRSZE

²⁶¹ § 9 odst. 1 ZRSZE

²⁶² § 8 odst. 2 ZRSZE

²⁶³ viz začátek této kapitoly

²⁶⁴ srov. § 30 odst. 1 písm. b) zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství a § 88 odst. 1 písm. b) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích

se o písemné napomenutí, veřejné napomenutí, pokutu, odvolání ze zastupování a odvolání z exekutorského úřadu.“²⁶⁵

Zásadním rozdílem řízení dle zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů oproti kárnému řízení vůči advokátovi je jeho jednoinstančnost, neboť proti rozhodnutí není přípustné odvolání a pravomocné rozhodnutí lze pouze napadnout prostřednictvím návrhu na obnovu řízení, a to ve lhůtě 3 let od nabytí právní moci rozhodnutí.²⁶⁶ Jinými slovy, je kárné řízení ve smyslu zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů jednoinstanční. Tomuto systému se dostalo kritiky i u Evropského soudu pro lidská práva, když tento systém nemá potřebnou nezávislost a nestrannost z důvodu složení kárného senátu a zároveň nenabízí možnost odvolání, čímž kárně obviněnému zbývalo pouze podání ústavní stížnosti coby možné obrany. Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že současný stav porušuje právo na spravedlivý proces, a proto: „*Rozsudek, ve kterém Soud shledá porušení Úmluvy nebo jejích protokolů, ukládá žalovanému státu právní povinnost nejen zaplatit dotčeným částky přiznané jako spravedlivé zadostiučinění, ale také zvolit pod dohledem Výboru ministrů obecná a/nebo případně jednotlivá opatření, která mají být přijata v jeho vnitrostátním právním řádu k ukončení porušování zjištěného Soudem a k nápravě důsledků, pokud je to možné.*“²⁶⁷

V důsledku rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva by se měl výše uvedený systém změnit. Ministerstvo spravedlnosti připravilo novelu zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, dle níž by řízení mělo být nově dvojinstanční, kdy by v prvním stupni měly rozhodovat kárné senáty vrchního soudu, a v rámci odvolání by měly rozhodovat kárné senáty spadající pod Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud. Skutečnost, který vrchní soud o návrhu bude rozhodovat, závisí na tom, v jakých soudních krajích kárně obviněný vykonává svou funkci. V případě, kdy návrh bude podán na soudce z moravských soudních krajů, bude o něm rozhodovat kárný senát při Vrchním soudu v Olomouci.

²⁶⁵ ÚŠELOVÁ, V. § 116 [Obecná ustanovení]. In: SVOBODA, K., JÍCHA, L., KREJSTA, J., HOZMAN, D., ÚŠELOVÁ, V., KOCINEC, J. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1127, marg. č. 52.

²⁶⁶ § 21 a § 22 ZRSZE

²⁶⁷ VÁLOVÁ, I. *Přelomový rozsudek ze Štrasburku: Kárný senát, který soudí soudce, státní zástupce a exekutory, porušuje právo*. In *ekonomickydenik.cz* [online] 23. 6. 2022 [cit. 2023-10-30] Dostupné z: <https://ekonomickydenik.cz/prelomovy-rozsudek-ze-strasburku-karny-senat-ktery-soudi-soudce-statni-zastupce-a-exekutory-porusuje-pravo/>

Jinými slovy, bude se jednat o zcela odlišnou místní příslušnost, která je pro Vrchní soud obvyklá v běžných řízeních upravených např. Občanským soudním řádem nebo Trestním řádem. Novelou by se též mělo dojít k prodloužení subjektivní lhůty určené k podání návrhu, a to na 9 měsíců.²⁶⁸

Co se týká složení senátů, určité změny by také měly nastat. V prvním stupni by ve věcech soudců rozhodovaly sedmičlenné senáty složené ze čtyř soudců, jednoho státního zástupce, advokáta a osoby vykonávající jiné právnické povolání (např. akademický pracovník na právnické fakultě) a ve věcech vedených proti státním zástupcům a exekutorům by rozhodoval sedmičlenný senát složený ze tří soudců a 4 přísedících, jejichž složení závisí na osobě kárně obviněného. O podaném odvolání by měl rozhodovat Nejvyšší správní soud ve věcech soudců Nejvyššího soudu, soudců, kteří rozhodují ve správním soudnictví (vyjma soudců Nejvyššího správního soudu), státních zástupců a soudních exekutorů. V případech kárného řízení soudců, kteří nejsou uvedeny výše, by měl rozhodovat Nejvyšší soud.²⁶⁹ Z uvedeného tedy plyne, že by novela zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, přinesla žádoucí změny, které Evropský soud pro lidská práva ve svém rozhodnutí vytknul, čímž by se tato kárná řízení přetransformovaly na dvojinstanční systém, který je v advokacii již naprosto běžnou záležitostí.

10.2. Notáři

Kárná odpovědnost notáře, kandidáta a koncipienta se přibližuje ke kárné odpovědnosti advokáta. Tento názor je upevněn tím, že rozhodovací pravomoc ohledně odpovědnosti za kárné provinění uskutečňuje tříčlenný kárný senát sestavený z předsedy senátu a 2 přísedících určených z řad členů kárné komise na základě losu a následného písemného jmenování ze strany předsedy kárné komise Notářské komory České republiky.²⁷⁰ Jinými slovy, rozhodují členové téhož stavu.

²⁶⁸DIMUN, P. *Prohřešky v justici už nebude řešit Nejvyšší správní soud. Rozhodovat mají nově jen soudci*. In *ceska-justice.cz* [online]. 6. 2. 2023 [cit. 2023-10-30] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2023/02/prohresky-v-justici-uz-nebude-resit-nejvyssi-spravni-soud-rozhodovat-maji-nove-jen-soudci/>

²⁶⁹ŘEPKA, V. *Aktuality*. In *justice.cz* [online] [cit. 2023-10-30] Dostupné z: <https://justice.cz/?clanek=ministerstvo-spravedlnosti-predlozilo-navrh-zmen-pravni-upravy-karnych-rizeni-vedenych-se-soudci-statnimi-zastupci-a-soudnimi-exekuto-1>

²⁷⁰ § 49 odst. 1 Notářského řádu

Obdobně jako u všech kárných řízeních, jež jsem v této diplomové práci uvedla, se zahajuje kárné řízení zahajuje na základě podaného návrhu, v tomto případě kárné žaloby. Nicméně subjektivní lhůta je shodná s kárným řízením vůči soudcům, tj. 6 měsíců.²⁷¹ Okruh osob oprávněných k podání žaloby je širší než v případě advokátů, což je způsobeno tím, že existují v každém kraji existují samostatné notářské komory, které však v souhrnu představují Notářskou komoru České republiky. Stejně jako u advokáta, lze proti kárnému rozhodnutí podat odvolání, o kterém rozhoduje odvolací kárný senát sestavený z 5 členů.²⁷²

V návaznosti na ust. § 50 odst. 5 Notářského řádu byl vydán vnitřní předpis Notářské komory ČR, a to kárný řád, který upravuje činnost kárné komise Notářské komory ČR a podrobnosti kárného řízení. Kárné řízení upravuje notářský řád a kárný řád, a to v souhrnu, neboť: „(K)árný řád je důsledně koncipován tak, aby neopakoval zákonná ustanovení, je tedy třeba ho vykládat v souvislosti se zněním zákona, který jen doplňuje.“²⁷³

²⁷¹ § 49 odst. 5 Notářského řádu

²⁷² ŠUSTOVÁ, J. 6. Kárná odpovědnost. In: ŠUSTOVÁ, J.. *Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu právnické profese*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 55.

²⁷³ RYŠÁNEK, Z. § 50 [Opravný prostředek]. In: BÍLEK, P., JINDŘICH, M., RYŠÁNEK, Z., BERNARD, P. a kol. *Notářský řád*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 260.

11. Návrh de lege ferenda

Dle mého názoru, současný systém kárného řízení vůči advokátům, příp. advokátním koncipientům je funkční a v zásadě nevykazuje žádné nedostatky. Nicméně lze shrnout, že Kárný řád v posledních 10 letech se žádných podstatných změn nedoznal, což neodpovídá dosavadnímu vývoji advokátního stavu i justice obecně. V tomto směru bych chtěla poukázat na dvě oblasti, které by stály za zamyšlení o jejich případné implementaci do právních a vnitřních předpisů upravujících průběh kárného řízení a kárnou odpovědnost samotnou.

11.1. Přiměřené užití trestního řádu

Dle ustanovení § 35e odst. 2 ZA platí, že: „*Nestanoví-li tento zákon nebo kárný řád něco jiného nebo nevyplývá-li něco jiného z povahy věci, použijí se v kárném řízení přiměřeně ustanovení trestního řádu*“ Jinými slovy se přiměřeně používají ustanovení Trestního řádu v procesních situacích, které Kárný řád a ani Zákon o advokacii neupravuje.

ČÁP²⁷⁴ jako takovou situaci uvádí požadavky na náležitosti odůvodnění kárného rozhodnutí, které by mělo být strukturováno stejně jako rozsudek v trestním řízení,²⁷⁵ dále pak i spojení věci v případě podání více žalob, které mohou být projednány a rozhodnuty ve společném řízení.²⁷⁶ Kárný senát však vždy před přiměřeným užitím Trestního řádu musí zkoumat, zda existuje důvod k jeho použití, tedy zda daná situace nevyplývá přímo ze Zákona o advokacii.

Kárné řízení vcelku lze považovat za výkon veřejné moci, resp. veřejné správy. Z hlediska teorie se jedná o výkon decentralizované veřejné správy, v čehož jednoznačně plyne skutečnost, že se nachází v odvětví správního práva, nikoliv trestního.

Jako jeden z důvodů, proč se zákonodárce zprvu uchýlil k subsidiárnímu užití trestního řádu, namísto správního řádu, může být nedokonalost tehdejšího správního práva, který nezaručoval plnohodnotnou úpravu a efektivnost kárného řízení.

²⁷⁴ ČÁP, P. § 35e [Kárný řád]. In: SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 260.

²⁷⁵ § 125 Trestního řádu

²⁷⁶ § 23 odst. 3 Trestního řádu

V souvislosti s návrhem de lege ferenda bych tímto ráda poukázala na ustanovení Zákona o advokacii, účinného od 1. 1. 2021, dle něhož: „*V kárném řízení o kárném provinění se použijí obdobně ustanovení upravující zajištění účelu a průběhu řízení podle správního řádu. Pořádková pokuta je příjmem Komory.*“²⁷⁷ Jinak řečeno, se kárné řízení stává přestupkovým řízením, když lze uložit pořádkovou pokutu.

Současná právní úprava Zákona o advokacii nabízí různé situace, kdy se užívá úprava jednoho nebo druhého právního předpisu. Pro přehlednost právní úpravy je zcela na místě, aby se upínala pouze jedním směrem, tedy aby upřednostnila správní řád, anebo trestní řád. S ohledem na skutečnost, že je Komora orgánem veřejné moci a profesní samosprávou, uchýlila bych se k variantě výlučného užití správního řádu.

11.2. Adhezní řízení

Z obecného hlediska adhezní řízení ve své podstatě nahrazuje občanskoprávní řízení, v rámci něhož by byl nárok na náhradu škody uplatňován. Tento typ řízení, který by byl součástí kárného řízení, Zákon o advokacii zcela opomenul.

Bez výslovného zákonného zmocnění adhezní řízení nelze vedle kárného řízení provést a obecné použití analogie Trestního řádu je zcela vyloučeno. Pokud by ustanovení o adhezním řízení bylo implementováno do současného Zákona o advokacii, mohla by Komora prostřednictvím svých kárných orgánů rozhodovat i o soukromoprávním nároku, který by jinak spadal do pravomoci soudu.²⁷⁸ Jinak řečeno, v adhezním řízení lze uplatňovat pouze takové nároky, které by civilní řízení připustilo.

V souvislosti s adhezním řízením lze odkázat na rozhodnutí o přestupku ve formě příkazu, když tímto příkazem nelze rozhodnout o nároku na náhradu škody. Odborná literatura²⁷⁹ jako důvod uvádí, že posouzení tohoto nároku je poměrně složité a neodpovídá charakteru příkazního řízení, jehož hlavním cílem je

²⁷⁷ § 33 odst. 6 ZA

²⁷⁸ PRÁŠKOVÁ, H. § 4 [Průběh řízení]. In: HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 311, marg. č. 590.

²⁷⁹ JEMELKA, L. § 90 [Příkaz]. In: JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 737, marg. č. 14.

zjednodušené a zrychlené projednání věci. Z této dikce by využití adhezního řízení v případě vydání kárného příkazu bylo zcela vyloučeno, a to zejména s ohledem na skutečnost, že mezním momentem k uplatnění nároku na náhradu škody by bylo první ústní jednání, které se v případě zrychleného řízení nekoná, příp. jiná lhůta, kterou správní orgán určí. Je třeba o této skutečnosti poškozeného poučit: *„Toto vyrozumívání a kooperace s poškozeným ve věci jeho nároku není tedy z povahy věci možné pro řízení zahájené vydáním příkazu.“*²⁸⁰

S ohledem na skutečnost, že se v rámci kárného řízení provádí dokazování, je zcela na místě, aby kárný senát, příp. odvolací kárný senát mohl rozhodnout i o případné náhradě škody za účelem efektivnosti a hospodárnosti řízení. Kromě toho by se mohlo předejít přetížení civilních soudů, jež by byly příslušné k projednání žaloby. Nelze ani opomenout skutečnost, že stížnosti, u nichž by mohl existovat nárok na náhradu škody, ve většině případů podávají klienti kárně obviněného, tj. poškození. A proto, kárný senát by disponoval jeho údaji a mohl by ho poučit o možnosti vznesení jeho nároku v rámci adhezního řízení. V tomto směru bych tedy doporučila se inspirovat zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

²⁸⁰ Tamtéž, s. 737, marg. č. 15.

Závěr

V kontextu poskytování právních služeb se otevírá široká paleta práv a povinností, které jsou zakotveny na ústavní úrovni. Kárná odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta představuje neoddělitelnou součást práva na právní pomoc. Stát za účelem řádného fungování tohoto práva musí vytvořit zákonný rámec, která má zajistit to, aby právo na právní pomoc bylo nerušeně realizováno prostřednictvím právních profesionálů, a to především advokáty, kteří nebudou závislí na státní moci, což v konečném důsledku znamená přenesení dohledu nad výkonem advokacie na profesní komoru, tj. Českou advokátní komoru. Toto přenesení představuje nezávislost advokacie, která je zakotvena v rámci práva na právní pomoc.

Nezávislá advokacie započala vydáním nového advokátní řádu z roku 1868, který v rámci svých ustanovení předpokládal i přijetí kárného řádu, jež by upravoval postup kárného řízení. Tento krok se naplnil vydáním a účinností Disciplinárního statutu z roku 1872. Tato diplomová práce nabízí rozbor veškeré jeho struktury, a to zejména za účelem přiblížení a porovnání tehdejší právní úpravy s tou současnou (např. dvojinstančnost platí dodnes). V historické části se diplomová práce zabývá celkovou historií kárné odpovědnosti, a tedy i advokacie samotné. Nešlo si nevšimnout, že mezi obdobími nezávislé advokacie, tj. od roku 1868 a současné podoby, existovalo etapa, kdy byla tato nezávislost bezvýhradně potlačena, což zapříčinilo i úbytek advokátního stavu s ohledem na podmínky, které byly vyžadovány, a omezený počet jednotlivců, jež mohly povolání advokáta vykonávat. Pro hlubší historický zážitek doporučuji přečíst rigorózní práci JUDr. Petra Černického na téma *Kárná odpovědnost advokáta a kandidáta*.

V průběhu diplomové práce jsem provedla důkladnou analýzu právního rámce, upravujícího kárnou odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta, a to jak z té hmotněprávní, tak i z procesněprávní oblasti. Z analýzy vyplývá, že právní úprava kárné odpovědnosti advokáta a advokátního koncipienta má několik hlavních cílů, kterými jsou např. poskytování ochrany klienta a garance kvalitního poskytování právních služeb, vytváření rámce pro řešení stížností na advokáty a advokátní koncipienty, udržení důstojnosti a vážnosti advokátního stavu.

Diplomová práce nabídla i rozbor několika pojmů, a to jak z pohledu právní úpravy a komentářů k ní, ale i z pohledu judikatury. Jedním s nich byl i pojem

výkon advokacie, který se v Zákoně o advokacii užívá jako legislativní zkratka. Jedná se o podmínky, za nichž jsou právní služby poskytovány. Zároveň představila i rozdíl mezi výkonem advokacie a výkonem právní praxe, kterou vykonává advokátní koncipient pod dohledem svého školitele.

V souvislosti s poskytováním právních služeb, je Komora garantem toho, aby právní služby byly ze strany advokátů poskytovány v souladu se zákonem a vnitřními předpisy, čímž zajišťuje ochranu zájmům klienta. Advokát je při poskytování právních služeb vůči klientovi v silnějším postavení, což jen zesiluje požadavek na řádný výkon advokacie. Tento dohled provádí kárné orgány Komory. Ve vztahu ke kárnému řízení je jejich postavení a činnost vymezeny v Zákoně o advokacii, Kárném řádu a stavovských předpisech, mj. Organizační řád ČAK. Stížnost vůči advokátovi, příp. advokátnímu koncipientovi projde posouzením a zpracováním pracovníky Komory a odborníků coby členů kontrolní rady, než se rozhodne o případném podání kárné žaloby, k jejímuž podání jsou oprávněni mj. jen ministr spravedlnosti a předseda kontrolní rady, který může tuto pravomoc přenést na členy kontrolní rady. Dle statistik ČAK se stížnosti na advokáty od roku 2017 snižují, přičemž je většina z nich předána kontrolní radě ČAK. Tyto stížnosti jsou ve větším množství označeny jako nedůvodné. Kolem 1/5 stížností předaných k rozhodnutí kontrolní radě ČAK se překlene v podání kárné žaloby. Nejčastějším důvodem, resp. kárným proviněním pro podání kárné žaloby představuje pochybení vůči ČAK a kolegům, přičemž následuje nečinnost advokáta ve vztahu ke klientovi.

Podáním kárné žaloby se zahájí kárné řízení. V této souvislosti diplomová práce rozebrala jeho průběh, a to od doby před prvním jednáním až po právní moc a vykonatelnost. Je důležité poznamenat, že kárné řízení může skončit několika způsoby, a to klasickým kárným rozhodnutím nebo kárným příkazem, který se uplatňuje v řízeních bez nařízení jednání. Další institutem, který přímo nevyplývá ze Zákona o advokacii ani Kárného řádu, ale je v kárném řízení využíván, je dohoda o vině a kárném opatření. Jedná se o obdobu dohody o vině a trestu dle Trestního řádu a vzhledem k tomu, že neexistuje přímá úprava, užije se v souladu se Zákonem o advokacii přiměřené aplikace ustanovení Trestního řádu.

Kárné řízení je charakteristické svou dvojinstančností, a tudíž se lze za splnění stanovených podmínek proti kárnému rozhodnutí odvolat, příp. proti kárnému příkazu podat odpor. Jako další opravný prostředek zákon o advokacii

uvádí obnovu řízení, které je však přípustná pouze v případě, kdy je podána ve stanovené lhůtě a kdy vyjdou najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které bez vlastní viny účastník nemohl v kárném řízení uplatnit, a které sami o sobě nebo ve spojení se známými skutečnostmi a důkazy mohou vést k příznivějšímu výsledku kárného řízení.

V případě, kdy ani řízení o opravném prostředku pro advokáta, příp. advokátního koncipienta nedopadne příznivě, má kárně obviněný právo podat správní žalobu proti rozhodnutí odvolacího kárného senátu. Vzhledem k tomu, že Komora má postavení správního orgánu, neboť vykonává kárnou pravomoc nad členy stavovské organizace, při níž rozhoduje o veřejných subjektivních právech těchto členů, bude se jednat o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu. Teprve, až poté, co je daná věc projednána ve správním soudnictví, je advokát oprávněn podat ústavní stížnost.

Předposlední kapitola porovnávala kárné řízení v rámci Komory s jinými právními profesemi. Ráda bych vyzdvihla, že Komora plnohodnotně ctí právo na spravedlivý proces, když proti kárnému rozhodnutí nabízí možnost opravného prostředku. U jiných profesí, mj. ke kterým lze zařadit i soudce, toto samozřejmostí není a nebylo. S ohledem na chystanou novelu v rámci řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů by se tento stav již měl změnit. Dalším specifickým je i skutečnost, že kárné řízení vůči soudcům a státním zástupcům nezná sankci, resp. kárné opatření ve formě pokuty, nýbrž pouze snížení platu.

Současný systém kárného řízení vedené orgány ČAK je funkční, přičemž jsem nastínila dva návrhy změny, které by se mohly promítnout do budoucí právní úpravy. V první řadě Zákon o advokacii subsidiárně užívá Správní řád a Trestní řád. Pro přehlednost celého systému, bych upřednostnila užití pouze jedné z varianty. S ohledem na to, že je Komora správním orgánem a její rozhodnutí mohou být napadána v rámci správního soudnictví, jako zcela logické se jeví užití Správního řádu. Došlo by tedy ke změně ust. § 35e odst. 2 Zákona o advokacii, který upravuje v případě absence úpravy některého z institutů přiměřené použití ustanovení Trestního řádu. Jako další institut, který není do současné právní úpravy implementován, je adhezní řízení v rámci kárného řízení, které by představovalo efektivnější a hospodárnější rozhodování o nároku na náhradu škody poškozeného.

Na závěr bych chtěla dodat, že téma diplomové práce je velmi komplexní a rozsahem se spíše blíží k rigorózní práci, nicméně tato diplomová práce by měla poskytnout strukturovaný obecný přehled kárné odpovědnosti a kárného řízení.

Resumé

The aim of this thesis is to analyse the institute of disciplinary liability of advocates and trainee solicitors, including its meaning, purpose, and position in the legal system. To fulfil this aim, the thesis analyses the individual legal regulations dealing with issues of disciplinary liability, primarily Act No. 85/1996 Coll., on advocacy, Decree of the Ministry of Justice No. 244/1996 Coll., the Advocate Disciplinary Code, as amended, and rules of professional conduct of the Czech Bar Association. A sub-aim of this thesis is to identify the shortcomings of the disciplinary procedure and to compare the disciplinary procedure of an advocate with other legal professions.

The first chapter analyses the disciplinary liability of advocates and trainee solicitors as an essential component of the right to legal representation and, therefore, as part of constitutional law.

The second chapter focuses on the historical development of disciplinary liability and provides a detailed discussion of the Disciplinary Statute of 1872. The third chapter delves into the general definition of disciplinary liability and its integration into the legal system. It builds on Chapter One and introduces other legal regulations, particularly the Advocacy Act and the Code of Ethics, which will be subject to in-depth analysis.

The following chapter discusses the concept of the practice of advocacy and differentiates between the practice of advocacy and general legal practice through an analysis of the roles of advocates and trainee solicitors.

The fifth chapter addresses the scope of the Czech Bar Association as a professional organization responsible for disciplinary liability in the legal profession. It introduces the various bodies of the Chamber tasked with overseeing the proper practice of the legal profession and outlines their functions within the organizational structure, which will be further explored in Chapter Nine concerning disciplinary proceedings.

The sixth chapter of the thesis further explores the legal obligations of advocates and trainee solicitors, as stipulated by law and other regulations of the Czech Bar Association. These obligations are crucial for advocates and trainee

solicitors to adhere to while practicing advocacy, as their violation may result in disciplinary offenses and associated consequences.

The subsequent two chapters examine disciplinary misconduct and the disciplinary measures available in case of a breach of prescribed duties. This chapter also includes statistics related to the most common disciplinary offenses and the most frequently imposed disciplinary measures.

Chapter Nine provides a comprehensive overview of the procedural aspects of disciplinary proceedings, from the initial filing of a complaint to the involvement of constitutional justice.

The penultimate chapter compares disciplinary proceedings under the Advocacy Act and the Disciplinary Code with those of other legal professions, specifically judges, prosecutors, bailiffs, and notaries.

The final chapter offers potential recommendations for future legislation, focusing on the application of the Criminal Procedure Code and the incorporation of adhesion proceedings in disciplinary proceedings.

Seznam použitých zkratk

Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
Listina	usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
ZA / Zákon o advokacii	zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
Trestní řád	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
Etický kodex	usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Kárný řád / KŘ	Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád)
AML zákon	zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších právních předpisů
AML usnesení	Usnesení představenstva ČAK ze dne 11. září 2008 č. 2/2008 Věstníku, který se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
Organizační řád ČAK	usnesení sněmu č. 3/1999 Věstníku ze dne 8. 11. 1999, kterým se schvaluje organizační řád České advokátní komory

ZRSZE	zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších právních předpisů
ČAK / Komora	Česká advokátní komora
Občanský soudní řád	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších právních předpisů
Notářská řád	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších právních předpisů
Advokátní řád	zákon č. 96/1968 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský
Disciplinární statut	zákon č. 40/1872 ř. z. o vykonávání moci disciplinární nad advokáty a kandidáty advokátskými
SŘS / Soudní řád správní	zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších právních předpisů
ČR	Česká republika

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

- a) BAŇOUCH, H. Čl.37 [Zajištění procesní rovnosti, meze povinnosti vypovídat]. In: BAŇOUCH, H., BAROŠ, J., BOBEK, M., JÄGER, P., KOKEŠ, M., KYSELA, J., LANGÁŠEK, T., MOLEK, P., POSPÍŠIL, I., ŠIMÁČKOVÁ, K., ŠIMÍČEK, V., WAGNEROVÁ, E., WINTR, J. *Listina základních práv a svobod: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-9-11]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.
- b) MAUR, J. *Výkon advokátní praxe*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 168 s. ISBN 978-80-7598-680-1.
- c) SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 656 s. ISSN 978-80-7179-248-2.
- d) WINTR, J. *Principy českého ústavního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2018, 288 s. ISBN 978-80-7380-730-6.
- e) KOVÁŘOVÁ, D. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy. Komentáře*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 967 s. ISBN 978-80-7552-631-1.
- f) PELIKÁN, M. *Shrnutí předpisů o advokacii*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, 192 s. ISBN 978-80-7676-256-5.
- g) BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2000, 256 s. ISBN 80-902627-7-5.
- h) BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, 105 s. ISBN 80-7082-398-4.
- i) MALÝ, K. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003, 673 s. ISBN 80-7201-433-1.
- j) SCHELLE, K., TAUCHEN J. *Encyklopedie českých právních dějin*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing s.r.o., 2017, 719 s. ISBN 978-80-7380-569-2.
- k) SCHELLEOVÁ, I., SCHELLE, K. a Masarykova univerzita. *Právní úprava advokacie: (historie a současnost)*. Brno: Masarykova univerzita, 1995, 165 s. ISBN 80-210-1074-6.

- l) HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK V. *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2004, s. 285. ISBN 80-210-3611-7.
- m) KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 344. ISBN 978-80-7201-665-5.
- n) BOBEK, M., MOLEK P., ŠIMÍČEK V. *Komunistické právo v Československu: kapitoly z dějin bezpráví*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009, 1007 s. ISBN 978-80-210-4844-7.
- o) KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: ČAK, 1994, 284 s. ISBN nevedeno.
- p) HENDRYCH, S., KONECZNY, J., TARABRIN, E. (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. Praha: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, 238 s. ISBN nevedeno
- q) ONDRUŠ, R. *Vybraná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech administrativních 1918-1948 a jejich využití v současné aplikační praxi*. Praha: Linde, 2001, 435 s. ISBN 80-7201-293-2.
- r) ZÁTURECKÝ, A., CHYTIL, A. *Zákony a nariadenia o advokátoch platné v republike československej s prehľadom judikatúry najvyššieho súdu československého*. Brno: Barvič a Novotný, 1922, 244 s. ISBN nevedeno
- s) SPIRIT, M. *Úvod do studia práva*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, 2014. 192 s. ISBN 978-80-247-5280-8.
- t) KOPECKÝ, M. *Správní právo. Obecná část*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 576 s. ISBN 978-80-7400-820-7.
- u) ŠUSTOVÁ, J. *Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu právnícké profese*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, 176 s. ISBN 978-80-7400-469-8.
- v) SOBEK, T. a kolektiv. *Právní etika*. Praha: Leges, 2019, 464 s. ISBN 978-80-7502-333-9.
- w) HENDRYCH, D. a kol. *Právnícký slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1481 s. ISBN 978-80-7400-059-1.
- x) SYRUČEK, V., SABOTINOV, V. a kol. *Realitní právo. Nemovitosti v realitní praxi*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1320 s. ISBN 978-80-7400-776-7.

- y) JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. *Soudní řád správní*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. Dostupné v systému Beck-online.cz
- z) SVOBODA, K., JÍCHA, L., KREJSTA, J., HOZMAN, D., ÚŠELOVÁ, V., KOCINEC, J. a kol. *Exekuční řád. Komentář* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 1280 s. ISBN 978-80-7400-863-4.
- aa) BÍLEK, P., JINDŘICH, M., RYŠÁNEK, Z., BERNARD, P. a kol. *Notářský řád*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, 944 s. ISBN 978-80-7400-689-0.
- bb) HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, 600 s. ISBN 978-80-7400-624-1.
- cc) JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1056 s. ISBN 978-80-7400-772-9.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

- a) *Advokátní úschovy budou transparentnější. ČAK zpřísňuje předpisy*. In advokatnidenik.cz [online]. 25. 7. 2023 [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/07/25/advokatni-uschovy-budou-transparentnejsi-komora-zprisnuje-predpisy/>
- b) KRASOVSKYJ, D. *Kontrolní rada České advokátní komory*. In pravni prostor.cz [online]. 24. 6. 2022 [cit. 2023-10-30] Dostupné z: <https://www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/kontrolni-rada-ceske-advokatni-komory>
- c) DIMUN, P. *Prohřešky v justici už nebude řešit Nejvyšší správní soud. Rozhodovat mají nově jen soudci*. In ceska-justice.cz [online]. 6. 2. 2023 [cit. 2023-10-30] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2023/02/prohresky-v-justici-uz-nebude-resit-nejvyssi-spravni-soud-rozhodovat-maji-nove-jen-soudci/>
- d) ŘEPKA, V. *Aktuality*. In justice.cz [online] [cit. 2023-10-30] Dostupné z: <https://justice.cz/?clanek=ministerstvo-spravedlnosti-predlozilo-navrh-zmen-pravni-upravy-karnych-rizeni-vedenych-se-soudci-statnimi-zastupci-a-soudnimi-exekuto-1>
- e) VÁLOVÁ, I. *Přelomový rozsudek ze Štrasburku: Kárný senát, který soudí soudce, státní zástupce a exekutory, porušuje právo*. In ekonomickydenik.cz [online] 23. 6. 2022 [cit. 2023-10-30] Dostupné z:

3. Seznam použitých právních předpisů

- a) Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- b) Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- c) Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
- d) Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- e) Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších právních předpisů
- f) Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších právních předpisů
- g) Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších právních předpisů
- h) Zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších právních předpisů
- i) Zákon č. 96/1968 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský
- j) Zákon č. 40/1872 ř. z. o vykonávání moci disciplinární nad advokáty a kandidáty advokátskými
- k) Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších právních předpisů
- l) Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších právních předpisů
- m) Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších právních předpisů
- n) Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších právních předpisů
- o) Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád)

4. Seznam použité judikatury

- a) Nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2002, sp. zn. I. ÚS 592/2000
- b) Nález Ústavního soudu ze dne 25. 2. 2002, sp. zn. II. ÚS 46/2000
- c) Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 2000, sp. zn. III. ÚS 200/2000
- d) Nález Ústavního soudu ze dne 12. 8. 2014, sp. zn. I. ÚS 3849/11
- e) Nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 3533/18
- f) Usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2001 sp. zn. II. ÚS 640/2000
- g) Usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. II. ÚS 1705/22
- h) Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. Tpjn 306/2014
- i) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2005, č.j. 6 As 36/2003-115
- j) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2005, č.j. 1 As 21/2004-38
- k) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2014, sp. zn. 3 Ads 106/2013
- l) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2019, č. j. 9 As 155/2018-48
- m) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2023, č. j. 7 As 272/2022-47
- n) Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2011, č.j. 5 Ao 1/2011-22
- o) Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2019, č. j. 13 Kss 5/2018-71
- p) Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 6. 2020, č. j. 7 Cmo 223/2019-108
- q) Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 6. 2022, č. j. 3 Ad 6/2022-142
- r) Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. C-515/17 P; C-561/17 P
- s) Rozhodnutí č. 3891/2019, Sbírka rozhodnutí NSS, vydání č. 6/2019, ročník XVII

5. Seznam ostatních zdrojů

- a) SEDLATÝ, B. *Zpráva předsedy Odvolací kárné komise ČAK*. Bulletin advokacie č. 7/2021
- b) HERBLICH, T. *Zpráva předsedy Kárné komise ČAK*. Bulletin advokacie č. 7/2021.

- c) MATZNER, J., *Vztah mezi advokátem a klientem: z čeho vyplývá a co si pod ním představit?*, Právní prostor [cit. 01.09.2023] Dostupné v Systému CODEXIS®
- d) CHALOUPKOVÁ, Iva, CIHLÁŘOVÁ, Ivana. *Česká advokacie oslavila na Pražském hradě 20 let své obnovené nezávislosti*. Ad Notam, 2010, č. 5.
- e) *Právník: časopis věnovaný vědě právní i státní, jež vydává Právnícká jednota v Praze : -1956*. Praha: Právnícká jednota, 1871, **10**(), s. 324. ISSN 0231-6625. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/knav/uuid/uuid:7a145a37-4eb0-11e1-5298-001143e3f55c>
- f) Usnesení představenstva ČAK ze dne 11. září 2008 č. 2/2008 Věstníku, který se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
- a) Usnesení sněmu ČAK č. 3/1999 Věstníku ze dne 8. 11. 1999, kterým se schvaluje organizační řád České advokátní komory
- b) Usnesení sněmu ČAK č. 5/1999 Věstníku ze dne 8. listopadu 1999, o sociálním fondu ČAK, ve znění usnesení sněmu České advokátní komory č. 3/2002 Věstníku, usnesení sněmu České advokátní komory č. 7/2005 Věstníku, usnesení sněmu České advokátní komory č. 6/2009 Věstníku, usnesení sněmu České advokátní komory č. 2/2013 Věstníku, usnesení sněmu České advokátní komory č. 5/2017 Věstníku a usnesení sněmu České advokátní komory č. 7/2021 Věstníku, je polovina výnosu z pokut příjmem do sociálního fondu ČAK
- c) Usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- d) Důvodová zpráva k zákonu č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, č. 527/2020 Dz

- e) ČERNICKÝ, P. Kárná odpovědnost advokáta a kandidáta. Plzeň, 2020. Rigorózní práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická, Katedra právních dějin. Vedoucí práce Balík, Stanislav.
- f) Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 13. 4. 2000, sp. zn. K 8/2000
- g) Rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. K 354/98
- h) Rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK ze dne 29. 11. 2000, sp. zn. K 124/98
- i) Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 1. 10. 2004, sp. zn. K 72/04
- j) Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 5. 2. 2010, K 14/2009
- k) Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 2. 6. 2015, sp. zn. K 25/2013
- l) Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 3. 5. 2019, sp. zn. K 9/2019
- m) Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 24. 6. 2022, sp. zn. K 22/2018
- n) Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 10. 1. 2020 a rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK ze dne 13. 6. 2022, sp. zn. K 17/2019
- o) Rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 25. 10. 2022, sp. zn. K 59/2022

Seznam tabulek:

Tabulka 1 - Typová kárná provinění	55
Tabulka 2 - Udělená kárná opatření, která nabyly právní moci	58
Tabulka 3 - Počet stížností na advokáty	60
Tabulka 4 - Rozhodování kontrolní rady ČAK	62